

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra regionálního managementu

Diplomová práce

Analýza podmínek podnikatelského sektoru města Písek

Vypracovala: Bc. Andrea Kostohryzová

Vedoucí práce: Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

České Budějovice 2016

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Andrea KOSTOHRYZOVÁ**
Osobní číslo: **E14754**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Analýza podmínek podnikatelského sektoru města Písek**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce bude analýza podnikatelského sektoru vybraného města, pozitivního přístupu vůči soukromému podnikatelskému sektoru v rámci největší průmyslové zóny v Jihočeském kraji. Zkoumání metod užívané samosprávou města Písek s cílem vytvoření podmínek pro nové investory. Na základě zjištěných informací zhodnotit úspěšnost a efektivnost využívaných nástrojů a metod písecké samosprávy. Zda využívají klastry nebo jak úspěšné a efektivní je město Písek z hlediska čerpání finančních prostředků z národních či evropských fondů. Důležitým cílem bude navrhnoutí možného dalšího čerpání z dostupných evropských fondů.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury a sepsání literární rešerše vztahující se k dotčené problematice.
2. V rámci diplomové práce bude využito několik metodik zahrnujících zejména zpracování dat dostupných na webu (veřejně dostupná data státních organizací), dále budou informace a data sbírána formou konzultací a pohovorů ve vybraných podnicích a institucích.
3. Praktická část práce bude zaměřena na podrobnou ekonomicko-sociální analýzu podnikatelského sektoru v městě Písek. Následně zhodnotit úspěšnost a efektivnost využívaných nástrojů a metod písecké samosprávy a navržení dalších finančních i nefinančních nástrojů pro další rozvoj podnikatelského sektoru.
4. Potvrzení nebo vyvrácení hypotéz a zhodnocení výsledků. Výsledkem práce bude směřovat k navržení možnosti financování podnikatelského sektorů ve městě Písek z evropských, národních či soukromých zdrojů a navržení nových nástrojů s akcentem rozvoje dané oblasti.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Cíle a metodika, 4. Analytická část, 5. Návrhy a doporučení, 6. Diskuze, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Přehled použité literatury, Přílohy

Rozsah grafických prací: **dle charakteru práce**

Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. Armstrong, H. & Taylor, J. (2000). Regional Economics and Policy. Great Britain: Wiley-Blackwell.
2. Blomström, M., Kokko, A. & Globerman, S. (1997). Regional Economic Integration and Foreign Direct Investment: The North American Experience [online]. Cambridge: National Bureau of Economic Research, NBER Working Paper No. 6019. Dostupné z: <<http://www.nber.org/papers/w6019.pdf>>
3. Peková, J. (2005). Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI.
4. Rektorič, J., Šelešovský, J., Průcha, P. & Jurníková, J. (2002) Jak řídit kraj, město, obec: sociální a technická infrastruktura: rukověť územní samosprávy. Brno: Masarykova univerzita.
5. Stejskal, J. & Kovárník, J. (2009). Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál.
6. Wokoun, R., Šelešovský, J., Průcha, P. & Jurníková, J. (2008) Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde.

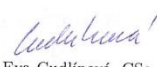
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Petra Pártlová, Ph.D.**
Katedra regionálního managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **17. dubna 2016**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2015

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Písku, dne

.....
Bc. Andrea Kostohryzová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kteří mě při psaní mé diplomové práci poskytli podporu, cenné rady a odbornou pomoc, zejména Ing. Lence Staňkové, MBA a vedoucí mé práce Ing. Petře Pártlové, Ph.D. Dále za vstřícnost a poskytnuté materiály bych ráda poděkovala Ing. Petru Matouškovi a také bych ráda poděkovala své rodině za podporu a trpělivost během vypracování mé diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	4
1 Regionální rozvoj.....	6
1.1 Region	6
1.2 Regionální rozvoj.....	7
1.2.1 Aktéři regionálního rozvoje.....	9
1.2.2 Determinanty regionálního rozvoje.....	11
1.2.3 Teorie regionálního rozvoje	12
1.2.4 Role klastrů v regionálním rozvoji	18
1.3 Regionální politika	21
1.3.1 Cíle a nástroje regionální politiky	23
1.3.2 Regionální politika v Evropské unii	26
1.3.3 Regionální politika v České republice.....	29
2 Veřejný sektor a veřejná správa.....	32
2.1 Veřejný sektor	32
2.1.1 Efektivnost veřejného sektoru	35
2.1.2 Struktura veřejného sektoru.....	35
2.1.3 Veřejné statky	36
2.2 Veřejná správa.....	38
2.2.1 Státní správa	40
2.2.2 Samospráva.....	41
3 Soukromý sektor	46
3.1 Malé a střední podniky.....	46
3.1.1 Podpora malého a středního podnikání v ČR.....	48
4 Finanční zdroje – národní a evropské fondy.....	52

4.1 Národní finanční zdroje.....	52
4.1.1 Státní rozpočet.....	53
4.1.2 Územní rozpočet.....	54
4.2 Evropské fondy	56
4.2.1 Programové období 2004 – 2006	58
4.2.2 Programové období 2007 – 2013	58
4.2.3 Programové období 2014 – 2020	60
5 Metodika	64
5.1 Cíl práce	64
5.2 Hypotézy	64
5.3 Metodika práce.....	65
6 Region Písek	66
6.1 SO ORP Písek	69
6.1.1 Sociodemografická analýza ORP Písek	71
6.1.2 Ekonomická analýza ORP Písek	72
6.1.3 Skladba průmyslových odvětví ORP Písek.....	73
6.1.4 Konkurenceschopnost ORP Písek	74
7 Severní průmyslová zóna Písek - Čížovská.....	76
7.1 Vznik průmyslové zóny	76
7.2 Dostupnost průmyslové zóny.....	81
7.3 Financování průmyslové zóny	83
7.4 Vliv průmyslové zóny na zaměstnanost regionu	89
7.5 Klastry v průmyslové zóně.....	91
7.6 Výhody a nevýhody průmyslové zóny.....	92
8 Průmyslové zóny v Jihočeském kraji.....	94
8.1 Průmyslová zóna Vodňany	94

9 Výsledky a diskuze	98
Závěr	101
I Summary.....	103
II Seznam literatury	104
III Seznam grafů, map, obrázků, tabulek a zkratk	109

Úvod

Společenský a ekonomický rozvoj je důležitou součástí každého územního celku. Každá samospráva města se snaží efektivně a účelově podporovat aktivity soukromého sektoru s cílem její dlouhodobé udržitelnosti. Tyto faktory pozitivně ovlivňují rozvoj a konkurenceschopnost daného regionu a životní úroveň obyvatel. Možnost analyzovat podmínky podnikatelského sektoru města Písek, mě ihned zaujala a to především z toho důvodu, že prostředí podnikatelského sektoru v Písku mi není zcela cizí a také město Písek je mým rodištěm. V této diplomové práci se zaměřím na přístup města vůči soukromému podnikatelskému sektoru v průmyslové zóně.

Když se zamyslím nad důvodem, proč byla průmyslová zóna vybudována, první co mě napadá je možnost dlouhodobého pracovního uplatnění velkého množství lidí. Dobrá a dobře placená práce ovlivňuje výši příjmů mnoha domácností a tím zároveň ovlivňuje životní úroveň obyvatel daného regionu. Zvyšující se kupní síla láká do oblasti nové investory, což má pozitivní vliv na ekonomický a společenský rozvoj regionu. A samozřejmě se také zvyšuje konkurenceschopnost daného regionu.

Velmi důležité pro nové investory jsou možnosti a příznivé podmínky průmyslové zóny. Pozemky určené pro průmyslovou zónu vybírala místní samospráva s velkým důrazem kladeným na dopravní dostupnost zóny. Dalším důležitým faktorem vstupu nové firmy do průmyslové zóny, byla prodejní cena pozemků, které město na začátku výstavby nabízelo s možností kumulovaných slev. Město Písek svým velice efektivním přístupem při rozšiřování zóny, podporovalo rozvoj soukromého sektoru zaměřeného hlavně na velké a střední podniky. Vedle soukromého sektoru nemůžu nezmínit veřejný sektor a veřejnou správu.

Při financování infrastruktury průmyslové zóny město čerpalo dotace, jak z národních zdrojů, tak i fondů EU. Tyto dotace napomáhají rozvoji a konkurenceschopnosti daného regionu. V rámci programových období čerpá Česká republika finanční podporu ze strukturálních fondů EU a snaží se tyto prostředky využít co nejefektivněji na rozvoj regionu, tak aby byly naplněny cíle a nástroje regionální politiky a to z pohledu České republiky i Evropské unie.

Jednou z dalších možností regionálního rozvoje jsou klastrové iniciativy. Ty bohužel v zóně nenalezneme, ale vzhledem k umístění nového Technologického centra v Písku se v budoucnu spolupráce firem s vysokou školou předpokládá.

1 Regionální rozvoj

Pro bližší pochopení regionálního rozvoje je třeba si nejdříve charakterizovat základní pojmy „region a regionální politika“, které s regionálním rozvojem úzce souvisí.

1.1 Region

Region lze obecně definovat jako část území mající určité vlastnosti. Podle Skokana (2004) je region část území, která je vymezena definovanými hranicemi a ve které existuje specifická, funkční a související infrastruktura.

Existuje několik typů regionů. Podle kritéria homogenity se regiony rozlišují na homogenní a heterogenní a podle kritéria funkčnosti na regiony spádové – nodální.

Homogenní region má podobné vnitřní charakteristiky, zatímco heterogenní regiony se vyznačují nerovnoměrnou vnitřní strukturou. Z pohledu společenských věd je region homogenní soudržnou oblastí, která je vymezena podle relevantních kritérií (např. etnická, kulturní, jazyková, klimatická, topografická, administrativní, politická), které je odlišují od ostatních regionů. (Faltová Leitmanová, 2012)

Funkční regiony vykazují spjatost území pomocí určitých ukazatelů (např. dojíždění za prací) a velkou vzájemnou závislost. Obě kritéria se navzájem nevyklučují a mohou se kombinovat.

Dalším typem regionů jsou regiony rozdělené na přirozené a administrativní.

Přirozeným regionem podle Stejskala a Kovárníka (2009) se označuje vztahově uzavřený územní celek s územní dělbou práce (a proto i se vztahem) mezi jádrem a zázemím. Vztahová uzavřenost územního celku je relativní pojem. Žádný územní celek (region) logicky není vztahově plně uzavřen, tzn. bez vztahu k jinému regionu či k dalším regionům.

Administrativní regiony jsou především vymezeny pro výkon státní správy a to sebou nese požadavek podobné velikosti. Jedná se tedy o regiony umělé, které mnohdy neodpovídají skutečným procesům a vztahům probíhajícím v daném území (okres, kraj, region soudržnosti). (Stejskal & Kovárník, 2009)

Často se také setkáváme s pojmem administrativně-správní region (vyšší územně správní celek). Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. v čl. 99 upřesňuje, že vyššími územními samosprávnými celky na území České republiky jsou kraje. (Skokan, 2004)

V české legislativě nalezneme definici pojmu region v zákonu č. 248/2000 Sb. Zákon o podpoře regionálního rozvoje v § 2: Pro účely tohoto zákona se regionem rozumí územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí, jehož rozvoj může být podporován podle tohoto zákona. (Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb.)

1.2 Regionální rozvoj

V druhé polovině 90. let 20. století vstoupila v České republice problematika regionálního rozvoje a regionální politiky do popředí zájmů politiků a odborníků. Důvodem, proč regionální rozvoj a regionální politika měla v České republice okrajové postavení, byly relativně malé meziregionální rozdíly a především mimořádně nízká míra nezaměstnanosti.

Ke snížení meziregionálních rozdílů došlo v období centrálně plánované ekonomiky a na přelomu 80. a 90. let 20. století patřilo Československo ke státům s nejmenšími meziregionálními rozdíly v Evropě.

V letech 1997-1999 měly podstatný vliv na zvýšení zájmu o regionální politiku jednak vnitřní příčiny zejména velice rychlý nárůst nezaměstnanosti doprovázený velkým růstem rozdílů v míře nezaměstnanosti mezi regiony, dále zájem subjektů lokálního a regionálního rozvoje na zpracování rozvojových strategií a jednak příčiny vnější. Vnějšími příčinami byla skutečnost, že v té době Česká republika jednala o vstupu do EU, kde je regionálnímu výzkumu a regionální politice věnována značná a systematická pozornost. (Blažek & Uhlíř, 2002)

Pro bližší pochopení regionálního rozvoje nejdříve rozliším pojem ekonomický rozvoj od ekonomického růstu. Ekonomický růst by měl být chápán jako zvýšení celkového ekonomického produktu země za určité časové období. Ekonomický rozvoj znamená dlouhodobé zvyšování ekonomického bohatství země.

Dále je zde na místě si v krátkosti vysvětlit pojem rozvoj, který lze popsat jako trvale probíhající proces směřujícím k určitému cíli – většinou k bodu rovnováhy.

Regionální rozvoj nemá jako pojem jednoznačnou definici, ale hned několik.

Dle Skokana (2004) můžeme tedy regionální rozvoj definovat jako komplex procesů, které probíhají uvnitř regionů, a které se týkají pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je proto nezbytné používat systémový přístup. Podporou regionálního rozvoje se zabývá regionální politika. (Skokan, 2004)

Strategie regionálního rozvoje České Republiky vydané Ministerstvem pro místní rozvoj (2006) pojmem regionální rozvoj definuje jako růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování popřípadě zmírňování regionálních disparit.

Stejskal a Kovárník (2009) regionální rozvoj definují jako cílevědomou činnost organizací či představitelů státní správy a samosprávy, která směřuje k zajištění ekonomického růstu spravovaného území. Cílem regionální politiky je vyvážený rozvoj regionů s ohledem na jejich ekonomicko-sociální potenciál.

Na regionální rozvoj se můžeme dívat ze dvou pohledů. První pohled je teoretický, akademický přístup, ve kterém se prolínají prvky z ekonomie, geografie a sociologie. Druhý pohled je praktický přístup, kde konkrétní představa a rozvoj regionu je formována pomocí vnímání daných proměn jednotlivými aktéry. Tito aktéři mohou být úředníci veřejné správy, podnikatelé, obyvatelé, apod.

Regionální rozvoj je ze strany státu podporován jak domácími financemi, tak i přímými zahraničními investicemi. V posledních letech jsme svědky rozšiřování a prohlubování evropské integrace a rozšiřování nových regionálních integračních seskupení po celém světě. Ačkoliv některé integrační seskupení byly motivovány politickými zájmy je jasné, že ekonomika je obecně hnacím motorem rozvoje každého státu. Země vstupují do těchto seskupení, protože integrace slibuje různé ekonomické výhody, krátkodobě se očekává, že integrace bude stimulovat meziregionální obchod a investice. Dlouhodobě se předpokládá, že kombinace větších trhů silnější konkurence, výkonnější alokace zdrojů a různé pozitivní externality, zvýší růst zúčastněných ekonomik. Čím větší je změna životního prostředí, spojená s regionální integrací tím silnější jsou výhody každé země a tím je pravděpodobnější, že toto integrační seskupení povede

k přímým mezinárodním investicím a zároveň k investicím ze samotného integračního regionu. (Blomström & Kokko, 1997)

Významnou podmínkou ekonomického a sociálního rozvoje regionů je stav a úroveň vybavení území technickou infrastrukturou. Technická infrastruktura zahrnuje dopravu, energetiku, spoje, vodní a odpadové hospodářství, ekologické služby a další aktivity obcí. Sociální infrastruktura zajišťuje prostorovou, časovou a proporcionální dostupnost sociálních služeb a aktivit všech odvětví rozvoje člověka (zdravotnictví, školství, tělovýchova, kultura), bydlení, obchodní sítě a sítě veřejné správy. Ekonomická infrastruktura zajišťuje peněžní přenosy a je tvořena sítí finančních a bankovních služeb (svými službami přispívá ke spokojenosti občanů). (Rektořík & Šelešovský & kolektiv, 2002)

1.2.1 Aktéři regionálního rozvoje

Regionální rozvoj je závislý na rozhodování mnoha aktérů. Tyto aktéry rozdělujeme do tří důležitých skupin.

1. PODNIKY

Z hlediska regionálního rozvoje je jedním z nejdůležitějších rozhodnutí podniku otázka lokalizace. Vedení podniku rozhoduje o místě, kde bude realizovat své výrobní, obchodní, výzkumné, řídicí a další aktivity. Všechny aktivity mohou být soustředěny do jediného místa, anebo může docházet k rozdělení na větší počet míst. Dále podniky strukturují a utvářejí prostor také svými dalšími rozhodnutími. Významně také ovlivňují prostorovou strukturu regionu, tím že vytvářejí nákupní a odbytové sítě včetně tzv. skladové politiky (rozmístění skladů meziproduktů, dodavatelské systémy „just-in-time“ atd.). Mzdová politika podniků ovlivňuje velikost regionálního důchodu a tím působí na trh práce a výše regionálního důchodu zase ovlivňuje poptávku po ostatních produktech. Tato poptávka může být uspokojována v regionu, nebo mimo daný region.

2. SOUKROMÉ DOMÁCNOSTI (JEDNOTLIVCI)

Regionální strukturu ovlivňují svými rozhodnutími i soukromé domácnosti. Soukromé domácnosti jsou jak spotřebiteli zboží a služeb, tak i zároveň zaměstnanci, podnikateli nebo investory. Podobně jako podniky i soukromé domácnosti se rozhodují o místě své působnosti - o místě bydlení, o místě zaměstnání, o způsobu trávení volného času. Lidé

dojíždějí za prací, nakupují zboží a služby, své volno většinou tráví mimo své trvalé bydliště – setkávají se s přáteli, navštěvují kulturní a zábavná zařízení aj. Významným fenoménem doby se stala dojíždka do zaměstnání a za dalšími aktivitami (např. nákupy v obchodních centrech). Masový rozvoj dopravy způsobil, že ekonomicky aktivní lidé dnes často pracují mimo místo trvalého bydliště. Což je velká výhoda pro podniky, které tímto mohou soustřeďovat svou poptávku do jednoho místa. (Ježek & kolektiv, 2014)

3. VEŘEJNÝ SEKTOR (STÁT)

Stát činí celou řadu rozhodnutí, která ovlivňují regionální rozvoj. Nejenže určuje kvalitu různých míst (měst, regionů), ale také rozhoduje o lokalizaci řady veřejných zařízení (vědeckovýzkumných kapacit, vysokých škol atd.). Výše státem vybraných daní se může mezi jednotlivými obcemi či regiony lišit. Dále stát vytváří právní rámec, zřizuje instituce (policie, justice). Důležitým úkolem státu je vybavení území infrastrukturou, která má veliký vliv na regionální rozvoj. Dobrá územní vybavenost má velký vliv na atraktivitu pro jednotlivé aktivity, na rozdíl od regionu s horší územní vybaveností. Konkurenční výhodu daného regionu také vytváří kvalita škol a univerzit, která má vliv na vzdělanostní úroveň pracovních sil.

Na jednotlivých úrovních jsou aktéry regionálního rozvoje České republiky následující složky:

- zákonodárné složky státu (Parlament),
- výkonné složky státu (vláda, ústřední správní úřady a jimi řízené organizace),
- regionální rady (na úrovni regionů NUTS 2) pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti,
- orgány samosprávy (na krajské a obecní úrovni),
- poradní a koordinační orgány (Řídící a koordinační výbor, Výbor regionálního rozvoje),
- rozvojové agentury s celostátní či regionální působností (např. Agentura pro rozvoj podnikání, CzechInvest, CzechTrade, Česká centrála cestovního ruchu, jednotlivé regionální rozvojové agentury),
- hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace, agentury,

- instituce veřejného sektoru (školy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní instituce aj.), nestátní neziskové organizace,
- subjekty soukromého sektoru. (Kolektiv autorů, 2008)

1.2.2 Determinanty regionálního rozvoje

Nyní se zaměřím na některé obecné ekonomické souvislosti, které ovlivňují každý regionální rozvojový proces. Region nepodléhá administrativní kontrole a nenachází se zde žádné ekonomické bariery, bránící meziregionálním výměnným vztahům - neexistují žádná cla, měnová rizika ani zákony upravující pohyb a pobyt lidí. Nejen v rámci region, ale hlavně mezi regiony dochází tedy k volnému pohybu zboží a služeb, pracovních sil, kapitálu a informací. Bohužel narážíme na existenci bariér v meziregionální výměně. Jedná se hlavně o přepravní náklady, vzniklé při přepravě osob a zboží mezi regiony. Dále některé zdroje jako např. pozemky a půda jsou nepřemístitelné. Uvedené faktory působí na jednotlivé druhy statků diferencovaně, což má za následek vytváření trhů s rozdílnou prostorovou strukturou a rozdílným prostorovým rozložením. Jednotlivé regiony proto mají rozdílné lokalizační předpoklady pro ekonomické aktivity a zároveň i rozdílné předpoklady k rozvoji. Regiony hrají stále větší úlohu při dosahování ekonomického růstu a konkurenceschopnosti. Mezi efektivní způsoby ekonomického růstu regionu patří:

- rozšiřování znalosti a technologií (regionální úroveň)
- vznik regionálních inovačních systémů, které nejsou omezovány geografickou blízkostí jednotlivých účastníků. Jedná se hlavně o tyto faktory: znalostní, intelektuální, finanční a prostorové.

Důležitými regionálně ekonomickými souvislostmi jsou souvislosti mezi produkcí zboží a služeb v regionu, exportem a importem, regionální nabídkou práce a kapitálu, vnitroregionálním růstovým procesem a propojením s ostatními regiony. Konkurenceschopnost regionů je zacílena na trvale udržitelné zvyšování produkčního potenciálu regionů.

1.2.3 Teorie regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje představují více či méně ucelený systém vysvětlující působení základních faktorů, subjektů, mechanismů a dalších souvislostí regionálního rozvoje.

Současný neustálý zájem o problematiku regionálního rozvoje velmi ovlivňují vnitřní a vnější příčiny. Vnitřními příčinami jsou zejména výrazné regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti, či ve výši průměrných mezd, dále zájem subjektů lokálního a regionálního rozvoje na zpracování rozvojových strategií. Po vstupu České republiky do Evropské unie mezi vnější příčiny řadíme realizaci zásad moderní regionální politiky a efektivní čerpání ze strukturálních fondů Evropské unie. Teorií regionálního rozvoje bylo vytvořeno několik a proto je lze klasifikovat více způsoby v závislosti na přijetí různých kritérií. Tradičně jsou ale rozdělovány do dvou velkých skupin: konvergenční a divergenční. Konvergenční teorie (teorie regionální rovnováhy) předpokládají, že přirozenou základní tendencí regionálního rozvoje je tendence ke snižování rozdílů mezi regiony. Divergenční teorie (teorie regionální nerovnováhy) naopak předpokládá, že za základní tendenci regionálního rozvoje se považuje zvyšování regionálních rozdílů. (Wokoun, 2008)

V této práci se dále budu zabývat některými teoriemi regionálního rozvoje, kterých existuje celá řada, a navazují na jednotlivé školy ekonomických teorií.

NEOKLASICKÉ A NEOLIBERÁLNÍ TEORIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Za zakladatele neoklasické teorie jsou považováni Léon Walras (1834-1910) a Alfred Marshall (1842-1924). Jedná se o mikroekonomickou teorii, která je založena především na analýze chování jednotlivců a firem na trhu, zejména na analýzách reakcí tržních subjektů na změnu poptávky. Dále předpokládala racionalitu aktéru podílejících se na tržních transakcích, splnění podmínek dokonalé soutěže a dokonalé informovanosti aktérů, jež vede spolu s předpokladem dokonalé mobility výrobních faktorů k dosažení stavu tržní rovnováhy, při níž se plně využívá zdrojů. Podniky se snaží maximalizovat zisk a lokalizovat se na optimálním místě. Existenci regionálních problémů neoklasická teorie nepředpokládala, chronická nezaměstnanost byla vysvětlována nízkou mobilitou pracovních sil. (Blažek & Uhlíř, 2002) V neoklasické

přístupu je regionální růst závislý na třech základních zdrojích: práci, kapitálu a na technologiích.

Nástup neoliberální ekonomie je spojen s ekonomickou krizí v první polovině 70. let 20. století, ke které došlo v důsledku tzv. ropné krize. V reakci na tuto krizi došlo u mnoho ekonomů k oživení víry v samoregulační schopnosti trhu, v pojetí blízké neoklasické teorii. Neoliberální teorie tedy vycházejí z neoklasické teorie samoregulace trhu bez státních zásahů a doplněné o makroekonomickou teorii - bylo opuštěno neoklasické tvrzení o klesajících výnosech a dokonalé konkurenci a bylo to nahrazeno konceptem vnějších úspor, rostoucími výnosy z rozsahu a nedokonalou konkurencí.

✓ Lokalizační teorie

Lokalizační teorie jsou považovány za předchůdce teorií regionálního rozvoje vycházející z neoklasického přístupu a počátek jejich vzniku lze datovat do začátku 19. století. Jejich cílem bylo nalezení faktorů ovlivňujících lokalizaci ekonomických aktivit a vysvětlení prostorového rozmístění ekonomiky. Nejdříve se teorie lokalizace zabývaly zemědělskými aktivitami (viz studie von Thüнена z roku 1826, věnována pravidelnostem v rozmístění jednotlivých typů zemědělských aktivit). S rozvojem průmyslu se teorie zaměřila na lokalizaci průmyslu. V rámci neoklasických teorií rozlišujeme čtyři hlavní směry.

První směr se zaměřuje na nalezení optimální lokalizace podniku prostřednictvím minimalizace výrobních nákladů. Alfred Weber uvádí tři hlavní faktory lokalizace průmyslového závodu:

- 1) dopravní náklady
- 2) náklady na pracovní sílu,
- 3) spotřebitelské aglomerace (trhy). (Kolektiv autorů, 2008)

Dalším hlediskem optimální lokalizace podniku jsou vnější úspory. Vnější úspory jsou úspory získané díky existenci jiných subjektů nebo z veřejných zdrojů. Vnější úspory mohou být povahy finanční i nefinanční. Jejich podmnožinou jsou tzv. aglomerační úspory, dosahované díky blízkosti jiných firem. Jedná se především o sdílení pracovního trhu, šíření technologií z blízkých firem a společné využívání specializované infrastruktury a specializovaných dodavatelů.

Druhý směr se zaměřuje na zkoumání vzájemného dopadu lokalizačních rozhodnutí různých firem. Dle Hotellingova modelu konkurujících si firem soutěžících o tržní prostor, se i malé firmy snaží o dosažení monopolního postavení na určitém omezeném prostoru. Výsledkem konkurenčního boje různých firem o určitý omezený tržní prostor je dosažení rovnováhy, přičemž ale jakákoliv změna chování konkurentů vede k vytvoření nové rovnováhy.

Třetí směr vychází z behaviorálního paradigmatu a klade důraz na individuální přístup jednotlivých subjektů. Hlavním nedostatkem směru je, že nebere v potaz vlivy, které sice stojí mimo jedince, ale přesto jeho chování ovlivňují.

Čtvrtý směr se zaměřil na vysvětlení prostorového uspořádání ekonomiky jako celku. Christallerova teorie centrálních míst je nejvýznamnější teorií tohoto typu. Zabývá se rozmístěním a velikostí měst v sídelním systému za idealizovaných předpokladů o racionálním chování zákazníků a majitelů firem. (Blažek & Uhlíř, 2002)

✓ Jednosektorový model

Jednosektorový model předpokládá, že meziregionální pohyb na trhu produkčních faktorů bude v případě kapitálu směřovat do oblastí s nejvyšším výnosem a v případě mobility pracovních sil do oblastí s nejvyššími mzdami. Z těchto předpokladů vyplývá, že pohyb kapitálu a pracovních sil bude protisměrná a tak přispívá ke snižování rozdílů mezi regiony. Podle Blažka a Uhlíře (2002) za určitých okolností a většinou v dlouhodobém časovém horizontu mohou trendy regionálního rozvoje odpovídat predikcím jednoduchého jednosektorového neoklasického modelu.

✓ Dvousektorový model

Dvousektorový model opouští silně zjednodušující předpoklad o homogenitě ekonomiky regionů. Tento model vychází z existence dvou sektorů s rozdílnou produktivitou. Předpokládá, že růst objemu produkce regionu může způsobovat přesun produkčních faktorů do sektoru s vyšší produktivitou. Dále umožňuje analyzovat závislost regionu na exportním sektoru a zkoumat důsledky exportního sektoru v jednotlivých regionech. Na rozdíl od jednosektorového modelu, zde může, před dosažením rovnovážného stavu, probíhat mobilita pracovních sil a kapitálu souhlasným směrem. Dalším rozdílem je skutečnost, že různé regiony mohou mít různě

specializované exportní sektory, což ovlivňuje výši meziregionálních rozdílů v tempích růstu díky rozdílům v technickém pokroku v různých odvětvích.

Dvousektorový model však pracuje s několika v praxi nerealistickými předpoklady:

- dokonalá informovanost subjektů v ekonomice, neexistující dokonalá geografická mobilita výrobních faktorů a dokonalá pružnost cen,
- snadné přesuny pracovních sil z jednoho sektoru do druhého,
- malý význam institucionálních faktorů regionálního rozvoje. (Blažek & Uhlíř, 2002)

KEYNESIÁNSKÉ TEORIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Jak již bylo výše zmíněno: neoklasické modely růstu přikládají význam faktorům na straně nabídky: růstu kapitálu, přírůstku pracovních sil a technologickým změnám. Keynesiánská ekonomie je především založena na analýzách makroekonomických veličin (objem produkce, míra nezaměstnanosti a úrokové sazby) a klíčovým pojmem Keynesovy teorie je agregátní poptávka. A proto je na rozdíl od neoklasických modelů regionálního růstu, význam poptávky po zboží vyráběném v daném regionu typickým rysem teorií regionálního růstu blízkých keynesiánskému chápání ekonomiky, které převládalo po druhé světové válce. Existence tržní nerovnováhy a velikost poptávky po zboží z daného regionu v ostatních oblastech byly považovány za hnací motor regionálního rozvoje. Vytvořené regionální teorie v tomto období řadíme do skupiny jádro – periferie. Tyto teorie považují za základní tendenci regionálního rozvoje divergenci.

✓ Teorie exportní základny

V 50. letech rozpracoval tento model Douglas C. North. Základem této teorie regionálního růstu je rozlišení ekonomiky do dvou hlavních sektorů: základního a doplňkového. Základní (exportní) sektor zahrnuje ta odvětví, která produkují zboží a služby určené na export. Do doplňkového (obslužného) sektoru se počítají odvětví, která zabezpečují chod odvětví základního sektoru. North považuje mobilitu pracovních sil za hlavní mechanismus, který z dlouhodobého hlediska ovlivňuje vyrovnávání meziregionálních disparit. A jelikož podle autora je tato mobilita ve vyspělých zemích dostatečná (díky poklesu dopravních nákladů), není třeba do procesu regionální diference zasahovat. I přestože samotná teorie pracuje jednoznačně s koncepty, které

předpokládají nerovnoměrný rozvoj, tak z dlouhodobého hlediska díky mobilitě výrobních faktorů dojde ke snížení rozdílů mezi regiony.

V 50. letech 20. století byly vytvořeny dvě velice významné teorie:

- teorie růstových pólů (Perroux, Boudeville),
- teorie kumulovaných příčin,

Obě teorie považují nerovnoměrný vývoj za samozřejmý, protože k růstu nemůže docházet všude ve stejné míře.

✓ Teorie růstových pólů

Perroux chápe póly růstu i prostor velice abstraktně, spíše jako sféry vlivu v ekonomice. Rozděluje odvětví v rámci regionu na hnací a na hnaná. Hnací odvětví je rychle se rozvíjející odvětví s dominancí velkých inovujících firem, které vysílají rozvojové impulzy k firmám hnaných odvětví a tím ovlivňují jejich růst. K rozšíření teorie růstových pólů přispěl J. Boudeville svojí teorií růstových center (pólů) a růstových os. Za růstové centrum (tzv. pól růstu) je považován soubor dynamických a vzájemně intenzivně propojených odvětví soustředěných kolem hnacího odvětví. Za hlavní faktor regionálního růstu jsou považována klíčová odvětví.

✓ Teorie kumulovaných příčin

Autorem této teorie je švédský ekonom Gunnar Myrdal. Odmítá hypotézu o automatické tendenci sociálního systému ke stabilizaci a tvrdí, že změna nevyvolá reakci opačného směru, ale další změny, které jí umocní. Dále tvrdí, že problémy nerovnoměrného regionálního rozvoje je třeba studovat v souvislosti s analýzou sociálních rozdílů. Působení tržních sil a pohyb kapitálu, zdrojů a pracovních sil nevede ke stavu rovnováhy, jak předpokládají neoklasické teorie, ale naopak ke zvýšení rozdílů.

Dochází k tzv. kumulativnímu procesu, kdy jakmile se některý region vyvíjí rychleji než ostatní regiony (např. výhodnější geografická poloha) bude se rozdíl mezi tímto regionem a ostatními regiony dále zvětšovat. (Blažek & Uhlíř, 2002)

INSTITUCIONÁLNÍ TEORIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Institucionální přístupy jsou přínosné zejména při objasňování vzniku a vývoje rozdílů a mechanismů evolučních změn v ekonomice mezi státy a mezi regiony. Rozmach

institucionálních směrů v teorii regionálního rozvoje datujeme do 80. let 20. století, kdy se mezi teoriemi regionálního rozvoje začaly objevovat přístupy, které za hlavní příčinu vytváření regionálních rozdílů považují rozdíly v sociokulturním a institucionálním prostředí jednotlivých regionů. Do této doby aplikované přístupy a metody nemohly sociokulturní a institucionální prostředí vhodně analyzovat a popsat. Metodologie institucionálních přístupů se vyznačuje důrazem na kvalitativní analýzu, naopak odporem k matematizaci, statistickému testování hypotéz a abstraktním modelům vůbec. Pro teorie vycházející z institucionální ekonomie je charakteristické, že se vždy věnují jednomu ze tří problémů:

- zájmu o technologický pokrok, inovace a proces učení se (vedou k narušování rovnováhy trhu),
 - zájmu o fungování firem (vztahy ke konkurentům, vnitřní organizace, způsoby komunikace, atd.)
 - zájmu o instituce (o určité organizace např. úřad, hospodářská komora) (Blažek & Uhlíř 2002).
- ✓ Teorie výrobních okrsků

Autory této teorie jsou italští ekonomové Bagnasco, Becattini a Brusco a její vznik datujeme do 70. let 20. století. Analyzovali způsob organizace výroby, fungování trhu a aktivity místních institucí v regionech tzv. „třetí Itálie“, které nepatřily mezi tradiční průmyslové oblasti, ale v poválečném období, díky rozvoji průmyslové produkce specializovaných malých a středních podniků, prošly relativně rychlým hospodářským růstem. Zjistili, že podíl na tomto rychlém rozvoji měli malé a velmi malé podniky (s méně než 10 zaměstnanci) s jejich specifickým způsobem práce, dále prostorová blízkost a aglomerační efekty a hlavně také pocit kolektivní sounáležitosti, důvěry a tradičních hodnot. Díky těmto faktorům, mohli malé podniky pružněji reagovat na změnu poptávky díky rychle měnícím se požadavkům na trhu a současně dosahovat úspor z rozsahu až extrémně vysokou specializací (např. oděvní firmy specializující se na výrobu límců).

- ✓ Síť kontaktů a regionálního zakořenění

Základem této teorie je vzájemná spolupráce mezi místními, nebo regionálními aktéry založená na vzájemné důvěře. A právě míra důvěry je podle Granovettera klíčovou charakteristikou ekonomiky. Míra důvěry se mezi aktéry tvoří opakovanými úspěšnými

interakcemi. Existence sítí kontaktů s různou kvalitou a mírou důvěry vytvářejí kontext, ve kterém se odehrávají ekonomické transakce. Každý aktér (jednotlivec, firma, instituce) je určitým způsobem zapojen do těchto sítí, je „zakořeněn“ v sítí svých kontaktů, které do určité míry předurčují jeho možnosti. (Blažek & Uhlíř, 2011)

✓ Teorie učících se regionů

Tato teorie je nejmladší teorií regionálního rozvoje, která vznikla propojením poznatků evoluční a institucionální ekonomie s poznatky teoretiků regionálního rozvoje. Klíčovým se stalo tvrzení, že zdrojem konkurenceschopnosti (nikoli cenové, ale konkurence založená na inovacích) jsou v současném světě vědomosti, schopnost učit se a vytváření kulturního klimatu, které napomáhá inovacím. Znalosti jsou brány za velmi strategickou „surovinu“ a učení za rozhodující proces z hlediska vyšší konkurenceschopnosti a jejího trvalého růstu. Hlavním přínosem teorie je snaha systematicky analyzovat procesy, pomocí kterých se v regionech tvoří a udržuje schopnost vytváření nových poznatků a vědomostí.

1.2.4 Role klastrů v regionálním rozvoji

Pojem klastř je počestěné anglické slovo „cluster“, což v překladu znamená shluk, skupina, hrozen či trs. Význam tohoto slova spočívá ve spojení neboli semknutí několika subjektů. Podle Skokana (2004) lze klastry také vymezit jako geograficky soustředěná odvětví, která získávají svoji výkonnost a konkurenční výhodu tím, že využívají umístění v určité lokalitě a všech faktorů, které s tím souvisí. První z definice klastřu uvedl v roce 1990 americký ekonom a profesor Michael Eugene Porter. (Stejskal, 2011)

Průmyslový klastř je geografické soustředění vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných odvětvích a přidružených institucí, jako jsou univerzity, agentury a obchodní asociace různých směrů, které soutěží, ale také spolupracují. (Porter, 1990).

Po letech Porter svou definici ještě poupravil: Klastry jsou místní koncentrace vzájemně propojených firem a institucí v konkrétním oboru. Klastry zahrnují skupinu provázaných průmyslových odvětví a dalších subjektů důležitých pro hospodářskou soutěž. Obsahují např. dodavatele specializovaných vstupů, jako jsou díly, stroje a služby, a poskytovatele specializované infrastruktury. Klastry se často rozšiřují směrem

dolů k odbytovým kanálům a zákazníkům a do stran k výrobcům komplementárních produktů a společností v průmyslových odvětví příbuzných z hlediska dovedností, technologií nebo společných vstupů. Mnoho klastrů také zahrnuje vládní či jiné instituce - jako např. univerzity, normotvorné agentury, výzkumné týmy či obchodní asociace- které poskytují specializovaná školení, vzdělávání, informace, výzkum a technickou podporu. (Porter, 1998)

Tyto Porterovy definice jsou nejcitovanější, ale i přesto nalezneme mnoho dalších. Dále by mohl následovat výčet vybraných definic, ale vzhledem k tematickému zaměření této kapitoly zde uvedu pouze dvě.

První je definice klastrů z pohledu Evropské unie, kde evropská komise definuje klastry jako skupiny nezávislých podniků a přidružených institucí, které jsou spolupracující a soutěžící, geograficky koncentrované v jednom nebo několika regionech, i když tyto klastry mají globální rozsah. Faktor geografické blízkosti je podmínkou vytvoření neformálních vazeb, které jsou pro existenci a fungování klastru esenciální. Pouze díky těmto vazbám mohou mezi členy klastru vznikat společné rozvojové projekty a tím je plně využit růstový potenciál oboru v daném regionu. Dále jsou specializovány v konkrétní oblasti provázané společnými technologiemi a dovednostmi a také založeny buď na vědeckých poznatcích, nebo tradičních odvětvích.

Druhou vybranou definicí klastru je definice z pohledu agentury CzechInvest, která zodpovídá za implementaci vládní strategie v oblasti klastrů a za poskytování finančních dotací tuzemským klastrům: Klaster je soubor regionálně propojených společností (podnikatelů) a přidružených institucí a organizací – zejména institucí terciárního vzdělávání (vysokých škol, vyšších odborných škol) – jejichž vazby mají potenciál k upevnění a zvýšení jejich konkurenceschopnosti. (Pavelková & kol., 2009)

Malé a střední podniky jsou důležitým článkem ekonomiky nejen České republiky, ale mají své místo a význam i v ekonomikách ostatních zemí. Jsou širokou základnou pro podnikání a svojí rolí hrají nejenom v ekonomických, ale i ve společenských přínosech. Nelze zde nezmínit i jejich podíl na vzniku nových pracovních příležitostí a na rozvoji měst obcí a regionu. Proto je jejich rozvoj všeobecně považován za hlavní faktor regionálního rozvoje. Jednou z možností podpory jejich rozvoje je rozvoj klastrů.

Z makroekonomického hlediska je vytváření klastrů důležitým a účinným nástrojem regionální politiky. Klastry pomáhají stimulovat hospodářský růst národní ekonomiky a

to zvyšováním konkurenceschopnosti a výkonnosti podniků, díky inovacím, podpoře a vzniku nových podniků, získávání zahraničních investic, zvyšování exportu a ovlivňování míry zaměstnanosti v regionu.

Klastry nalezneme v různých typech odvětví velkých i malých svým rozsahem a dokonce i u malých lokálních podniků (např. restaurace, obchodníci s auty). Jejich přítomnost nalezneme v malých i velkých ekonomikách a také ve venkovských a městských oblastech. Klastry vedou ke zvýšenému ekonomickému růstu hlavně ze tří důvodů:

1. Umožňují přístup ke specializovaným vstupům a zaměstnancům, dále zvyšují možnost přístupu k informacím, k institucím a veřejným statkům a tím zvyšují produktivitu.
2. Zrychlováním difuze technologických znalostí a inovací zvyšují inovační kapacitu firem.
3. Stimulují rychlejší tvorbu nových firem, protože někteří zaměstnanci sami začnou podnikat v tzv. spin-off firmách vzniklých odštěpením od původní firmy v důsledku nižších bariér vstupu. (Skokan, 2004)

Podle Pavelkové a kolektivu (2009) klastry usnadňují svým členům cestu ke zvyšování produktivity tím, že uvnitř klastru získává úspory z rozsahu, možnost sdílení nákladů a investic, přístup ke specializovaným vstupům a pracovní síle, přístup k optimalizaci dodavatelského řetězce, přístup k informacím. To se projeví v získávání nových zákazníků a otevření trhů, v internacionalizaci a zvýšení exportu, ve zvýšení image firmy a lepší možnosti propagace a ve zvýšení inovačního potenciálu.

I klastry mají svůj životní cyklus. Základními stádii vývoje jsou: shlukování firem a dalších členů, vznik jádra klastru, rozvoj klastru, zralost, transformace či zánik klastru.

V podmínkách ČR se obvykle setkáváme s tím, že ke vzniku klastrů nedochází přirozenou cestou, ale za pomoci a asistence veřejného sektoru. I zde platí pravidlo, že veřejný sektor má být pouze doplňkem a nemá být hlavním iniciátorem vzniku klastrů. Podle Stejskala a Kovárníka (2009) je ideálním způsobem vzniku klastrů za pomoci veřejného sektoru situace, kdy veřejný sektor provede analýzu odvětví a zjistí tak oblasti, kde by bylo vhodné klastr vybudovat, a firmy samy podniknou kroky ke klastrování. Veřejný sektor tedy pouze podpoří iniciativu firem a pomůže jim vytvořit fungující klastr.

Rozvoj klastrů v České republice nastal až v době příprav na vstup do Evropské unie. Podpora klastrů měla v té době výhradně finanční podobu. Po vstupu do Evropské unie došlo k zařazení klastrové problematiky do strategických dokumentů a to jak na národní úrovni, tak i regionální. Po vstupu ČR do EU byl spuštěn podpůrný program Spolupráce – klastry s podporou strukturálních fondů v rámci Operačního programu Průmysl a podnikání. Podpora klastrů ze strany strukturálních fondů přetrvává i v období 2014 – 2020.

1.3 Regionální politika

Jak již bylo výše zmíněno: podporou regionálního rozvoje se zabývá regionální politika.

Vznik regionální politiky se datuje do 30. let 20. století a do současnosti nedošlo v teorii ani v praxi ke sjednocení názorů obsahového vymezení tohoto pojmu, proto existuje celá řada definic regionální politiky. I přes to můžeme regionální politiku velmi obecně definovat jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. (Wokoun, 2008)

Strategie regionálního rozvoje České Republiky vydané Ministerstvem pro místní rozvoj (2006) pojmem regionální politika definuje jako soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury.

Významným cílem regionální politiky je konvergence regionů v rámci určitého územního celku a klíčovým znakem je její selektivnost, to znamená diferenciaci zaměření intervencí na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznána za nežádoucí.

Ve výkladovém slovníku Briana Goodalla (1987) je regionální politika definována jako součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Zahrnuje opatření, která jednak napomáhají růstu stupně ekonomické aktivity v území s vysokou mírou nezaměstnanosti a malou nadějí na přirozený ekonomický růst, a na straně druhé se

jedná o opatření sloužící ke kontrole ekonomických aktivit v území s nadměrným růstem.

Dle Skokana (2004) regionální politika představuje koncepční i výkonnou činnost státních i regionálních institucí zaměřenou na stanovení hlavních směrů a strategických cílů v regionálním rozvoji a vytvoření metod, postupů a zdrojů pro jejich realizaci. Za hlavní cíle regionální politiky považuje podporu regionálního rozvoje s orientací na vyrovnání regionálních rozdílů a dosahování blahobytu regionů. Rozhodujícím faktorem je ekonomický rozvoj založený na rozvoji podnikání a podpoře regionální infrastruktury spolu s rozvojem sociálním a environmentálním, jejichž hlavním ohniskem zájmu je blahobyt lidí.

Norbert Vanhove a Leo H. Klaassen (1987) regionální politiku definují jako souhrn veřejných intervencí vedoucí ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností – pokouší se napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů, kterými jsou ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.

Výčet vybraných definic regionálních politik bude ukončen uvedením vymezení používaným v Evropské unii. To charakterizuje regionální politiku jako určitou koncepční a cílevědomou činnost veřejných orgánů (místní a regionální orgány, vlády, řídicí orgány EU), usilujících o eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného ekonomického rozvoje a probíhajících strukturálních změn. (Wokoun, 2008)

K výše uvedenému výčtu definic, dodávám, že regionální politika se zaměřuje na řešení problému nerovnoměrného rozvoje regionu, nebo na ní také můžeme pohlížet jako na formu vládní hospodářské politiky zaměřenou na změnu rozmístění ekonomických aktivit a změnu výkonnosti ekonomik regionů. Za regionální politiku jsou ale také někdy označovány aktivity regionálních a místních nositelů rozhodování (obce, města a region), které jsou zaměřené na podporu ekonomického a sociálního rozvoje v jejich území. Důvody existence regionální politiky jsou: sociální, ekonomické a politické. (Ježek & kolektiv, 2014)

Ekonomická teorie rozlišuje v regionální politice dva přístupy: exogenní a endogenní.

První přístup je politika, která se z pohledu regionu, zaměřuje na vnější rozvojové impulsy. Tyto impulsy jsou většinou představovány pobídkovým systémem (intervencemi) státu. Jedná se o centrálně usměrňované realokace zdrojů do výkonově zaostávajících regionů. Jsou realizované různými formami subvenční politiky a to směrem shora dolů. Tato politika se zaměřuje na ovlivňování mobility výrobních faktorů (práce a kapitálu) z vyspělých regionů do málo rozvinutých regionů a nazývá se tradiční, exogenní regionální politika.

Druhým přístupem je politika založená na uvolňování a mobilizaci vnitřních regionálních faktorů a na vytváření podmínek pro rozvoj regionálního potenciálu zdrojů a struktur přímo na úrovni regionu směrem shora dolů. Jedná se o tzv. endogenní regionální politiku, kde převládají regionální nástroje a případné státní zásahy jsou zde pouze doplňkovým zdrojem.

Do poloviny 70. let 20. století převládala v Evropě exogenní regionální politika orientována na rozdíly dichotomního typu, kdy byly na straně jedné vysoce rozvinuté regiony a zaostalé regiony na straně druhé. V současné době převládá endogenní přístup k regionální politice. Hlavní důvod je, že institucionalizovaná státní regionální politika není schopna dostatečně pružně reagovat na rychlé regionální změny a proto je nutné těžiště regionální politiky přenést na samotné regiony. (Skokan, 2004)

V současnosti tedy kladou regionální politiky hlavní důraz na ekonomický růst a rozvoj, na rozdíl od tradičních (starších) přístupů zdůrazňujících dosažení ekonomické rovnováhy.

1.3.1 Cíle a nástroje regionální politiky

Při definování regionální politiky je třeba si nejprve stanovit její cíle a nástroje pro její realizaci. Cíle vycházejí z identifikace regionálních problémů v návaznosti na pojetí státní hospodářské politiky. Nejčastěji uváděné cíle regionální politiky jsou:

- snižování míry nezaměstnanosti, zejména v regionech s vysokou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti,
- snižování meziregionálních rozdílů (v důsledku toho podpora makroekonomické stability),
- snižování pracovně (ekonomicky) motivované migrace,

- dosahování vyššího tempa ekonomického růstu využitím potenciálu pracovních sil,
- omezení růstu velkých aglomerací, kde dochází k přetěžování infrastruktury (zásobování vodou, dopravní problémy atd.),
- snížení rozdílů v příjmech a v životní úrovni obecně,
- větší rovnoměrnost v rozložení ekonomických aktivit v důvodu politických, národnostních, vojensko-strategických,
- uvedení regionu na samostatnou růstovou (rozvojovou) dráhu. (Ježek & kolektiv, 2014)

Jako dílčí cíle, jsou formulovány cíle zaměřující se na povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, na zlepšení vybavenosti regionu technickou infrastrukturou, na podporu bytové výstavby, na zlepšení ekologické situace atd.

Nástroje regionální politiky zpravidla odvozujeme z cílů regionální politiky. Willem Molle (1990) poprvé přišel s členěním nástrojů regionální politiky na makroekonomické a mikroekonomické. Dále se užívají i některé ostatní nástroje, které se nevyznačují primárním ekonomickým obsahem.

1. MAKROEKONOMICKÉ NÁSTROJE

Použití makroekonomických nástrojů při řešení regionálních problémů silně omezují ostatní národohospodářské cíle, hlavně udržení inflace na žádoucí úrovni, vyrovnanost platební bilance a případně i realizace cílů průmyslové či agrární politiky.

- ✓ Fiskální politika - prostřednictvím státního rozpočtu dochází k meziregionálnímu přerozdělování. Stanovuje úroveň zdanění – kdy vyspělejší regiony s vysokými příjmy přispívají nadprůměrně do státního rozpočtu a nízkopříjmové regiony naopak dostávají více prostředků ze státního rozpočtu a to zejména prostřednictvím sociálních výdajů (podpora v nezaměstnanosti, rekvalifikační programy atd.)
- ✓ Monetární politika – ovlivňuje množství peněz v ekonomice. Díky jejímu negativnímu vlivu na inflaci, je její využití při řešení regionálních problémů omezené. V rámci regionalizace usnadňuje ekonomickým subjektům ve vybraných regionech přístup k úvěrům, tedy regionalizace objemu poskytovaných úvěrů, výše úrokové sazby a lhůty splatnosti.

- ✓ Protekcionismus – prostřednictvím dovozních limitů a cel stát ovlivňuje dovoz. Regionalizace spočívá např. v uvalení dovozních limitů a cel na produkty vyráběné v upadajících regionech a cílem tohoto opatření je orientace poptávky na domácí produkci. (Wokoun, 2008)

2. MIKROEKONOMICKÉ NÁSTROJE

Tyto nástroje ovlivňují rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Mají vždy podobu účelově poskytovaných finančních částek. Tyto částky mohou plynout jak ze státního rozpočtu (zde se jedná o konkretizaci fiskální politiky, tedy o jeden z makroekonomických nástrojů), tak i z rozpočtu regionálních či lokálních.

Jejich cílem je obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce a to ovlivňováním práce a kapitálu.

- ✓ Realokace pracovních sil – jedná se hlavně o stimulaci pohybu pracovní síly v regionech (např. výkup nemovitostí, podpora při koupi domu či bytu, pomoc s úhradou nákladů na stěhování) s cílem ovlivnění úrovně regionální nezaměstnanosti a životní úroveň obyvatelstva.
- ✓ Realokace kapitálu – dochází k ovlivňování tvorby nových pracovních příležitostí v regionu a to prostřednictvím již zavedených firem, nebo přilákáním nových firem. Jedná se hlavně o zatraktivnění regionu pro stávající i nové investory v podobě zlepšení podmínek podnikatelského sektoru pomocí poskytování subvencí firmám lokalizovaným v postiženém regionu nebo snížením daňových sazeb.

3. OSTATNÍ NÁSTROJE

- ✓ Administrativní nástroje – jedná se o správní rozhodnutí, zákazy a opatření o zastavení ekonomické činnosti, která negativně ovlivňuje vyvážený rozvoj v daném území.
- ✓ Institucionální nástroje – patří sem různé instituce např. regionální rozvojové agentury.

Další členění nástrojů regionální politiky navrhl v roce 2006 tým pod vedením René Wokouna (2008):

1. NEFINANČNÍ NÁSTROJE

- ✓ Administrativní – legislativní úpravy regionální politiky, zákazy, restriktivní a administrativní opatření.

- ✓ Institucionální nástroje – instituce realizující opatření regionální politiky, projekty a programy: formulace, realizace, projekty a programy: využívání zdrojů EU.
- ✓ Věcné a jiné nefinanční nástroje – bezplatné služby, propagace regionu, poradenství.

2. FINANČNÍ NÁSTROJE

- ✓ Neinvestiční a investiční pobídky – finanční transfery, dotace, granty, úrokové zvýhodnění, úroky a půjčky.
- ✓ Kapitálové podílnictví.
- ✓ Daňová zvýhodnění – daňové prázdny a slevy na daních.
- ✓ Rozpočtová zvýhodnění – zvýhodnění v odvodech rozpočtových příjmů, mimořádné dotace rozpočtů.

1.3.2 Regionální politika v Evropské unii

Evropská unie jako nadnárodní instituce klade velký důraz na regionální politiku. Utvořila vlastní cíle, programy a opatření a zároveň také kontroluje a harmonizuje i regionální politiky jednotlivých členských států prostřednictvím intervencí ze strukturálních fondů.

Již v zakládající smlouvách z roku 1957 v tzv. Římských smlouvách (vznik Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom)), si Evropská společenství položila prvořadý cíl a tím byl vyvážený hospodářský rozvoj a odstraňování rozdílů v ekonomické a životní úrovni regionu jako podmínka pro dosažení hospodářské a sociální soudržnosti. Regionální politika je v rámci Evropské unie prováděna na třech základních úrovních: regionální, národní a nadnárodní.

V roce 1960 byl založen Evropský sociální fond (ESF), který se zaměřil na neinvestiční podporu aktivit v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů. Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond byl ustanoven v roce 1962 a zaměřoval se na podporu zemědělců a později také na rozvoj venkova jako celku. K nastartování skutečné regionální politiky došlo ustanovením tzv. Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) v roce 1975. V roce 1988 byla rozhodnutím nejvyšších orgánů Evropského společenství regionální politika spolu s částí sociální a agrární politiky

integrována do tzv. strukturální politiky. V roce 1993 byla podepsána Maastrichtská smlouva a dochází k druhé reformě strukturálních fondů, zejména ustanovením fondu soudržnosti.

Strukturální fondy a fond soudržnosti (jinak také kohezní fond) jsou hlavními nástroji regionální a strukturální politiky EU, které pozitivně přispívají ke snižování regionálních disparit, ke zlepšování životního prostředí, podílejí se na výstavbě infrastruktury, podporují výrobní prostředí, investují do lidských zdrojů a podporují podnikatelské prostředí. (Wokoun, 2008)

V Evropské unii byla zavedena tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS. Jejich stanovení má význam pro statistické potřeby EU a dále jsou významné pro účely zařazení regionů různé úrovně pod jednotlivé cíle regionální a strukturální politiky EU.

Regionální politika a využití strukturálních fondů

Základními principy EU ve financování jednotlivých projektů ze strukturálních fondů a podpory regionální politiky jsou:

- Solidarity – hospodářsky vyspělejší státy financují méně vyspělé státy prostřednictvím příspěvků do společného rozpočtu.
- Subsidiarity – vyjadřuje nutnost realizace jednotlivých cílů na co nejnižší možné úrovni.
- Koncentrace – odráží snahu směřovat prostředky do regionů s největšími problémy a dosáhnout největšího možného užitku; prostředky jsou vynakládány na projekty podle předem stanovených cílů.
- Partnerství – zahrnuje úzkou vertikální i horizontální spolupráci mezi orgány na všech úrovních, které rozhodují o umístění finanční pomoci ze strukturálních fondů.
- Programování – udává časový rozvrh pro alokaci prostředků, tzn. pomoc z fondů je poskytována na základě víceletých a víceoborových programů, jejichž zpracováním jsou pověřeny vlády jednotlivých členských zemí.
- Adicionality – prostředky ze společného rozpočtu EU mají pouze doplňkový charakter pro výdaje členských států, přitom výdaje členských států se nesmějí snižovat.

- Monitorování a vyhodnocení – jde o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkovou efektivnost vynakládaných prostředků. Hodnotí se předpokládaný dopad projektu před jeho schválením, realizace projektu a jeho skutečné přínosy. (Stejskal & Kovárník)

V programovém období 2000 – 2006 vytyčila Evropská komise tři základní cíle, z nichž první dva cíle jsou zaměřeny na problematiku regionů, a třetí cíl spadá pod celou oblast Evropské unie.

- Cíl 1: Podpora rozvoje zaostávajících regionů
- Cíl 2: Podpora oblastí potýkající se s restrukturalizací
- Cíl 3: Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání (MMR, 2012)

V programovém období 2007 – 2013 sleduje regionální politika tyto tři cíle:

- Cíl 1: Konvergence
- Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
- Cíl 3: Evropská územní spolupráce (MMR, 2012)

V programovém období 2014 – 2020 jsou hlavní strategické cíle zaměřeny na růst a rozvoj a bylo vytvořeno pět cílů:

- Cíl 1: Zaměstnanost
- Cíl 2: Výzkum a vývoj
- Cíl 3: Změna klimatu a udržitelné zdroje energie
- Cíl 4: Vzdělávání
- Cíl 5: Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení (Evropská komise, 2015)

Vytvoření a rozvoj EU nepřinesl jenom výhody, ale bohužel došlo i k nárůstu různých vážných regionálních problémů. Fakt, že evropská ekonomická integrace vedla k regionálním problémům, samo o sobě neospravedlňuje zapojení EU v zajištění regionální politiky. Může se jevit jako lepší řešení přenechat tyto problémy individuálním členským státům, které již mají své vlastní orgány regionální politiky k řešení těchto problémů. Tento přístup je pravděpodobně efektivnější, než pokud by regionální politika byla řízená jednotlivými členskými státy samostatně. Některé členské státy EU čelí vážnějším regionálním problémům než ostatní a co více regionální problémy bývají horší v zemích, které si mohou nejméně dovolit finančně podporovat regionální politiku. Jedná se například o Řecko a Portugalsko a v menším rozsahu se to také týká Itálie a Spojeného království. Pouze EU může zaručit nejvíce znevýhodněným

regionům dostupnost a možnost čerpání finanční prostředků z fondů regionálního rozvoje. (Armstrong & Taylor, 2000)

1.3.3 Regionální politika v České republice

Jak již bylo v kapitole 1.2 Regionální rozvoj zmíněno, regionální politika v ČR se dostala do popředí zájmů politiků a odborníků v druhé polovině 90. let 20. století. Regionální politika se ale začala rozvíjet už v roce 1989. V roce 1990 byly přijaty Zásady zákona České národní rady o regionální politice a v roce 1992 další zásady, které navazovaly na zákon o státní podpoře malého a středního podnikání – Zásady regionální politiky vlády ČR, které se zaměřovaly pouze na podporu malého a středního podnikání v problémových regionech. V té době se také objevily první snahy o nastavení stability a obnovení ekonomického růstu slabých, nebo strukturálně postižených oblastí. Ekonomický rozvoj byl v této době podporován zejména nízkou inflací a významnými fiskálními intervencemi, pomocí kterých vláda řešila vznikající problémy (např. útlum těžby na Ostravsku). Bohužel, vláda v období od roku 1993 do roku 1996 nepřistupovala aktivně k řešení regionálních disparit ani k posílení ekonomického růstu.

Významným milníkem v rozvoji regionální politiky byl rok 1996, kdy bylo založeno Ministerstvo pro místní rozvoj, které má ve své kompetenci zabezpečení regionálního rozvoje a správu finančních prostředků pro tyto účely.

V roce 1998 přijala vláda ČR usnesení Zásady regionální politiky. Tyto zásady rozdělují regionální politiku na dvě úrovně: republikovou a regionální a vytyčují dva základní typy podporovaných regionů: strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony.

Konečně v roce 2000 byl vydán zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. V roce 2000 byly vydány ještě dva důležité zákony pro regionální politiku a to zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze. Poté začaly přípravy programových dokumentů pro čerpání podpory ze strukturálních fondů EU pro období 2004 – 2006. V tomto období již byla legislativa týkající se regionální politiky v souladu s legislativou EU.

V době příprav ČR na vstup do EU se začaly objevovat komplexnější snahy o cílenou regionální politiku, centrálně koncipovanou a realizovanou v praxi nižšími články veřejné správy. Po vstupu do EU jsme se stali součástí tzv. společné regionální politiky.

Základním nástrojem regionální politiky, za níž ze zákona odpovídá MMR, je dokument Strategie regionálního rozvoje ČR. Poprvé byla tato Strategie přijata vládou v létě roku 2000. Tato Strategie regionálního rozvoje vytvořila základní rámec pro formování regionální politiky České republiky komplementární s regionální politikou Evropské unie. Na jaře roku 2006 byla schválena nová verze Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2007 – 2013 a potom opět na jaře, ale roku 2013 byla schválena prozatím poslední verze Strategie regionálního rozvoje ČR platná pro období 2014 -2020.

V dokumentu Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 -2020 nalezneme definici globálního cíle, který je dále rozveden ve čtyřech základních cílech (hierarchicky rovnocenných) regionální politiky.

GLOBÁLNÍ CÍL:

- zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí,
- přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků (územních jednotek).

ZÁKLADNÍ CÍLE:

- Cíl 1: Podpořit zvyšování a konkurenceschopnosti a využití ekonomického potenciálu regionů (růstový cíl).
- Cíl 2: Zmírnit prohlubování negativních regionálních rozdílů (vyrovnávací cíl).
- Cíl 3: Posílit environmentální udržitelnost (institucionální cíl).
- Cíl 4: Optimalizovat institucionální rámec pro rozvoj regionů (institucionální cíl). (MMR, 2013)

Definovanou regionální politiku provádí stát v rovině:

- státu – prostřednictvím ústředních orgánů státní správy a zvláštních státem zřízených institucí. Toto zaměření může mít polohu všeobecnou, jako jsou právní normy a nařízení směřující do regionálního rozvoje, a selektivní, jíž se stát snaží přispívat pouze vybraným regionům;

→ regionů – prostřednictvím územní samosprávy, tj. krajů a obcí. (Stejskal & Kovárník, 2009)

2 Veřejný sektor a veřejná správa

Veřejný sektor je specifickou součástí ekonomiky a jeho smyslem je poskytování veřejných služeb. Řízení veřejného sektoru se soustřeďuje na řízení poskytovaných služeb. Součástí veřejného sektoru je veřejná správa, kterou tvoří soustava úřadů s centrální nebo územní působností.

2.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor se od soukromého sektoru odlišuje především tím, že není založen na ziskovém principu, ale finanční prostředky na své fungování získává z veřejných rozpočtů, které jsou naplňovány prostřednictvím daní. Veřejné prostředky financují služby ve veřejném sektoru. Řízení veřejného sektoru se soustřeďuje na řízení poskytovaných služeb. Dále se z politického hlediska rozhoduje ve veřejném sektoru veřejnou volbou a uplatňuje se v ní veřejná kontrola, přičemž účelem fungování veřejného sektoru je realizace veřejného zájmu.

Mezi hlavní znaky veřejného sektoru patří:

- je to sektor neprivatní – netržní,
- zajišťuje produkci veřejných statků
- hlavním kritériem úspěšnosti není zisk, ale užitek
- je řízen a spravován orgány veřejné správy
- rozhoduje se v něm veřejnou volbou tj. politickým hlasováním,
- podléhá veřejné kontrole.

Kromě veřejné správy jsou součástí veřejného sektoru další organizace, které poskytují veřejné služby (např. nemocnice, školy, domy sociální péče atd.) financované z veřejných prostředků.

Veřejný sektor je významnou částí národního hospodářství. Jeho existence je důsledkem selhání trhu. Příčiny selhání trhu mohou být mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické. Tato selhání trhu si v moderní společnosti vynucuje státní zásahy. Stát i územní samospráva vyvíjejí aktivity – činnosti, které směřují k tomu, aby se:

- ✓ předcházelo selhání trhu,
- ✓ řešily důsledky selhání trhu. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Tzv. smíšená ekonomika je definována jako vzájemné prospěšné soužití (symbióza) veřejného a soukromého sektoru. Oba sektory se navzájem podmiňují a doplňují. Selželi jeden z nich, nastupuje druhý. Takže selhání soukromého sektoru vede k rozvoji veřejného sektoru.

Posláním veřejného sektoru je:

- zabezpečovat veřejné statky pro občany,
- napravovat a odstraňovat i další důsledky tržního selhání (např. negativní externality). (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Hospodářská politika stanovuje nejen funkce veřejného sektoru, jeho úkoly a priority (požadovaná úroveň základního vzdělání, standardy základní zdravotní péče apod.), ale i nástroje potřebné pro dosažení vytyčených cílů (např. výkonové normy) a hlavně i finanční nástroje (např. limity, ukazatele).

Veřejnému sektoru se přisuzuje ekonomická, sociální a politická funkce.

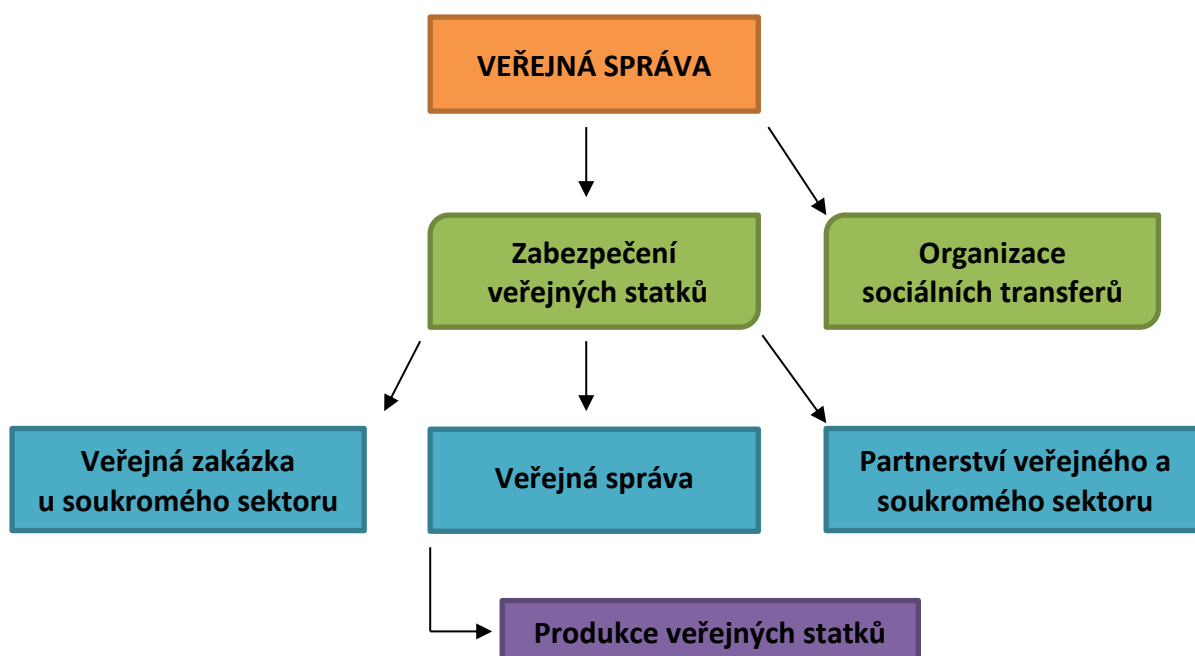
- ✓ Ekonomická funkce – jedná se o zabezpečování veřejných statků, případně odstraňování následků selhání trhu a také o vliv na celkovou míru nezaměstnanosti díky vytvářejícím se pracovním příležitostem ve veřejném sektoru.
- ✓ Sociální funkce – jedná se zejména o služby pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva. Veřejný sektor má vliv na sociální vazby a sociální postavení občanů.
- ✓ Politická funkce – jedná se o využití veřejného sektoru v politickém klání a v procesu veřejné volby. Činnost veřejného sektoru ovlivňuje hospodářská politika, která má charakter veřejné politiky. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Sociálně ekonomické funkce veřejného sektoru jsou:

- ✓ Zajištění potřebných veřejných statků (na produkci veřejných statků efektivně přerozdělovat finanční prostředky, které jsou soustředěné v rozpočtové soustavě a to za pomoci přerozdělovacích procesů);
- ✓ Zabezpečit někdy i tzv. hraniční statky (ekonomické statky, které jsou na hranici mezi soukromými a veřejnými statky);
- ✓ Pomoc při tvorbě podmínek pro fungování soukromého sektoru (např. zkvalitnění dopravní infrastruktury) a zajistit produkci soukromých statků v těch případech, kdy tržní sektor selhává nebo s nimi souvisí jev externality;

- ✓ Zabezpečit podmínky pro ekonomický růst (stát objednává vybrané vstupy do veřejného sektoru u soukromého sektoru (zařízení nemocnic apod.) a tím vytváří poptávku, která následně ovlivňuje růst zaměstnanosti v soukromém sektoru a zároveň také vytváří podmínky pro zkvalitnění lidského života a to hlavně vzděláním a zvýšením kvalifikace pracovních sil);
- ✓ Dosažení spravedlnosti v rozdělování umožní i nižším příjmovým skupinám využít některé statky (např. v rámci školství nebo zdravotnictví) a to bezplatně nebo za tzv. uživatelský poplatek. Toto bude mít vliv na růst spotřeby soukromých statků, protože obyvatelstvu zbydou finanční prostředky.

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: Peková, J., Pilný, J. Jetmar M. (2005). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*.

Velikost a strukturu veřejného sektoru ovlivňuje řada faktorů. Mezi nejdůležitější faktory patří:

- ✓ ekonomické,
- ✓ historické a geopolitické,
- ✓ demografické,
- ✓ kulturně náboženské,
- ✓ politické.

2.1.1 Efektivnost veřejného sektoru

Jak již bylo zmíněno – existence veřejného sektoru je jedním z důsledků tržního selhání, jehož produktem je často neefektivnost. Veřejný sektor by měl vést k dosažení vyšší efektivnosti.

Efektivnost v pojetí tzv. paretovské efektivnosti (pojmenované podle ekonoma V. Pareta): ekonomické rozhodnutí je efektivní tehdy, nemůže-li nastat změna, při které by jeden subjekt získal, aniž by jiné subjekty něco ztratily. Pro efektivnost veřejného sektoru platí, že efektivním řešením je, když roste užitek alespoň jednomu jedinci, a přitom ostatním zůstává nezměněn. Optimální řešení nastává, když už není možné zvýšit užitek kteréhokoliv jednotlivce, aniž by se snížil užitek ostatních. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Podle Pekové (2005) je efektivnost veřejného sektoru v širším pojetí praxe výsledkem vztahu mezi velikostí vstupů do veřejného sektoru a velikostí výstupů z veřejného sektoru. Velkým problémem veřejného sektoru je dosažení efektivnosti při vynakládání finančních zdrojů rozpočtové soustavy. Ve veřejném sektoru nepůsobí kategorie zisku, produkty veřejného sektoru se neprodávají za tržní cenu, zatímco vstupy do veřejného sektoru se nakupují za tržní ceny.

Nejdůležitější faktory ovlivňující efektivnost veřejného sektoru:

- ✓ uspořádání společnosti,
- ✓ fungování tržního systému,
- ✓ konkurenční prostředí uvnitř veřejného sektoru,
- ✓ financování veřejného sektoru,
- ✓ systém řízení veřejného sektoru,
- ✓ uplatňování poznatků vědy a techniky.

2.1.2 Struktura veřejného sektoru

Veřejný sektor lze různě strukturovat a to například podle

- resortů, kde kritéria členění jsou specifika činnosti dané oblasti veřejného sektoru,
- institucí, neziskových organizací, jež zabezpečují činnosti veřejného sektoru a také organizují činnosti i samotné veřejné správy,
- procesů apod.

Do veřejného sektoru patří:

- ✓ vlastní veřejná správa, která má specifické postavení, protože řídí veřejný sektor, ovlivňuje tak jeho efektivnost,
- ✓ justice,
- ✓ policie,
- ✓ armáda,
- ✓ školství,
- ✓ věda a výzkum,
- ✓ kultura, tělesná kultura a sport,
- ✓ zdravotnictví,
- ✓ sociální služby,
- ✓ veřejná hromadná doprava,
- ✓ spoje,
- ✓ sociální bydlení,
- ✓ informační systémy a masmédia,
- ✓ vodní hospodářství – regulace vodních toků a další,
- ✓ oblasti ochrany životního prostředí,
- ✓ v některých zemích i energetické hospodářství. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

2.1.3 Veřejné statky

Před tím než se budu podrobněji zabývat charakteristikou a tříděním veřejných statků, tak si nejdříve vyjasníme samotný pojem statek.

Pojmem statky označujeme předměty, které slouží k uspokojování lidských potřeb. Podle jejich původu je třídíme na statky volné, které jsou volně v přírodě dostupné (např. voda, vzduch) a statky ekonomické, které jsou produktem ekonomických činností. V praxi dochází i k situacím, kdy se za určitých podmínek z volných statků stávají ekonomické, například prodej pitné vody v balených lahvích.

Veřejné statky jsou více či méně prospěšné celé společnosti, a proto je veřejný zájem na jejich zabezpečování. Jsou spotřebovávány kolektivně, neprochází trhem (z důvodu jejich tržního selhání) a je i často efektivnější, když jsou zabezpečovány veřejnou správou (státem a územní samosprávou).

Veřejné statky členíme na:

- ✓ čisté veřejné statky
- ✓ smíšené veřejné statky
- ✓ hraniční statky (ekonomické statky, které jsou na hranici mezi soukromými a veřejnými statky).

Čistým veřejným statkem je veřejná správa. Čisté veřejné statky jsou charakteristické:

- Nedělitelností spotřeby – zde nelze určit podíl jednotlivce na spotřebě veřejného statku a nelze jednotlivci zabránit tyto statky spotřebovat. Toto vede k nevylučitelnosti ze spotřeby. Nevylučitelnost je někdy zapříčiněna z technického důvodu, kdy nelze vyloučit jednotlivce ze spotřeby (např. veřejné osvětlení). V některých případech lze jednotlivce po technické stránce vyloučit ze spotřeby veřejného statku, ale za vyložení neúměrně vysokých nákladů, což by nebylo efektivní. Je zde na místě zmínit i problém tzv. černého pasažéra, jedná se o jednotlivce, který získává požitky z daného statku, ale nechce za ně platit (např. ohňostroj pořádaný městem).
- Nekvantifikovatelností podílu jedince na spotřebě – zde nelze určit cenu spotřeby (např. služby policie, hasičů).
- Spotřeba jedním uživatelem neovlivňuje možnost spotřeby tohoto statku jinými uživateli. Z toho vyplývá, že mezní náklady spotřeby každého dalšího spotřebitele jsou nulové. Kvalita veřejného statku je nedělitelná. Hrozí zde však snížení kvality v případech kdy je převis poptávky nad nabídkou a dochází k nadměrné spotřebě (např. při přetížení dálnice dochází ke zpomalení provozu, což má za následek časovou ztrátu automobilistů, vyšší spotřebu benzínu atd.).

Smíšené veřejné statky jsou také kolektivně spotřebovávány, ale od čistých veřejných statků se liší tím, že:

- Kvantita je dělitelná – umožňuje přesně určit podíl jednotlivce na spotřebě.
- Kvalita není dělitelná mezi jednotlivce (např. kvalita vzdělávání je stejná, ale dochází k jejímu snižování z důvodu počtu žáků ve třídě).

Spotřeba smíšených veřejných statků může být fakultativní (jednotlivec se o spotřebě rozhoduje sám), nebo přikázaná státem resp. zákonem (např. základní vzdělání).

Prostřednictvím veřejného sektoru se stát a územní samospráva snaží v případech, kdy může docházet ke vzniku negativních externalit při selhávání trhu, těmito situacím

předcházet, popřípadě řešit jejich důsledky a to ve vztahu k životnímu prostředí, zdraví občanů apod. (např. uvalení ekologické daně na továrnu znečišťující vodní tok).

Veřejné statky zabezpečují pro obyvatelstvo stát a územní samospráva. O konkrétním způsobu zajištění většinou rozhoduje volený orgán, který rozhoduje veřejnou volbou. Při rozhodování o daném způsobu zajišťování veřejných statků je třeba zvažovat hospodárnost vynakládání finančních prostředků z veřejného rozpočtu a užitek občanů.

2.2 Veřejná správa

Veřejný sektor řídí a organizuje veřejná správa, resp. její orgány. Veřejná správa je správní činnost související s poskytováním veřejných služeb, řízením veřejných záležitostí na místní i centrální úrovni a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu. Jedná se o výkon veřejné moci ve státě, kterou disponuje v první řadě sám stát a dále další subjekty pověřené jejím výkonem. V současné době veřejnou správu rozdělujeme na státní správu a samosprávu.

Veřejná správa je většinou také chápána jako záměrná činnost (správa věcí veřejných). Jedná se o souhrn činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím ani vládou. Zajišťovány jsou prostřednictvím organizačních celků – jedná se o institucionální pojetí veřejné správy. Z právního hlediska na veřejnou správu pohlížíme jako na vykonavatele zákonů, který má i úzký vztah na správní právo. Příslušný zákon vymezuje rozhodovací pravomoci a úkoly veřejné správy, resp. jejích orgánů na všech úrovních. Státní moc realizovaná prostřednictvím mocenských institucí je legalizována právním řádem. Úkolem státní správy je realizovat politiku státu, která je zakotvena v zákonech a podzákonných předpisech a to na všech jejích úrovních. Významným úkolem veřejné správy je také přenos informací a to jak uvnitř, tak i mimo veřejnou správu. Jedná se například o evidenci podnikatelských subjektů (obchodní a živnostenský rejstřík), evidence nemovitostí (katastr nemovitostí) apod. Samozřejmě i veřejná správa podléhá kontrolním mechanismům. Její činnost je kontrolována volenými orgány na příslušné vládní úrovni, a to například parlamentem, vládou, nezávislými soudy, a i občany (např. petice a stížnosti, účast občanů v kontrolních orgánech veřejné správy). Rozsah kontroly je vymezen zákony a navazujícími předpisy.

Činnosti veřejné správy ovlivňuje:

→ moc zákonodárná,

- moc výkonná,
- moc soudní,
- volené orgány na příslušné vládní úrovni,
- na nižších správních úrovních některé nadřízené volené orgány,
- další orgány (např. kontrolní v rámci veřejné kontroly),
- občané, prostřednictvím poptávky po veřejných statcích a v rámci občanské kontroly.

Veřejná správa zahrnuje:

- státní správu – má dominantní postavení,
- samosprávu – k výkonu veřejné správy je pověřena zákonem, a to zejména:
 - na úrovni územní samosprávy (zastupování zájmů občanů žijících na daném menším území, než je území státu)
 - zájmovou samosprávu (např. profesní)
 - specializované veřejnoprávní instituce, korporace, fondy apod.

Subjektem veřejné správy je:

- stát, zastupovaný státními orgány (úřady) a institucemi,
- územní samospráva, která vykonává veřejnou správu odvozeně,
- jiné subjekty (např. profesní komory, veřejnoprávní vysoké školy, veřejné fondy, nadace apod.).

Instituce veřejné správy v ČR jsou:

- prezident,
- vláda,
- ostatní orgány státní správy,
- vojenské újezdy,
- orgány územní samosprávy,
- ostatní instituce ve veřejné správě. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Tabulka 1: Veřejná správa

VEŘEJNÁ SPRÁVA			
STÁTNÍ SPRÁVA		SAMOSPRÁVA	
ÚSTŘEDNÍ	ÚZEMNÍ	ÚZEMNÍ	ZÁJMOVÁ
Vláda, Ministerstva, Ostatní ústřední orgány	Dekoncentráty Celní úřady, Úřady práce, Finanční úřady	Obce, Městyse, Města, Statutární města, Kraje	Profesní komory, Veřejné vysoké školy, Zdravotní pojišťovny

Zdroj: *Organizace veřejné správy*. (n. d.)

2.2.1 Státní správa

Státní správa je činnost státu, která je prováděna přímo státními orgány, nebo jinými orgány na které stát výkon státní správy v určitém rozsahu přenesl.

Státní správu vykonávají:

- ústřední orgány státní správy (ministerstva – zajišťují moc výkonnou),
- územní orgány státní správy,
- ostatní státní orgány (např. státní fondy),
- jiné k tomu oprávněné subjekty, jimž stát veřejnou moc deleguje nebo propůjčuje (např. stanice technické kontroly).

Státní správu rozlišujeme na:

- politickou resp. všeobecnou (např. krajský úřad),
- odbornou resp. specializovanou (např. finanční úřad).

Ve státní správě platí hierarchické uspořádání, což znamená vztahy nadřízenosti a podřízenosti.

Mezi ústřední orgány státní správy, které jsou jejími klíčovými orgány, patří:

- vláda
- ministerstva – v jejich čele jsou ministři, kteří jsou členy vlády,

- ostatní ústřední orgány státní správy – jejich vedoucí pracovník není členem vlády, jsou jmenováni vládou a výjimečně i prezidentem. Jedná se například o Český statistický úřad, Český báňský úřad atd.

Územní orgány státní správy dělíme na:

- dekoncentráty¹ (např. finanční úřad, úřad práce),
- obecní a krajské úřady v přenesené působnosti.

Státní správu v přenesené působnosti (rozsah působnosti je vymezen příslušnými zákony) vykonávají:

- kraje (krajské úřady),
- obce s rozšířenou působností (obecní úřady),
- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce.

Ministerstva a ústřední orgány státní správy zabezpečují prostřednictvím zřízovaných veřejnoprávních neziskových organizací národní veřejné statky, z kterých plyne užitek obyvatelům celého státu, neplatí tak ale v případech kdy jejich zabezpečování svěří kompetenční zákon nižším úrovním a územní samosprávě. Dále realizují a řídí výkon státní správy na zákonem určených úsecích, kontrolují činnost podřízených organizací a orgánů v rámci veřejného sektoru a informují veřejnost o své činnosti. V posledních desetiletích se ve vyspělých zemích důraz zrychlil proces decentralizace kompetencí ve veřejném sektoru ze státu na územní samosprávu. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

2.2.2 Samospráva

Samospráva je samostatné obstarávání svých záležitostí v mezích práva. Tyto záležitosti tedy nespravuje stát, ale někdo jiný – nestátní subjekt. Stát tedy předává část výkonu veřejné správy tomuto nestátnímu subjektu.

Samosprávu členíme na:

- městskou – jedná se o výkon politické, soudní a hospodářské správy ve městě,

¹ Dekoncentráty jsou dekoncentrované správní úřady zřízované podle příslušných zákonů a také jako pracoviště ústředních orgánů v místech regionu, mikroregionu atd. Je tomu tak z důvodu lepší dostupnosti pro subjekty, zejména pro občany a to ve správních obvodech okresů a krajů.

- územní – jedná se o samostatné rozhodování obyvatel územních správních celků,
- profesní – jedná se o sdružení osob činných v příslušné oblasti (např. lékařská komora),
- zájmovou – jedná se o sdružení osob, které spojuje určitý společenský zájem.

Podle Pekové (2005) samosprávné obce a kraje, když vykonávají státní správu, jsou zároveň územními správními jednotkami. Z kombinace samostatné a přenesené působnosti pak vyplývá dvojitá podřazenost, v samostatné působnosti vlastnímu volenému orgánu, v přenesené působnosti nadřízenému úřadu státní správy.

ÚZEMNÍ SAMOSPRAVA

Územní samospráva je realizace práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování určitého území menšího než je stát na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony při vytvoření potřebných ekonomických podmínek. (Peková, Pilný, Jetmar, 2005)

Územní samospráva plní dvě obecné funkce:

- samosprávou, v ČR se nazývá jako samostatná působnost, tzn., že zabezpečuje takové potřeby svých občanů, které můžeme označit jako lokální či regionální veřejné statky,
- přenesenou, v ČR se nazývá jako přenesená působnost nebo jako výkon státní správy, tzn., že v rámci přenesených kompetencí, zejména ve veřejném sektoru, zabezpečuje pro občany i některé veřejné statky.

Pro úspěšné fungování územní samosprávy je nutné jí vytvořit potřebné předpoklady:

- legislativní (schválení zákonů, které umožní územní samosprávě vykonávat její funkce
- ekonomické (jí umožní hospodařit s určitou finanční autonomií)
 - vlastní majetku
 - vlastní finanční prostředky (např. z prodeje nebo pronájmu majetku)
 - vlastní rozpočet.

Rok po listopadových událostech v roce 1989 došlo v ČR k obnově samosprávy, která byla zrušena v roce 1949 a to přijetím Ústavy ČR a zákona o obcích, čímž bylo

potvrzeno právo občanů na územní samosprávu. Dále byl v roce 1997 schválen zákon o vytvoření 14 krajů jako vyšších územních samosprávních celků. K naplnění tohoto zákona došlo od 1. 1. 2011 faktickým zřízením krajů.

Územní samospráva zahrnuje samosprávu vykonávanou územně samosprávnými celky. V České republice existují dvě úrovně územní samosprávy:

1. Základní územně samosprávné celky (obce) – jsou to veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem a s vlastním rozpočtem. Jejich působnost se omezuje na území obce, které je tvořeno, jedním nebo několika katastrálními územími. V právních vztazích vystupují vlastním jménem a nesou odpovědnost plynoucí z těchto vztahů. Rozlišujeme tyto základní druhy obcí: obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, městyse, města, statutární města a hlavní město Praha, které je zároveň krajem.

Formy spolupráce obcí v ČR rozlišujeme na:

- dobrovolné svazky obcí,
- smlouvy o sdružení,
- jiná seskupení obcí.

Orgány obcí v ČR:

- ✓ zastupitelstvo obce,
- ✓ rada obce,
- ✓ starosta a jeho zástupci (místostarostové),
- ✓ výbory,
- ✓ komise,
- ✓ obecní úřad.

Malá obec může v rámci své samostatné působnosti rozhodnout o uzavření veřejnoprávní smlouvy o výkonu státní správy s obcí s rozšířenou působností. Díky této smlouvě mohou obce přesunout působnosti a pravomoci subjektů veřejné správy z území jedné obce na území jiné obce (např. smlouva o řešení přestupků).

2. Vyšší územně samosprávné celky (kraje) – jsou to veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem a s vlastním rozpočtem. Vystupují vlastním jménem v právních vztazích a nesou odpovědnost plynoucí z těchto vztahů. Jejich územní působnost se omezuje na území kraje, které je určeno výčtem území obcí patřících do kraje. V ČR máme celkem 14 krajů.

Kraj může v rámci samostatné působnosti spolupracovat s obcemi na území kraje, ale nesmí zasahovat do samostatné působnosti obcí. Dále kraj nemůže být členem svazku obcí ani být členem občanského sdružení. Také může spolupracovat s dalšími kraji a to na základě písemné smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu nebo zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více kraji. Písemnou smlouvu schvalují zastupitelstva krajů. Kraj také může spolupracovat s územními samosprávnými celky jiných států a vstupovat do regionálních seskupení se zahraničními partnery a to opět na základě písemné smlouvy schválené příslušnými zastupitelstvy.

Orgány krajů v ČR:

- ✓ zastupitelstvo kraje,
- ✓ rada kraje,
- ✓ hejtman kraje,
- ✓ výbory zastupitelstva kraje,
- ✓ komise rady kraje,
- ✓ krajský úřad.

Mapa 1: Mapa samosprávných krajů v ČR

Zdroj: Wikipedie. (2016). *Kraje v Česku*.

Územní samospráva je vykonávána nezávisle na státu. Stát může zasáhnout do činnosti územní samosprávy pouze v případě, jedná-li územní samospráva v rozporu se zákonem. V demokratických zemích jsou vzájemné vztahy státu a územní samosprávy založeny na právu slušnosti, spravedlnosti, odpovědnosti a potřebě makroekonomické kontroly.

3 Soukromý sektor

Soukromý sektor spojuje subjekty, které se ve svém dobrovolném rozhodování řídí vlastními ekonomickými zájmy, a je založen na principu zisku. Zahrnuje soukromé firmy vlastněné jednotlivci, nebo skupinami osob a jednotlivce (resp. domácnosti), vykonávající soukromé ekonomické činnosti. V soukromém sektoru také probíhá rozhodující část výroby i rozdělování statků. Soukromý sektor funguje hlavně na úrovni malého a středního podnikání. Dále přináší nové pracovní příležitosti, předává potřebné know-how a přispívá k zlepšení podnikatelského prostředí v daných zemích. Český soukromý sektor je aktivně zapojený do rozvojových aktivit ČR prostřednictvím dotací a veřejných zakázek, specificky také skrze Program studie proveditelnosti a od roku 2015 i prostřednictvím Programu rozvojového partnerství pro soukromý sektor.

3.1 Malé a střední podniky

Malé a střední podniky (dále jen MSP) jsou důležitým článkem ekonomiky nejen České republiky, ale mají své významné místo i v ekonomikách ostatních zemí Evropské unie. Jsou širokou základnou pro podnikání a svou roli plní v ekonomických a společenských přínosech. MSP se v každé ekonomice podílejí na zaměstnanosti, na tvorbě HDP, na vývozu a na dovozu. Prostor malých a středních podniků je specifické a má své přednosti a nevýhody.

Definice MSP používána v EU vychází z přílohy č. 1 Nařízení komise EU č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o EU prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem. Mezi základní kritéria pro posouzení velikosti podnikatele patří počet zaměstnanců, velikost ročního obrátu nebo bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv / majetku):

1. Kategorie MSP je složena z podniků, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 miliónů EUR nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 miliónů EUR.
2. V rámci kategorie MSP je malý podnik vymezen jako podnik, který zaměstnává méně než 50 osob a jehož roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 miliónů EUR.

3. V rámci kategorie MSP je mikropodnik podnik vymezen jako podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 milióny EUR.

Základní podmínky pro rozvoj podnikání a to jak ekonomické, tak legislativní byly vytvořeny na počátku 90. let. Od té doby se MSP začaly rozvíjet a rozrůstat. Hrají svou významnou roli při tvorbě pracovních příležitostí, sociální stability a při hospodářském rozvoji. Jednou z výhod MSP je jejich prostředí vhodné pro inovace. Podíl MSP na celkovém počtu aktivních podnikatelských subjektů v roce 2014 byl 99,84 %. (MPO, 2015)

Nelze opomenout skutečnost, že MSP jsou většinou mnohem těsněji svázány s daným regionem. Také nejsou většinou vlastněni zahraničním subjektem a často reprezentují místní kapitál a místní vlastnické poměry. Převážná většina podnikatelů v daném regionu bydlí, tím jsou méně anonymní a jejich jednání je pod veřejnou kontrolou. Proto je podpora rozvoje MSP jednou z cest, jak rychleji oživit ekonomický rozvoj daného regionu. Malí a střední podnikatelé vytvářejí nové pracovní příležitosti a jsou konkurenceschopní. Lidé, zaměstnaní v těchto firmách jsou vedeni k zodpovědnosti a učí se přežít, neboť jakýkoliv omyl znamená ztrátu a někdy i pád podniku. Malý nebo střední podnikatel nese osobně důsledky neúspěchu, protože většinou ručí celým svým majetkem. Je důležité zmínit, že na sebe nemohou strhnout moc a nemohou dosáhnout monopolního postavení. Sice jsou monopoly vytlačovány z trhu, ale díky tomu, že neustále vyhledávají své uplatnění na lokálním trhu, nacházejí místa, ve kterých se rozvíjejí. A dokonce i často úzce spolupracují s velkými podniky, jako jejich subdodavatelé.

Prostředí MSP má své výhody a nevýhody. Mezi hlavní výhody MSP především patří:

- jednodušší organizační a řídicí struktura
- rychlé přizpůsobení se novým podmínkám a změnám na trhu
- znalost lokálních trhů
- schopnost vyplnit mezeru ve struktuře obchodních vztahů mezi velkými podniky (MSP jsou v roli subdodavatele).
- vytváření nových pracovních příležitostí
- tzv. „rodinné prostředí“ (ztráta anonymity, větší zainteresovanost, vyšší osobní nasazení)

- menší zatížení fixním kapitálem oproti velkým podnikům
- inovace, rychlé zavádění vědy a techniky do praxe
- specifický okruh odběratelů, osobní kontakt se zákazníky

Mezi hlavní nevýhody MSP především patří:

- obtížnější přístup ke kapitálu a rozvoji svých provozních kapacit
- slabší pozice ve veřejných soutěžích o státní zakázky v konkurenci větších firem
- špatná orientace ve správních, legislativních a daňových předpisech a jejich změnách
- mohou být ohrožovány velkými nadnárodními organizacemi
- menší zábrany při uvolňování nadbytečné pracovní síly
- přetěžování klíčových lidí z důvodu nedostatku odborníků
- platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost

Snaha o zmírnění nevýhod MSP je jednou z cest ze strany státu, jak podpořit jejich rozvoj. Vlády volí různé formy veřejné podpory MSP včetně finanční. Pokud jsou pravidla této podpory nastavena správně, nejde o zvýhodňování těchto podnikatelských subjektů na úkor jiných (a tedy porušení pravidel trhu), ale právě o zmírňování uvedených nevýhod.

3.1.1 Podpora malého a středního podnikání v ČR

MSP jsou významnou složkou národního hospodářství ČR. Nejenom, že jsou nositeli pracovních příležitostí, ale mají také značný vliv na rozvoj jednotlivých měst, obcí a regionu. Vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí a ovlivňují i dynamiku trhu. Jsou schopny absorbovat část pracovních sil uvolňovaných z velkých podniků. V roce 2014 tvořili MSP v ČR 99,84 % všech ekonomicky aktivních subjektů, 59,39 % se podílely na zaměstnanosti a podíl přidané hodnoty MSP na celku ČR tvořil 53,11 %. (MPO, 2015)

Jak již bylo zmíněno, jednou z výhod MSP je jejich rychlé přizpůsobování se měnícím skutečnostem. I toto je jeden z důvodů, proč stát má zájem na podpoře malého a středního podnikání. Ne každé podnikání skončí úspěchem. Nemálo podnikatelů skončí krachem, které je doprovázeno finančními ztrátami či také osobními tragédiemi. Vzhledem k těmto skutečnostem určitě není na škodu, a to nejen pro začínající

podnikatele, ale i pro již existující podnikatele, zajímat se o možnosti, které různé instituce podnikatelům poskytují, ať na bázi komerční či zvýhodněné, díky finančním injekcím ze státních prostředků či rozvojových fondů EU.

Tyto aktivity můžeme rozdělit do dvou obecných skupin:

1. Informační podpora.
2. Finanční podpora.

Subjekty poskytující již zmíněné aktivity se dle původu rozdělují do tří skupin:

1. Vládní organizace zaměřené na poskytování různých služeb podnikatelům.
2. Nevládní organizace na bázi zpravidla neziskových organizací.
3. Podnikatelské subjekty. (Veber, Srpová & kolektiv, 2005)

VLÁDNÍ PODPORA PODNIKÁNÍ

Již několikrát zde byla zmíněna důležitost MSP pro ekonomiku ČR, a proto není překvapující veřejná podpora ze strany státu. Vládní instituce, vytvořily řadu institucí, které poskytují poradenské služby i podnikatelům ze sektoru malého a středního podnikání. Jsou zde programy s celostátní působností a programy, které jsou zaměřené na příslušný region, popř. na přeshraniční spolupráci.

Přehled významných institucí podporující rozvoj podnikání:

- ✓ Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest
- ✓ CzechTrade
- ✓ Národní vzdělávací fond
- ✓ Centrum pro regionální rozvoj ČR

Finanční podpora podnikání je poskytována prostřednictvím finančních programů. Finanční prostředky na tyto programy jsou čerpány ze státního rozpočtu, ze strukturálních fondů EU a z privátních zdrojů. Vládní podpora podnikání má legislativní základ viz zákon č.47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Zákon stanoví zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, jakož i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů. Vláda také vytyčila oblasti podpory MSP (např. projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu, nebo vytváření nových pracovních míst).

Finanční podpora se poskytuje ve formě:

- návratné finanční výpomoci,
- dotace,
- finančního příspěvku,

- záruky,
- úvěry se sníženou úrokovou sazbou.

NEVLÁDNÍ INSTITUCE

Nevládní organizace představují různorodé spektrum subjektů, které v rámci plnění svých funkcí poskytují řadu užitečných služeb různým podnikatelským subjektům včetně malého a středního podnikání.

Přehled významných nevládních institucí podporující rozvoj podnikání:

- Hospodářská komora ČR
- Agrární komora ČR
- Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
- Svaz průmyslu a dopravy ČR
- Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků ČR
- Sdružení podnikatelů a živnostníků ČR
- Česká podnikatelská reprezentace při EU (CEBRE)
- Asociace inovačního podnikání ČR
- Společnost vědeckotechnických parků ČR.

PRIVÁTNÍ ORGANIZACE

Pomocnou ruku podnikatelům podávají vedle vládních a neziskových organizací také podnikatelské subjekty. Tyto podnikatelské subjekty, které na trhu existují, nabízejí začínajícím i již existujícím podnikatelům celou škálu služeb v různých sférách podnikání. K různým typům poradenských služeb neodmyslitelně patří vedení účetnictví, daňové poradenství, právní konzultace, zabezpečení požadavků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci apod. Finanční produkty z privátních zdrojů jsou realizovány na komerčním principu a většinou je nabízí banky se zaměřením na financování podnikatelských aktivit malým a středním podnikatelům. Jedná se hlavně o nabídku vedení běžných účtů (vedených jak v tuzemské, tak i v zahraniční měně). Banky také poskytují kontokorentní úvěry. Tyto úvěry jsou určené k překlenutí výkyvů cash flow, doplnění zásob, drobných oprav apod. Podnikatelé nejsou výrazně limitováni v použití finančních prostředků a po splacení úvěru se tato úvěrová linka obvykle automaticky obnovuje. Nevýhodou u tohoto produktu je poměrně vysoká úroková sazba. Řada bank také nabízí různé podnikatelské úvěry.

Další v řadě služeb, které nabízejí finanční instituce je leasing. I když je obvykle dražší než klasický úvěr, vzhledem k jednoduššímu vyřizování, je podnikateli upřednostňován před klasickým úvěrem.

V případě, kdy se podnikatel chystá rozšířit svůj podnik, může využít fondy rizikového kapitálu. Podstatou investování do podniku formou rizikového kapitálu je přímý vstup do základního jmění firmy. Investor rizikového kapitálu získává dohodnutý podíl základního kapitálu společnosti na oplátku za poskytnutí potřebného kapitálu. Cílem investora rizikového kapitálu je umožnit malým a středním perspektivním společnostem, aby se staly velkými.

4 Finanční zdroje – národní a evropské fondy

Finanční zdroje je pojem označující finanční prostředky organizace. Z ekonomického hlediska jsou finanční zdroje součástí aktiv (majetku) organizace. Finanční prostředky mohou být čerpány ze státního rozpočtu, ze strukturálních fondů EU a z privátních zdrojů.

4.1 Národní finanční zdroje

Mezi národní zdroje financování v ČR patří dotační programy jednotlivých ministerstev, státních fondů, nadací a nadačních fondů apod. Z národních finančních zdrojů jsou dotovány projekty, které nelze podpořit z peněz EU a to prostřednictvím cílených programů.

Státní fondy jsou samostatnými právními osobami zřizovanými podle příslušných zákonů. Mezi státní fondy v ČR patří:

- ✓ Státní fond dopravní infrastruktury,
- ✓ Státní zemědělský intervenční fond,
- ✓ Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie,
- ✓ Státní fond kultury ČR,
- ✓ Státní fond rozvoje bydlení,
- ✓ Státní fond životního prostředí ČR,
- ✓ Státní fond pro zúrodnění půdy.

Ministerstvo pro místní rozvoj vypracovává na základě vládou schválené strategie regionálního rozvoje² návrh státního programu regionálního rozvoje. Státní program regionálního rozvoje obsahuje vymezení regionu, cíl, kterého má být dosaženo, stanovení oblastí na které je podpora zaměřena, formy a způsob poskytování finanční podpory a časové období jeho platnosti. Finanční podpora státního programu regionálního rozvoje se poskytuje ve formě:

- a) dotací,

² Strategie regionálního rozvoje obsahuje analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v ČR, vymezení státem podporovaných regionů.

- b) úvěrů se zvýhodněnou úvěrovou sazbou a dobou splatnosti, případně jinou formou,
- c) návratných finančních výpomocí.

4.1.1 Státní rozpočet

Státní rozpočet představuje plán finančního hospodaření státu na daný rozpočtový rok (je shodný s rokem kalendářním), kterým se zajišťuje plnění ekonomických, sociálních a politických funkcí státu. Má formu zákona, který navrhuje vláda a schvaluje Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Jeho prostřednictvím vláda realizuje hospodářskou politiku a uskutečňuje své programové priority. Způsob financování ze státního rozpočtu vymezuje zákon č. 218/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Příjmová strana rozpočtu obsahuje informace o tom, z jakých zdrojů vláda plánuje tyto aktivity státu financovat. Výdajová strana rozpočtu zase informuje o tom, kolik stát vydává na financování jednotlivých aktivit státu. Státní rozpočet může být: vyrovnaný, přebytkový, nebo schodkový. Státní rozpočet plní tyto funkce: alokační (státní rozpočet rozděljuje prostředky s cílem zajistit efektivní plnění funkcí státu), redistribuční (státní rozpočet přerozděljuje prostředky mezi občany s cílem zmírnit nerovnosti ve společnosti vzniklé důsledkem působení trhu (transfery, nebo dotace)) a stabilizační (státní rozpočet nastavením příjmů a výdajů usiluje o stabilní vývoj ekonomiky). (MF, 2016)

Příjmy do státního rozpočtu jsou:

- ✓ daně, cla, poplatky,
- ✓ dotace, podpory, dary,
- ✓ prodej zpoplatněných statků a služeb,
- ✓ půjčky od státu.

Výdaje ze státního rozpočtu:

- ✓ na vládní nákupy,
- ✓ na transfery,
- ✓ na transfery pro obyvatelstvo,
- ✓ na dotace na výrobu,
- ✓ na dotace na krytí ztráty státních podniků,
- ✓ na dotace do rozpočtů územní samosprávy,
- ✓ na dotace do mimorozpočtových fondů.

4.1.2 Územní rozpočet

Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění v § 1, upravuje rozpočtová pravidla územních rozpočtů. Územním rozpočtem se rozumí:

- ✓ Rozpočet územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje.
- ✓ Rozpočet dobrovolných svazků obcí.
- ✓ Rozpočet ve statutárních městech a v hlavním městě Praze a rovněž v jejich městských částech nebo obvodech.

Dále se budu blíže zabývat pouze rozpočtem obce. Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce (dle znění zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších změn). Obec, jako samostatný právní a ekonomický subjekt, se staly základním článkem územní samosprávy s poměrně rozsáhlými pravomocemi. Ve volených a výkonných orgánech měst a obcí pracuje mnoho našich spoluobčanů, kteří zabezpečují plnění úkolů nejen v rámci samostatné působnosti, ale i v rámci přenesené působnosti. Jak již bylo několikrát zmíněno, klíčovou úlohou je zabezpečování veřejných statků pro občany. Významným nástrojem, který pomáhá zabezpečit tyto potřeby, je rozpočet obce, popř. města, kterým prochází značné množství finančních prostředků. V posledních letech došlo v rámci probíhajícího demokratického procesu k reformě hospodaření měst a obcí, která vedla k výraznému zvýšení relativní soběstačnosti měst a obcí jako důsledku posílení daňových příjmů rozpočtů měst a obcí. (Peková, 1997)

Finanční vztahy státního rozpočtu vůči obcím a krajům zahrnují zejména příspěvek na výkon státní správy. Tento příspěvek slouží k částečné úhradě výkonu povinností, které na ně stát přenesl (např. výdej občanských průkazů).

PŘÍJMY OBCE

Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění v § 7 přímo vymezuje konkrétní příjmy rozpočtu obce: Obec získávají příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, z výsledků vlastní činnosti, z hospodářské činnosti právnických osob (organizací, které obec zřídila, nebo založila), příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy (ze správních poplatků, z vybraných pokuty, a odvodů uložených v pravomoci obce), z místních poplatků,

příjmy z výnosů daní nebo podílů na nich, z dotací ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy (např. z jimi ukládaných pokut, a jiných peněžních odvodů a sankcí, které jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce). Dále získávají příjmy z peněžitých darů a příspěvků a z jiných příjmů, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

VÝDAJE OBCE

Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění v § 9 přímo vymezuje konkrétní výdaje rozpočtu obce. Z rozpočtu obce se hradí zejména: závazky vyplývající ze zákona, výdaje na vlastní činnost obce (výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj), výdaje spojené s výkonem státní správy, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec a jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. Dále hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům. Výdaje obecního rozpočtu se člení na:

- kapitálové výdaje - jsou určeny k financování dlouhodobých investičních potřeb (např. výdaje na obecní infrastrukturu – místní komunikace, vodovod, plynovod, kanalizace, ale i nákup cenných papírů atd.).
- běžné výdaje – jsou určeny k financování provozních záležitostí obce (např. platy zaměstnanců, odměny členů zastupitelstva, nákupy energií, zboží, služeb, atd.).

Rozpočet obce je finanční plán, jímž se řídí financování činnosti obce. Sestavuje se na kalendářní rok. Při zpracování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu³. Rozpočet může být schválen z hlediska příjmů a výdajů jako: vyrovnaný, přebytkový a schodkový.

³ Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Více než polovinu příjmů rozpočtu obce tvoří daňové příjmy, které tak představují nejdůležitější zdroj obce a významně ovlivňují její soběstačnost. Daňové příjmy jsou rozdělovány mezi obce na základě rozpočtového určení daní, podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Rozpočtovým určením daní v České republice se obecně rozumí zákonem stanovené druhy daní, které plynou přímo do rozpočtů obcí nebo zákonem stanovený podíl obecních rozpočtů na celostátním výnosu daní. S tím úzce souvisí i pojmy svěřené a sdílené daně. Svěřené daně tvoří výnos příslušné daně, který výlučně plyne do rozpočtu obcí. Mezi tyto daně v současné době patří například daň z nemovitosti nebo daň z příjmu právnických osob placená obcemi (např. celostátního výnosy z daně z přidané hodnoty plynoucí do obecního rozpočtu). Obec dále může pro zabezpečení své činnosti použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu⁴ a též návratných zdrojů (půjčka, úvěr, komunální dluhopisy). (Havlena, 2010)

4.2 Evropské fondy

Kromě finančních prostředků ze státního rozpočtu jsou dalším významným zdrojem podpory rozvoje finanční prostředky z fondů EU. Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 se Česká republika zapojila do realizace strukturální politiky EU a získala tak možnost využívat jejích nástrojů stejně jako ostatní země Společenství.

Evropská unie realizuje cíle regionální a strukturální politiky v rámci sedmiletých cyklů. Pro každý jednotlivý cyklus členské země vypracovávají vždy nové programové dokumenty. V těch je stanoven rozpočet a jsou jasně definovány a nastaveny nové cíle a priority, jichž se členské státy v daném období snaží dosahovat a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Podmínky pro využívání prostředků z evropského rozpočtu jsou stanoveny nařízením Evropské unie. Odpovědnost za řízení a správné využívání finančních prostředků čerpaných z finanční podpory fondů EU je přesunuta do pravomoci členského státu. Finanční prostředky ze strukturálních fondů nejsou poskytovány za účelem nahrazování prostředků národních rozpočtů členských

⁴ Národní fond je podle § 37 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, mj. souhrnem peněžních prostředků, které svěřují Evropská společenství České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie (např. projekty financované ze strukturálních fondů).

zemí. Jejich účelem je tyto prostředky doplňovat. Mezi členským státem a EU je pro dané období uzavřena dohoda určující míru národního spolufinancování, kterou musí členský stát dodržet. V ČR je tato míra národního spolufinancování 15%.

Fondy EU jsou hlavním nástrojem realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Prostřednictvím těchto fondů se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování sociálních a ekonomických rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Evropská unie má tři hlavními fondy:

- Strukturální fondy (SF)
 - ✓ Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
 - ✓ Evropský sociální fond (ESF)
- Fond soudržnosti (CF)

STRUKTURÁLNÍ FONDY

Jádro regionální a strukturální politiky EU tvoří strukturální fondy. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajícím se strukturálními problémy a na podporu adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy zaměstnanosti. Skupinu strukturálních fondů tvoří dva fondy, z nichž každý plní svoji specifickou roli a je možné jej využívat na předem vymezeném území.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF je zaměřen na podporu investičních (infrastrukturních) projektů jako jsou např. výstavby silnic a železnic, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, odstraňování ekologických zátěží, rekonstrukce kulturních památek rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, podpora začínajícím podnikatelům, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní a sociální péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, investice do rozvoje podnikání a investice do infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů.

Evropský sociální fond (ESF)

ESF realizuje Evropské strategie zaměstnanosti prostřednictvím podpory rozvoje lidských zdrojů (např. rekvalifikace, vzdělávání), podporou zaměstnatelnosti⁵, zaměstnanosti, podnikání a vyrovnáváním příležitostí v přístupu na trh práce. ESF podporuje neinvestiční projekty.

FOND SOUDRŽNOSTI

Fond soudržnosti, jinak také Kohezní fond, byl založen v roce 1993, aby poskytoval pomoc vybraným zemím EU. Na rozdíl od strukturálních fondů je fond soudržnosti zaměřen na přímé financování konkrétních velkých projektů v oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy (podpora veřejné dopravy, transevropské dopravní sítě), nově i v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Členský stát může čerpat prostředky z Fondu soudržnosti pouze v případě pokud: jeho hrubý národní produkt na obyvatele nepřekročí 90% průměru EU a má sestavený program vedoucí ke splnění podmínek hospodářského sblížení (tzv. konvergenční program).

4.2.1 Programové období 2004 – 2006

Při vstupu do EU Česká republika vstoupila doprostřed sedmiletého plánovacího období EU 2000 - 2006, takže byly realizovány projekty v rámci zkráceného programového období 2004 – 2006. Toto období bylo významné především poznáváním principů a metodik, které umožňují čerpání podpory ze strukturálních fondů EU.

4.2.2 Programové období 2007 – 2013

ČR na programové období 2007 - 2013 předložila Národní strategický referenční rámec⁶, který byl Evropskou komisí schválen v červenci 2007 a ČR dostala z evropských fondů k dispozici 26,7 miliard EUR, tedy zhruba 752,7 mld. Kč. Bylo stanoveno 26 operačních programů, které se dělí na tematické, regionální, programy pro Prahu a programy Evropské územní spolupráce.

⁵ *Zaměstnatelnost* – schopnost být zaměstnán, nezbytné základní a odpovídající schopnosti a motivace k získání a udržení si zaměstnání

⁶ Národní strategický referenční rámec představuje základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013.

Tabulka 2: Tematické operační programy ČR na období 2007 – 2013

	OPERAČNÍ PROGRAM	ŘÍDÍCÍ ORGÁN
Tematické OP 21 224 mil. EUR (79,5% z celkových zdrojů)	OP Podnikání a inovace	ministerstvo průmyslu a obchodu
	OP Doprava	ministerstvo dopravy
	OP Životní prostředí	ministerstvo životního prostředí
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ministerstvo práce a sociálních věcí
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	Integrovaný operační program	ministerstvo pro místní rozvoj
	OP Technická pomoc	ministerstvo pro místní rozvoj

Zdroj: Tauer, V., Zemánková, H., Šubrtová, J. (2009). *Ziskejte dotace z fondů EU*.

Operační programy v ČR na období 2007-2013 se zaměřily na zvýšení konkurenceschopnosti, podporu výzkumu a vývoje, inovace, rozvoj trvale udržitelné turistiky, vzdělávání, zaměstnanosti a sociální soudržnosti, rozvoj informačních společností, omezení administrativní zátěže, zlepšení dopravní dostupnosti, trvale udržitelný rozvoj venkova a měst.

V ČR směřuje podpora do tzv. regionů soudružnosti. Region soudružnosti jsou v oblasti regionální politiky základními statistickými jednotkami pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, na základě kterého je přidělena podpora ze strukturálních fondů a Fondu soudružnosti. Jsou jimi regiony na úrovni NUTS II.⁷

Regionální rozvoj byl v tomto období postaven na třech cílech:

- 1) *Cíl konvergence* – je zaměřen na zlepšování podmínek a podporu aktivit, které vedou ke zvyšování úrovně nejméně rozvinutých členských států a regionů EU tj. oblastí, jejichž HDP je menší než 75% průměru EU (pod Konvergencí spadá celá ČR vyjma regionu hlavní město Praha). Je financován z fondu soudružnosti, ERDF a ESF.
- 2) *Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* – je zaměřen na posilování konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů pomocí inovačních projektů,

⁷ *NUTS* (z francouzského *Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*) – je zavedená zkratka pro tzv. územně statistické jednotky, které jsou v rámci EU vymezeny podle jednotných kritérií. Klasifikace NUTS obsahuje 3 hlavní úrovně – vymezení jednotlivých úrovní NUTS je charakterizováno počtem obyvatel a rozlohou. Kraje v ČR jsou zařazeny do úrovně NUTS III. Pro potřeby strukturální a regionální politiky bylo nutné vytvořit sdružené kraje tzv. regiony soudružnosti na úrovni NUTS II. V ČR je celkem osm regionů soudružnosti. ČR je statistickou jednotkou na úrovni NUTS 0 (a současně NUTS I).

zlepšování životního prostředí a posilování zaměstnanosti, například prostřednictvím investic do lidských zdrojů. Jedná se o regiony, jejichž HDP převyšuje 75% průměru v EU (v ČR se jedná pouze o region hlavní město Praha). Je financován z ERDF a ESF.

- 3) *Cíl Evropská územní spolupráce* – je zaměřen na posilování přeshraničních, meziregionálních a nadnárodních spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, také však podpora výzkumu a výměna zkušeností mezi regiony a jednotlivými členskými zeměmi navzájem (pod tento cíl spadá celá ČR, včetně Prahy). Je financován z ERDF.

4.2.3 Programové období 2014 – 2020

V současné době čerpá Česká republika finanční prostředky podpory z Evropských strukturálních fondů a investičních fondů (ESIF) v rámci sedmiletého programového období 2014 – 2020. Záměrem Evropské unie je, aby tyto fondy maximálním možným způsobem přispěly k naplňování strategie EU 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, což je dlouhodobá vize rozvoje Evropské unie. Pro lepší využití těchto fondů ve prospěch strategie EU 2020 zpracoval každý stát Dohodu o partnerství, kterou posoudila a schválila Evropská komise. K jejímu naplňování přispějí jednotlivé programy. V těchto dokumentech je určeno i rozdělení přidělených finančních prostředků mezi podporované oblasti. Pro Českou republiku byla Dohoda o partnerství schválena Evropskou komisí dne 26. srpna 2014 a její technická revize (aktualizace), ke které došlo z důvodu pozdějšího schválení jednotlivých programů, dne 13. dubna 2016. (MMR, 2016)

Oproti programovému období 2007–2013 došlo v systému čerpání z evropských fondů k zavedení některých novinek. V českých podmínkách mezi hlavní novinky patří především:

- snížení počtu programů (snížení počtu tematických OP a ustavení jednoho Integrovaného regionálního operačního programu na místo původních sedmi regionálních operačních programů);
- koncepce Jednotného metodického prostředí (má zajistit stejná pravidla skrze celý systém);
- rozšířené fungování monitorovacího systému (zjednodušení administrativy, žadatel již nebude muset tisknout žádné papíry). (MMR, 2014)

Programy pro programové období 2014 – 2020 byly vymezeny usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012. Jedná se o národní operační programy, programy přeshraniční spolupráce a programy nadnárodní a meziregionální spolupráce. Dále se budu blíže zabývat pouze národními operačními programy. (MMR, 2013)

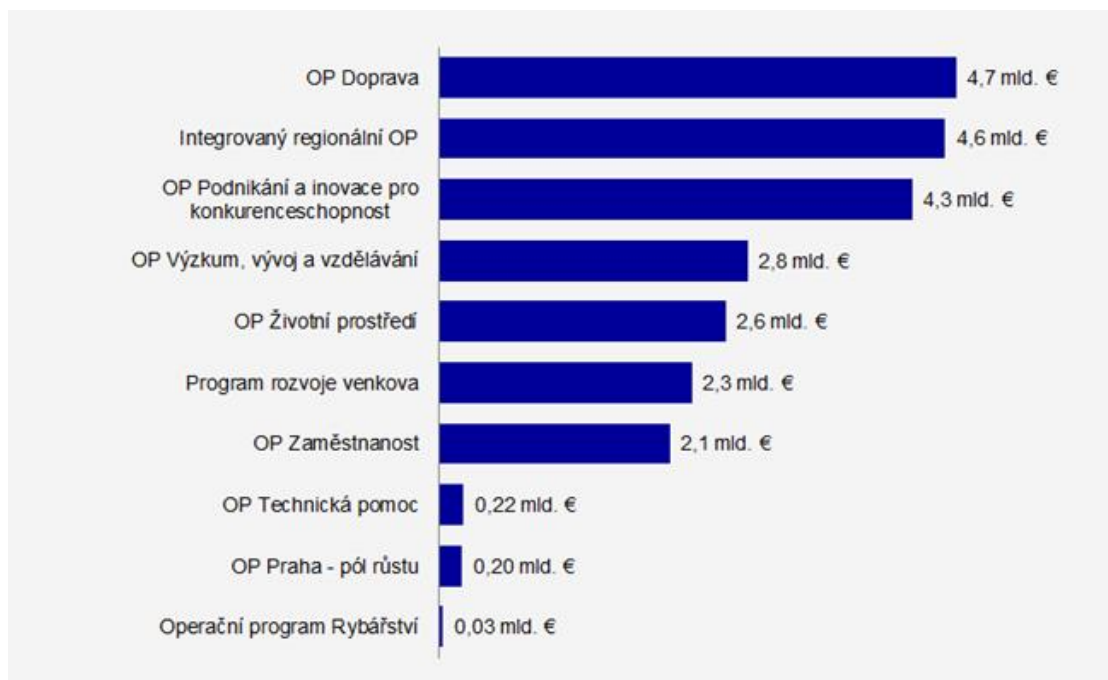
Tabulka 3: Operační programy ČR na období 2014 - 2020

OPERAČNÍ PROGRAM	ŘÍDÍCÍ ORGÁN
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu
OP Výzkum vývoj a vzdělání	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP Zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OP Doprava	Ministerstvo dopravy
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí
Integrovaný regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Praha - pól růstu	Magistrát hlavního města Prahy
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Rybářství 2014 – 2020	Ministerstvo zemědělství
Program rozvoje venkova	Ministerstvo zemědělství

Zdroj: MMR. (2013). *Fondy EU v ČR: Programy pro programové období 2014-2020.*

Na programovém období 2014 – 2020 byly pro Českou republiku vyčleněny prostředky ve výši téměř 24 miliard eur.

Graf 1: Alokace ESI fondů mezi programy v období 2014-2020

Zdroj: MMR. (2013). *Fondy EU v ČR: Programy pro programové období 2014-2020*.

OP PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST

Jedním z největších nástrojů podpory podnikání v programovém období 2014 -2020 je operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), který byl schválený Evropskou komisí dne 29. 4. 2015, a jehož cílem je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích. Pojem „konkurenceschopný“ zahrnuje schopnost místních firem prosazovat se na světových trzích a vytvářet dostatek pracovních míst. Pojem „udržitelný“ zvýrazňuje dlouhodobý horizont konkurenční schopnosti, což zahrnuje mj. i environmentální dimenzi hospodářského rozvoje. Program se zaměřuje na rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků, na rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace a na rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií. Oproti předchozímu plánovacímu období se klade větší důraz hlavně na využití výsledků aplikovaného průmyslového výzkumu a vývoje.

Tematické cíle OP PIK jsou:

- Investice do výzkumu, vývoje a inovací pro praxi (PO1)
- Rozvoj využívání informačních a komunikačních technologií (PO4)
- Podpora malých a středních podniků (PO2)

→ Snižování energetické náročnosti ekonomiky (PO3)

→ Modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava (PO3)

Podporované oblasti (PO) jsou:

Prioritní osa 1: Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace.

Prioritní osa 2: Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních firem.

Prioritní osa 3: Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin.

Prioritní osa 4: Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií.

Prioritní osa 5: Technická pomoc. (MMR, 2015)

5 Metodika

5.1 Cíl práce

Diplomová práce bude zaměřena na analýzu podnikatelského sektoru města Písku a jeho pozitivní přístup vůči soukromému podnikatelskému sektoru v rámci největší průmyslové zóny v Jihočeském kraji. V teoretické části budou popsány a vysvětleny základní pojmy a vztahy z oblasti regionálního rozvoje, veřejného a soukromého sektoru a možnosti čerpání finančních zdrojů z národních a Evropských fondů.

Praktická část bude zaměřena na popis a zhodnocení současného stavu podnikatelského sektoru města Písek včetně největší průmyslové zóny v Jihočeském kraji severní průmyslová zóna Písek – Čížová a čerpání finančních prostředků z evropských i národních zdrojů v této oblasti. Na základě zjištěných informací bude zhodnoceno využívání efektivních nástrojů a metod písecké samosprávy při financování a hodnocení podnikatelských záměrů týkajících se stávajících podnikatelských subjektů. Dále bude hodnoceno a zjišťováno využívání klastrů a úspěšnost a efektivnost města Písku z hlediska čerpání finančních prostředků z národních či evropských fondů. Dílčím cílem bude návrh možného dalšího čerpání z dostupných evropských fondů.

5.2 Hypotézy

- H1: Vznik a rozvoj průmyslové zóny má pozitivní vliv na podnikatelské prostředí regionu Písek.
- H2: Písecká samospráva využívá nástroje a metody pro financování podnikatelských záměrů týkajících se stávajících a nových podnikatelských subjektů efektivně.
- H3: Písecká samospráva nastavuje podmínky pro financování podnikatelských subjektů podnikajících v průmyslové zóně stejně jako u ostatních podnikatelských subjektů.

5.3 Metodika práce

V teoretické části diplomové práce se nejdříve věnuji základním pojmům a vztahům z oblasti regionálního rozvoje. Poté se zaměřuji na popis veřejného a soukromého sektoru a možnosti čerpání finančních zdrojů z národních a evropských fondů.

V praktické části se nejdříve zaměřím na popis regionu Písek a to z hlediska sociálního, demografického, ekonomického, skladby průmyslových odvětví a konkurenceschopnosti. Dále se budu zabývat popisem a analýzou podmínek podnikání v průmyslové zóně ležící na severním okraji města Písku a to se zaměřením na minulost, současnost a budoucnost. Získané výstupy budou následně porovnány s podobnou průmyslovou zónou v Jihočeském kraji, včetně podpory měst.

V neposlední řadě budu na základě zjištěných informací hodnotit a zjišťovat využívání nástrojů a metod písecké samosprávy včetně čerpání finančních prostředků z národních a evropských fondů. V závěru práce shrnu veškeré zjištěné výstupy a navrhu možnost dalšího vývoje a možné čerpání finančních zdrojů z dostupných evropských fondů na rozvoj podnikatelského sektoru města Písek.

6 Region Písek

Okres Písek leží v severní části Jihočeského kraje. Jeho hranice sousedí s hranicemi okresů Tábor, Příbram, Strakonice a České Budějovice. Má charakter spíše rekreační než charakter průmyslově rozvinuté oblasti. Jeho rozloha činí 1 127 km² a je druhým nejmenším okresem v Jihočeském kraji. Na území okresu je 75 obcí (z toho 5 měst) s 260 sídelními jednotkami. Značná část obyvatel se koncentruje do měst a střediskových obcí. (ČSÚ, 2016a)

Okres Písek má 70 741 obyvatel. Největšími sídly jsou okresní město Písek (29 838 obyvatel), které je třetím největším v Jihočeském kraji, následuje Milevsko (8 540 obyvatel), Protivín (4 876 obyvatel) a Mirovice (1 582 obyvatel). Téměř 67 % obyvatel je soustředěno v městech a zbylých 33 % žije na venkově. Hustotou obyvatelstva 63 osob/1 km² patří okres mezi průměrně zalidněné okresy Jihočeského kraje. (ČSÚ, 2016b)

Region je výhodně logisticky umístěn, leží na rychlostní silnici R4 vedoucí z Prahy do Českých Budějovic. Také se nachází 90 km od hraničního přechodu s Rakouskem a 75 km od hraničního přechodu s Německem. V regionu je dostatečně hustá dopravní infrastruktura.

Z hlediska hospodářského je okres Písek okresem průmyslově zemědělským. Průmysl je soustředěn do třech největších měst okresu – Písku, Milevska, Protivína a z průmyslových odvětví zde převládá strojírenství, průmysl textilní, dřevozpracující, kovodělný a elektrotechnický.

Na surovinové zdroje není okres bohatý. Jsou zde ložiska živce, štěrkopísku, lomového kamene, kaolínu a cihlářských jílu i technicky nevyužitelná ložiska lignitu. Bohatší je v množství lesů, které jsou jak zdrojem dřeva, tak plní i funkci přirozeného regulátoru vodního režimu a celkového klimatu. Lesní půda tvoří 33% celkové výměry okresu, zemědělská půda z ní zaujímá 55% a 4% (46 km²) připadá na vodní plochy. Hlavním vodním tokem na území okresu je řeka Vltava, která jím protéká od jihu k severu a řeka Otava, se svými přítoky Blanící a Lomnicí se sdruženým přítokem řeky Skalice. Soutok obou hlavních řek je pod hradem Zvíkov. Tok Vltavy zde tvoří 68 km dlouhé Orlické přehradní jezero, které zasahuje i do dolního toku Otavy a Lomnice. Celková vodní plocha představuje 2 640 ha. Vodní zdrž téměř v celé své délce nabízí své vody a břehy

ke koupání, provozování vodních sportů, rybolovu a rekreaci. Nejznámějšími kempy jsou Velký Vír, Radava a Podolsko. Na území okresu je kolem 300 rybníků, z nichž je nejznámější Tálinský, nazvaný podle obce, u které se nachází. (ČSÚ, 2016a)

Na území okresu se nacházejí různé historické a kulturní památky. Mezi nejzajímavější patří samotné okresní město Písek se zbytky královského hradu a s nejstarším kamenným mostem ve střední Evropě (ze 13. století). Nelze opomenout zmínit hrad Zvíkov, zámek Orlík a stavby lidové architektury, které se nalézají v okolních obcích.

Počet ekonomicky aktivních obyvatel okresu byl v roce 2011 přes 33 000 osob, tj. 11 % ekonomicky aktivních obyvatel kraje. Nejvyšší podíl zaměstnaných na odvětvové struktuře připadal na průmysl (26 %), což je srovnatelné s průměrem kraje. Okres lehce převyšuje krajský průměr 6 % osob zaměstnaných v zemědělství a v terciálním sektoru bylo zaměstnáno více než 60 % obyvatel okresu. (ČSÚ, 2016a)

Síť školských zařízení v okrese tvoří 34 mateřských škol, 23 základních škol, 2 gymnázia, 8 středních odborných škol, 4 vyšší odborné školy. V současné době je ve městě Písku i 1 soukromá vysoká škola. Dále v regionu nalezneme 5 domovů pro seniory, s celkovou kapacitou přes 300 míst. V okrese žije přes 20 tis. důchodců, z nichž přes 60 % tvoří důchodci starobní. Ti pak průměrně měsíčně pobírají 10,9 tis. Kč. (ČSÚ, 2016a)

V následující tabulce 4 a grafu 2 jsou porovnány průměrné roční míry nezaměstnanosti okresu Písek za období 1997 – 2012 s mírami nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a celkově v ČR. Z tabulky je patrné, že míra nezaměstnanosti v okrese Písek je oproti míře nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a celkově v ČR výrazně nižší a i zvýšení míry nezaměstnanosti v okrese Písek je také nižší než její zvýšení v Jihočeském kraji a v ČR celkově.

Tabulka 4: Průměrná míra nezaměstnanosti v %

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
Okres Písek	2,2	3,3	4,8	4,7	4,2	4,5	4,7	4,8	
Jihočeský kraj	3,0	4,4	6,2	6,0	5,4	6,0	6,4	6,9	
Celkem ČR	4,3	6,0	8,5	9,0	8,5	9,2	9,9	10,2	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Okres Písek	4,0	4,2	4,2	3,7	3,2	5,1	5,8	5,8	6,1
Jihočeský kraj	6,1	6,3	6,0	4,8	4,0	6,5	7,4	7,3	7,4
Celkem ČR	9,2	9,0	8,1	6,6	5,4	8,0	9,0	8,6	8,6

Zdroj: Úřad práce ČR. (2013). *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob.*

Graf 2: Průměrná míra nezaměstnanosti v %

Zdroj: Vlastní zpracování.

Mapa 2: Administrativní rozdělení okresu Písek

Zdroj: ČSÚ. (2016a). *Charakteristika okresu Písek*.

6.1 SO ORP Písek

Správní obvod obce s rozšířenou působností (SO ORP) Písek nalezneme v severozápadní části Jihočeského kraje a zahrnuje cca 2/3 plochy okresu Písek (74 180 ha). Ve SO ORP je 49 obcí (z toho 4 města) se 189 sídelními jednotkami. (ČSÚ, 2015a)

Mapa 3: Mapa SO ORP Písek

Zdroj: ČSÚ. (2016c) *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016.*

Hranice ORP Písek sousedí s hranicemi ORP Blatná, Strakonice, Příbram, Vodňany, České Budějovice, Milevsko a Týn nad Vltavou. V SO ORP Písek nalezneme čtyři obce s pověřeným obecním úřadem (tzv. obce II. typu⁸). Žlutá barva na administrativní mapě

⁸ Obce II. typu – Obce s pověřeným obecním úřadem. Obecní úřad těchto obcí mimo přenesené působnosti základního rozsahu vykonává přenesenou působnost ve správním obvodu určeném vyhláškou Ministerstva vnitra č.388/2002 Sb. Obce mohou vydávat nařízení obce nejen pro sebe, ale i pro celý svůj správní obvod.

SO ORP Písek označuje většinu území spadajícího do působnosti města Písku. Na sever od Písku nalezneme Mirovice (zelená barva), na severním okraji město Mirovice (hnědá barva) a v jižní části se nachází město Protivín.

6.1.1 Sociodemografická analýza ORP Písek

OBYVATELSTVO

K 31. 12. 2015 žilo na území ORP Písek celkem 52 265 obyvatel z čehož je 49 % mužů a 51 % žen. (ČSÚ, 2016c) V roce 2014 připadalo na 100 dětí (věk 0 -14 let) 127 seniorů (65 let a více). (ČSÚ, 2015a) Průměrný věk obyvatel SO ORP Písek byl k 31. 12. 2015 42,6 let (v Jihočeském kraji - 42,1 let). Nepříznivá věková skladba má nesporný vliv za důsledek i dlouhodobě záporné saldo přirozené změny. Hustota obyvatelstva je 70,5 je osob/ km² (v Jihočeském kraji – 63,4 osob/km²). Podíl městského obyvatelstva činí 71,7 % (v Jihočeském kraji – 63,8 %). (ČSÚ, 2016c)

Tabulka 5: Základní charakteristiky ORP Písek k 31. 12. 2015

Počet obyvatel	51 168
Počet obyvatel ve věku 0 -14 let	7 843
Počet obyvatel ve věku 0 -14 let na celkovém počtu obyvatel (%)	15,0
Počet obyvatel ve věku 15 -64 let	34 370
Počet obyvatel ve věku 15 - 64 let na celkovém počtu obyvatel (%)	65,9
Počet obyvatel ve věku 65 let a více	9 955
Počet obyvatel ve věku 65 let a více na celkovém počtu obyvatel (%)	19,1
Živě narození	510
Zemřelí	576
Přirozený přírůstek obyvatel (narození - zemřelí)	-66
Přistěhovalí	883
Vystěhovalí	667
Přírůstek obyvatel stěhováním (přistěhovalí - vystěhovalí)	216
Průměrný věk	42,4

Zdroj: ČSÚ. (2016c) *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016.*

ZAMĚSTNANOST

V roce 2015 byl podíl nezaměstnaných osob⁹ v Jihočeském kraji 5,1%, na území ORP Písek byl 4,1% a podíl nezaměstnaných osob v ČR byl 6,24%. (ČSÚ, 2016d). Z čehož vyplývá, že podíl nezaměstnaných osob v ORP Písek je nižší než ten samý podíl osob v Jihočeském kraji a v ČR. Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihočeském kraji v roce 2014 byla 24 321 Kč a v porovnání s předchozími roky došlo k jejímu mírnému vzestupnému nárůstu. (ČSÚ, 2015b)

ŠKOLSTVÍ

Na území ORP se nachází vyšší počet škol, než je na město této velikosti obvyklé. Nalezneme zde 22 mateřských škol, 17 základních škol, 2 střední odborná učiliště, 1 gymnázium, 7 středních odborných škol, 4 vyšší odborné školy, dokonce i jednu soukromou vysokou školu. Vzhledem k odbornému zaměření některých škol (např. Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola se zaměřením na výuku informační technologie a elektrotechniku), je zde předpoklad následného uplatnění absolventů škol ve stávajících firmách v Písku a přilehlém okolí. (ČSÚ, 2016c)

ZDRAVOTNICTVÍ

K 31. 12. 2014 se v daném území ORP Písek nacházela 1 nemocnice, 2 léčebné ústavy, 128 lékařských ordinací včetně detašovaných pracovišť, z čehož je 35 ordinací pro dospělé, 15 pro děti a dorost, dále zde působí 27 stomatologů, 11 gynekologů a 40 lékařů specialistů. Léky bylo možno zakoupit v 18 lékárnách. Dále je zde 1 domov pro osoby se zdravotním postižením, 4 domovy pro seniory a 5 domovů se zvláštním režimem.

6.1.2 Ekonomická analýza ORP Písek

Podnikatelské subjekty dělíme podle ekonomické činnosti a podle právní formy. K 31. 12. 2015 bylo na území ORP Písek evidováno celkem 13 025 ekonomických subjektů a v následující tabulce 5 jsou tyto ekonomické subjekty rozděleny podle odvětví hlavní činnosti (CZ – NACE). Dále podle právní formy zde převládají podnikající fyzické osoby (81%) nad právnickými osobami (19%). (ČSÚ, 2016c)

⁹ Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Od ledna 2013 je to nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR.

Tabulka 6: Podnikatelské subjekty rozdělené podle odvětví hlavní činnosti

ODVĚTVÍ HLAVNÍ ČINNOSTI	Počet podnikatelských subjektů
Zemědělství, lesnictví, rybářství	889
Průmysl	1 417
Stavebnictví	1 651
Obchodní činnost	2 545
Doprava a skladování	309
Stravování, pohostinství a ubytování	729
Veřejná správa, obrana, soc. zabezpečení	148
Vzdělávání, zdravotní a sociální péče	400

Zdroj: ČSÚ. (2016c) *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016*.

Z hlediska zaměstnanosti převládají v ORP Písek malé a střední firmy. Největší část zaměstnavatelů tvoří malé firmy (1 1073), které dále dělíme na mikropodniky (956) a malé podniky (177). Druhou největší skupinou jsou střední podniky (47) a velkých podniků je na území ORP Písek (8). Uvedené údaje jsou k 31. 12. 2015. (ČSÚ, 2016c)

6.1.3 Skladba průmyslových odvětví ORP Písek

Město Písek, které bohatlo ve středověku z rýžování zlata z řeky Otavy a obchodu, nebylo v 18. a 19. století svědkem prudké industrializace jako mnohá okolní města. Až teprve koncem 19. století vznikají v Písku dva velké průmyslové podniky: továrna na tabákové výrobky a továrna na výrobu fezů a punčoch. Vliv na rozvoj průmyslu v regionu měla hlavně rozvíjející se železniční doprava.

Další fáze rozvoje průmyslu nastala po 2. světové válce, kdy v Písku vznikají další velké továrny, které kromě lokálního významu, měli význam i celostátní. Mezi nejvýznamnější patřil hlavně Jitex Písek (textilní výroba), Masokombinát (potravinářská výroba), Elektropřístroj a Kovosvit (elektrotechnické koncerny). Dále se zde vzhledem k hojnosti okolních lesů rozvíjel i dřevozpracující průmysl. Je důležité zde zmínit, že i když došlo k výstavbě několika velkých podniků skoro současně, nebyly koncentrovány do jednoho místa, ale do různých okrajových částí města.

V 90. letech minulého století, kdy došlo k obnově podnikání a bylo založeno množství nových firem, začal do města proudit český i zahraniční kapitál. V tomto období došlo ke změně struktury průmyslu směřující více k elektrotechnickému a strojnímu – automotive průmyslu. Hlavní podíl na této změně měl v polovině 90. let 20. století vznik průmyslové zóny na severním okraji města, která svou polohou a dobrou logistickou dostupností, přilákala několik zahraničních investorů zabývajících se výrobou pro automobilový průmysl.

V současné době nedochází v Písku k velké změně struktury průmyslu, dochází spíše k jejímu pozvolnému rozvoji, který ovlivňují nejen podniky v průmyslové zóně, ale i skutečnost, že došlo k útlumu vlivu předrevolučních (např. Jitex Písek) velkopodniků na ekonomiku města.

6.1.4 Konkurenceschopnost ORP Písek

Velice důležitá pro konkurenceschopnost jakéhokoliv území je dobrá dopravní dostupnost s dostatečně hustou dopravní infrastrukturou, kterou Písek disponuje. První je již zmíněné napojení na rychlostní silnici R4 (Praha – České Budějovice) a také blízkost hraničních přechodů s Rakouskem a Německem. Bohužel vodní a letecká přeprava, zde fakticky skoro neexistuje. V blízkosti Písku v obci Krašovice sice nalezneme malé letiště, ale to je v současné době využíváno velmi sporadicky a to výhradně pro soukromé účely. Vodní toky, zde jsou také, ale jejich využití je pouze rekreační. Ale co se týče železniční dopravy, tak ta má v Písku dlouholetou tradici (od roku 1875), i když v porovnání s rozvojem železnic v Českých zemích se zde byla železnice zavedena poměrně opožděně. Písek leží na tratích Protivín – Zdice a Tábor – Ražice. Výhodou je i blízkost významných dopravních uzlů železniční dopravy uzlů v Jihočeském kraji – Protivína a Ražic.

Níže uvádím výčet vybraných aktivit ORP Písek podporující konkurenceschopnost území.

Na severním okraji města Písku nalezneme průmyslovou zónu, kde působí řada významných firem, které mají zásadní podíl na vývoji zaměstnanosti regionu. I když v současné době není 100 % využita, je zde velký potenciál tvorby nových pracovních míst a podnikatelských příležitostí, což významně přispívá k nízké míře nezaměstnanosti a rozvoji regionu. To potvrzuje hypotézu H1 : *Vznik a rozvoj*

průmyslové zóny má pozitivní vliv na podnikatelské prostředí regionu Písek, a tím posiluje konkurenceschopnost regionu. Bližší informace o průmyslové zóně budou uvedeny v následující kapitole 6 Průmyslová zóna Písek.

Velký ekonomický rozvoj zaznamenaly také dvě nové nákupní zóny, z nichž první nalezneme v blízkosti Zemského hřebčince a sjezdu ze silnice I. třídy I/20 směr České Budějovice – Plzeň a druhou nalezneme nedaleko v blízkosti hlavního železničního nádraží. V nákupních zónách působí mnoho řetězců např. Tesco, Kaufland, Hypernova, OBI a v těsné blízkosti jedné ze zón i McDonald 's.

Dále je v současné době je ve výstavbě nové nákupní centrum – Galerie Písek, které bude stát v lokalitě v blízkosti hlavní silnice spojující České Budějovice a Prahu a současně jen 800 metrů od centra města (na místě bývalé Billy v Hradištské ulici). Předpokládá se, že v něm vznikne 14 obchodů a přibližně 50 nových pracovních míst. Tyto prostory jsou příležitostí pro vstup nových a rozšíření stávajících firem do dané lokality. Centrum by mělo být dokončeno a otevřeno do konce roku 2016.

Dalším významným krokem vedení města ke zvýšení konkurenceschopnosti města Písku bylo v roce 2013 otevření Technologického centra Písek v areálu bývalých Píseckých Žižkovských kasáren. Multifunkční objekt bude sloužit pro vzdělávání, vývoj informačních technologií a zázemí pro administrativu. Posláním centra je podporovat inovaci, ekonomický a technologický rozvoj regionu, prostřednictvím spolupráce mezi školstvím, výzkumem, komerční a veřejnou sférou. Od akademického roku 2016/2017 bude v prostorách Technologického centra zřízeno Edukační centrum Vysoké školy logistiky z Přerova.

Na závěr nelze nezmínit rozvoj cestovního ruchu, který je samosprávou města velmi podporován, neboť se zde jedná o turisty hojně navštěvovanou destinaci, což má vliv i na hospodářskou prosperitu města a jeho obyvatel.

7 Severní průmyslová zóna Písek - Čížovská

V první polovině 90. let přišla francouzská firma Schneider Electric, která sídlila v areálu bývalé tabákové továrny v blízkosti centra města, na radnici v Písku a poptávala pozemky vhodné pro stavbu nové výrobní haly ve městě, či jeho blízkém okolí. Tento požadavek můžeme směle označit za základní kámen průmyslové zóny, která vznikla na severním okraji města, s názvem: Severní průmyslová zóna Písek – Čížovská.

7.1 Vznik průmyslové zóny

Severní průmyslová zóna Písek - Čížovská začala vznikat jako jedna z prvních na území ČR společně se zónami v Plzni a Klášterci nad Ohří. V současné době je Severní průmyslová zóna Písek - Čížovská svou rozlohou 100 ha největší průmyslovou zónou na jihu Čech. Jeden z hlavních faktorů výběru pozemků bylo plánované logistické propojení s plánovanou a již schválenou výstavbou komunikace I/20 (směr České Budějovice - Plzeň) a silnice I/4 (směr Praha - Strakonice).

Dalším z hlavních důvodů zbudování průmyslové zóny byly, jak jinak, peníze. Musíme si uvědomit, jaká byla v 90. letech 20. století ekonomická situace. V té době byly jednou z forem podpory rozvoje transformující se ekonomie přímé zahraniční investice, které zvláště v prvopočátku pomohly zvýšit domácí kapitál a oživit dlouhá léta stagnující manažerské systémy řízení výroby a lidských zdrojů. První velký příliv zahraničního kapitálu do české ekonomiky přišel v době privatizace majetku tehdejších státních podniků. Aktivní podpoře příchodu zahraničních investorů do vlasti se však česká vláda začala cíleně věnovat až od roku 1998, kdy schválila systém investičních pobídek pro investory. O dva roky později se tento systém dočkal i legislativní podoby a to ve formě zákona č. 72/2000 Sb. O investičních pobídkách. O investiční pobídce můžeme říct, že je to měřitelné zvýhodnění, které státy poskytují investorům s úmyslem ovlivnit jejich rozhodnutí o investici. Zpravidla se poskytují ve dvou formách:

1. finanční podpora poskytovaná vládou ve formě grantů, nebo dotací na pořízení strojů, pozemků, rekvalifikace pracovní síly apod.,
2. daňové, celní a jiné úlevy.

Tyto podmínky, ale zvýhodňovaly zahraniční investory před tuzemskými. Nastala obava, aby zahraniční investoři v průběhu a po skončení tohoto zvýhodnění svou výrobu neukončili a nepřestěhovali jí jinam mimo území ČR. Naštěstí se obavy pesimistů o hromadných odchodech firem ze země naplno nenaplnili, ale ojediněle k nim opravdu došlo.

Jako „modelový“ příklad odchodu firmy z ČR, zde uvedu firmu Flextronics International. Tato firma, zabývající se výrobou herních konzolí, postavila své výrobní haly v průmyslové zóně Černovická terasa a získala vládní investiční pobídky ve formě dotací na nově zřizovaná místa a daňové úlevy na 10 let a navíc jí město Brno prodalo pozemky za symbolickou 1 korunu. Firma se na oplátku zavázala zaměstnat do roku 2005 tři tisíce lidí. V polovině roku 2002, ale firma svou činnost, přibližně po 2 letech provozu, z důvodu globální krize v jejich odvětví ukončila a výrobu přesunula do „levnějšího“ Maďarska. Bylo propuštěno okolo 1 000 vyškolených zaměstnanců. Velkou zásluhu na tom, že se do roka podařilo do opuštěných prostor dostat novou firmu Honeywell, a tím i zmírnit negativní dopad na ekonomický rozvoj dané lokality vzniklé z důvodu ukončení provozu firmy Flextronics International, měla agentura Czech Invest. Americká firma Honeywell, která se zabývá výrobou specializovaných přístrojů, zde vytvořila stovky pracovních míst.

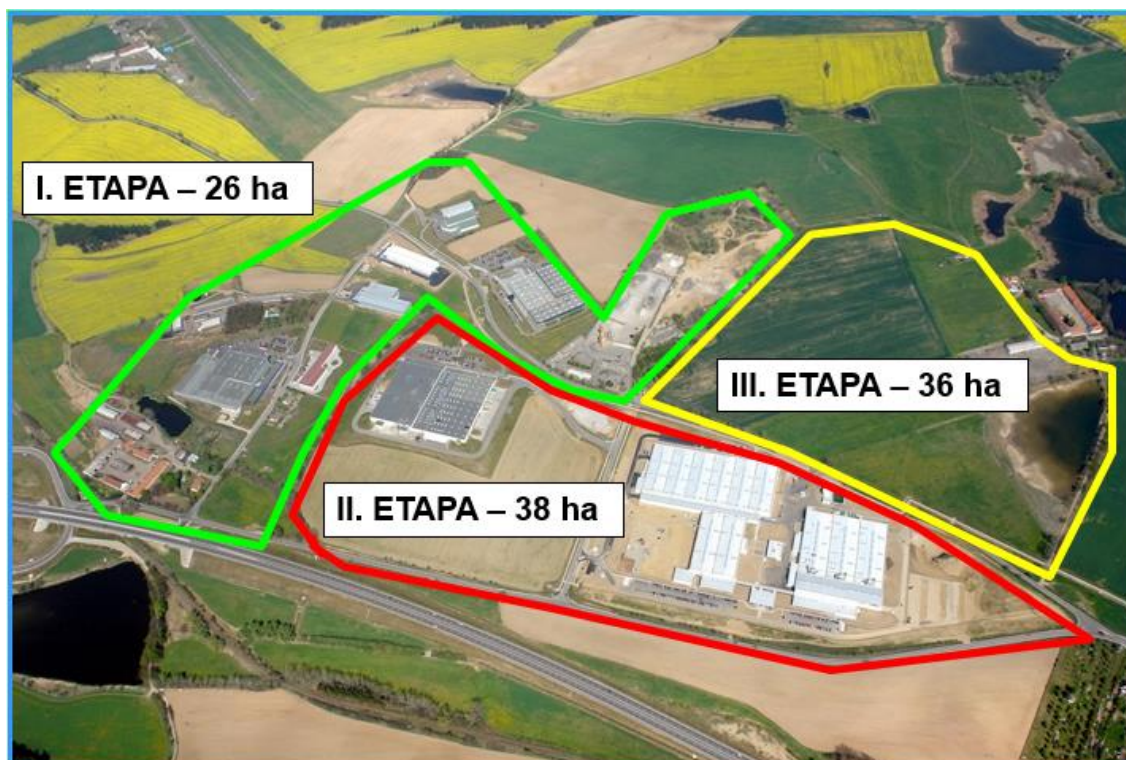
Obavy o odchodu firem z ČR v průběhu, nebo po skončení zvýhodňujících podmínek pro investory, se v průmyslové zóně v Písku nepotvrdily a zónu od jejího vzniku až po současnost z tohoto důvodu neopustila jediná firma.

Každá obec také potřebuje ke své činnosti nemalé finanční prostředky, které získává prostřednictvím daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a dotací. Nejdůležitější a největší položku rozpočtu obce (50% – 60%) tvoří daňové příjmy. Problematika rozpočtového určení daní prošla od roku 1993, kdy došlo k obnovení územní samosprávy (zákon č. 367/1990 sb., o obcích), značným vývojem a po celou dobu své existence je významným faktorem ovlivňujícím stabilitu a finanční nezávislost obce. Vznik průmyslové zóny v regionu tak měl mít pozitivní vliv i na výši příjmů do rozpočtu obce, což byl také jeden z předpokladů jejího vzniku. V roce 2001 vstoupil v platnost zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům a tím došlo ke snížení

předpokládaných příjmů ze zóny do městského rozpočtu z důvodu změny velikosti příjmu z daní právnických osob.

Průmyslová zóna v Písku vznikla od roku 1995 a to ve třech na sebe navazujících etapách.

Mapa 4: Tři etapy vývoje průmyslové zóny v Písku

Zdroj: *Severní průmyslová zóna (2010)*

I. ETAPA

Tato etapa byla započata v roce 1995, a byla ukončena v roce 2001. Město vybudovalo základní technickou a pozemní infrastrukturu. Jako jedna z prvních firem zde svou výrobu zahájila v roce 1995 firma České a Moravské obalovny, s.r.o. a poté jí následovali další firmy viz tabulka 7. Tyto firmy měli v době zahájení výroby celkem 1 475 zaměstnanců. V roce 2001 muselo město z nedostatku volné plochy k výstavbě vyhlásit „stop stav“ a v roce 2003 I. etapu ukončilo.

Tabulka 7: I. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem

NÁZEV FIRMY	VÝROBNÍ ZAMĚŘENÍ	ZEMĚ	ROK ZAHÁJENÍ VÝROBY	POČET ZAMĚSTNANCŮ
České a moravské obalovny, s.r.o.	výroba živičných směsí	ČR	1995	25
Schneider Electric , a.s.	elektrotechnický průmysl	Francie	1998	650
HEYCO WERK ČR s.r.o.	automobilový průmysl	Německo	2000	150
s.n.o.p. cz, a.s.	automobilový průmysl	Francie	2000	600
BROTEX Z&J s.r.o.	textilní průmysl	ČR	2003	50

Zdroj: *Severní průmyslová zóna (2010)*.

II. ETAPA

Druhá etapa začala v roce 2003, ale již v roce 2001 bylo radními města rozhodnuto o rozšíření plochy průmyslové zóny a to odkupem okolních pozemků, jejichž majitelem byl stát. Po značném úsilí města pomocí investičních pobídek se tyto pozemky o celkové rozloze 38 ha podařilo získat. Plocha průmyslové zóny byla tedy navýšena na celkových 64 ha. Ve spolupráci s CzechInvestem se podařilo získat firmu AISIN Europe Manufacturing Czech s.r.o., která ihned začala s výstavbou výrobních hal na území o rozloze 15 ha. Poté následovala francouzská společnost Faurecia a další firmy viz tabulka 8 a navýšené území průmyslové zóny bylo z 94% opět využito. II. etapa byla z důvodu vysoké obsazenosti ukončena v roce 2010.

Tabulka 8: II. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem

NÁZEV FIRMY	VÝROBNÍ ZAMĚŘENÍ	ZEMĚ	ROK ZAHÁJENÍ VÝROBY	POČET ZAMĚSTNANCŮ
Aisin Europe Manufakturing s.r.o.	automobilový průmysl	Japonsko	2003	350
CSS spedition s.r.o.	logistické služby	ČR	2005	25
Kunststoff – Frölich	automobilový průmysl	Německo	2006	100
Faurecia Automotive CR s.r.o.	automobilový průmysl	Německo Španělsko	2006	1300

Zdroj: *Severní průmyslová zóna (2010)*.

III. ETAPA

Třetí etapa začala v roce 2011 a stále probíhá. Pro přetrvávající zájem investorů se město Písek rozhodlo pro další rozšíření průmyslové zóny a to o 36 ha. Celková výměra průmyslové zóny tedy činí 100 ha. Zájem o pozemky projevil společnosti Lovato a firma Hüwa, které obě dvě již ve městě Písku léta působily, ale jejich stávající výrobní prostoty jim již nedostačovali a tak se rozhodli pro přesun a rozšíření své výroby jinam.

Tabulka 9: II. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem

NÁZEV FIRMY	VÝROBNÍ ZAMĚŘENÍ	ZEMĚ	ROK ZAHÁJENÍ VÝROBY	POČET ZAMĚSTNANCŮ
LOVATO Electric s.r.o.	elektrotechnický průmysl	ČR	2014	48
HÜWA CZ a.s.	stavebnictví	Německo	2014	18

Zdroj: *Severní průmyslová zóna (2010)*.

V říjnu roku 2013 přišla písecká firma JIRI MODELS s úmyslem investovat zde 120 milionů a vytvořit 70 nových pracovních míst. V tomto případě stejně jako u firmy Lovato a Hüwa, by se jednalo o přesun a rozšíření výroby z města do zóny. Firma předpokládala, že pozemky (cca 2 ha) odkoupí za stejnou cenu, za jakou město dříve prodávalo parcely zahraničním investorům. Jenže v té době mezitím radnice změnila pravidla a cenu notně navýšila. Za pozemek, kde chtěla stavět, nabízela firma městu 3,3 milionu, ale podle platného ceníku by měla zaplatit 12 milionů. Díky tomu, se vyskytly pochybnosti, zda cena, za kterou město pozemky nabízí, tedy 650 Kč/m² zasíťovaného pozemku, nejsou příliš vysoké, což podporovala i skutečnost, že od roku 2011 nepřišla do průmyslové zóny jediná firma. V té době se již radní zabývali otázkou, zda je tato vysoká cena konkurenceschopná, nebo zda je spíše pro nové investory překážkou a město nepřichází nejen o příliv investic, ale i o nové pracovní příležitosti. Sice si musíme uvědomit, že kupní cena pozemku je v rámci stamilionové investice vcelku zanedbatelná, ale na druhou stranu, proč by měl investor platit vyšší cenu, než je v okolí cena obvyklá. I když je nesporná výhoda průmyslové zóny v Písku, oproti ostatním zónám v Jihočeském kraji, spočívající v možnosti velké plochy, kterou ostatní zóny nedisponují, i tak došlo k porovnání cen pozemků okolních průmyslových zón a cena pozemků byla radními města v roce 2014 snížena.

Bohužel, se ale připojili další problémy s pozemkem, který si firma JIRI MODELS vyhlédla, neboť ty ležely částečně mimo území průmyslové zóny a město již s nimi mělo jiné strategické záměry a tak firmě nabídlo jiné pozemky, které ale firmě nevyhovovaly a tak firma od svého investičního záměru v průmyslové zóně upustila.

Můžu říci, že v tomto případě nemůžu potvrdit hypotézu H2: *Písecká samospráva využívá nástroje a metody pro financování podnikatelských záměrů týkajících se stávajících a nových podnikatelských subjektů efektivně*, a to z důvodu neefektivního určování cen pozemků v průmyslové zóně. Ale v případě přístupu písecké samosprávy k průběžnému rozšiřování průmyslové zóny, kdy velice pružně reagovali na poptávku investorů nabídkou nových pozemků, z tohoto hlediska musím tuto hypotézu potvrdit.

V současné době je situace s volnými prostory v průmyslové zóně následující: Etapa I. a II. jsou plně obsazeny a ve třetí etapě zbývá cca 12 ha volných.

7.2 Dostupnost průmyslové zóny

Silniční doprava: Lokalita napojená na silnici I/20 E49 Jenišov (I/6-R6) -Plzeň (D5) - Písek - Nová Hospoda (I/4-R4) - České Budějovice (I/3-D3), návazně na I/4 Praha - Nová Hospoda - Strakonice - Vimperk -Rakousko (6 km). V návrhu do r. 2006 -10 prostřednictvím silnice I/20 (v současné době již čtyřpruhová) na R4 Praha -Milín - Nová Hospoda (MÚK Nová Hospoda - 6 km). Do lokality je zavedena městská hromadná doprava.

Železniční doprava: Celostátní železniční trať č. 200 Zdice -Březnice - Písek - Protivín s návazností na celostátní hlavní trať č. 190 Plzeň - České Budějovice. Nejbližší železniční zastávka je Písek - Dobešice (přímo u průmyslové zóny). Lokalita má vhodné podmínky pro zavlečkování.

Letecká doprava: Veřejné vnitrostátní letiště Strakonice - 23 km; veřejné mezinárodní letiště České Budějovice-Hosín - 55 km; veřejné vnitrostátní letiště Tábor-Čáplův Dvůr - 47 km; mezinárodní letiště Praha-Ruzyně - 100 km. Místní letiště Písek-Krašovice - 1 km.

Lodní doprava: Vltavská vodní cesta využívaná v úseku Mělník - Praha - Slapy, nejbližší veřejný přístav Radotín - 90 km. Výhledově (po r. 2016) splavnění pro lodě do 300 t Slapy - České Budějovice s koncovým přístavem České Budějovice (50 km).

Cyklistická doprava: Pomocí dotace od Evropské unie byla do zóny z města vystavěna cyklostezka. V současné době se připravuje stavba další cyklostezky, vedoucí okolo firem AISIN a Faurecia, která propojuje stávající stezku s železniční zastávkou v Dobešicích viz. mapa 5. Náklady na výstavbu budou hrazeny částečně z rozpočtu města a z dotačního programu Integrovaný regionální operační program a to v předpokládané ceně investice ve výši 10,3 milionů Kč.

Mapa 5: Cyklistická stezka v průmyslové zóně

Zdroj: interní materiály Bc. Michala Fiedlera - odbor investic a rozvoje města Písku

Do zóny byly zavedeny linky autobusů městské hromadné dopravy (MHD) v Písku. Město na své náklady vybuodovalo několik autobusových zastávek a také přístupový chodník k železniční zastávce v Dobešicích. Také město na své náklady udělalo u železniční zastávky Doběšice točnu pro autobusy. Autobusová obslužnost průmyslové zóny byla po jednáních se zaměstnavateli v zóně nastavena tak, aby byla časově v souladu se začátky a konci pracovních směn ve firmách, a aby neměla kapacitní problém s výrazně se zvyšujícími počty přepravovaných osob v ranních a odpoledních hodinách. Dále město po spuštění III. etapy rozvoje průmyslové zóny vybuodovalo

okružní křižovatku, čímž se zlepšila plynulost a bezpečnost zvyšujícího se dopravního provozu.

7.3 Financování průmyslové zóny

Město Písek určuje prodejní ceny pozemků určených územním plánek k podnikatelské činnosti, které mohou být v průmyslové zóně využity jenom jako plochy pro výrobu, sklady a technickou vybavenost. V následujícím výčtu vybraných dokumentů městského úřadu v Písku, je uveden vývoj prodejní ceny pozemků v Písku v období od roku 2000 do současnosti.

Dokument *Podpora podnikání formou prodejů městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 18. 5. 2000* uvádí tyto ceny a možnosti slev:

a) cena plně zasít'ovaného pozemku¹⁰

→ základní cena plně zasít'ovaného pozemku činí **500,- Kč/m²**

→ z této základní prodejní ceny může zastupitelstvo přiznat kupujícímu slevu:

- 50 % vytvoří-li kupující do 3 let více než 100 nových pracovních míst a zachová-li je po dobu 10 let
- 30 % vytvoří-li kupující do 3 let minimálně 10 nových pracovních míst a zachová-li je po dobu 10 let
- 20 % vytvoří-li kupující do 3 let minimálně 5 nových pracovních míst a zachová-li je po dobu 10 let
- 30 % jde-li o podnikatele s místem plátcovy pokladny v Písku a zavázeli se tento stav zachovat po dobu 5-ti let

Slevy výše uvedené lze i sčítat.

b) cena částečně zasít'ovaného pozemku¹¹

→ základní cena částečně zasít'ovaného pozemku činí **350,- Kč/m²**

System slev je stejný jako u pozemků ad a) s tím, že výše uvedené slevy lze i sčítat.

¹⁰ Zasít'ovaný pozemek je pozemek, na kterém (či v jeho okolí) jsou umístěny inženýrské sítě (pitná voda, splašková kanalizace, dešťová kanalizace, elektrická energie a plynovod nebo parovod) s dostatečnou dimenzí.

¹¹ Částečně zasít'ovaný pozemek je pozemek, na kterém (či v jeho okolí) chybí některé z inženýrských sítí nebo má nedostatečnou kapacitu.

c) cena nezasít'ovaného pozemku¹²

→ základní cena nezasít'ovaného pozemku činí **250,- Kč/m²**

System slev je stejný jako u pozemků ad a) s tím, že výše uvedené slevy lze i sčítat.

Dokument *Pravidla prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 4. 9. 2003* uvádí tyto ceny a možnosti slev:

a) cena plně zasít'ovaného pozemku

→ základní cena plně zasít'ovaného pozemku činí **500,- Kč/m²**

b) cena částečně zasít'ovaného pozemku

→ základní cena částečně zasít'ovaného pozemku činí **350,- Kč/m²**

c) cena nezasít'ovaného pozemku

→ základní cena nezasít'ovaného pozemku činí **250,- Kč/m²**

Poskytnutí slev: Z kupní ceny pozemku lze odečíst částku 100 000,- Kč za každé nově vytvořené pracovní místo, pokud se kupující zaváže zachovat toto místo po dobu 5-ti let.

Dokument *Pravidla prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 8. 12. 2011* uvádí tyto ceny a možnosti slev:

a) prodejní cena plně zasít'ovaného pozemku činí **650,- Kč/m²**

b) prodejní cena částečně zasít'ovaného pozemku činí **350,- Kč/m²**

c) prodejní cena nezasít'ovaného pozemku činí **250,- Kč/m²**

Zastupitelstvo města si vyhrazuje právo na individuální posouzení, finanční a jiné podpory všech záměrů pro investora, jehož investiční záměr překročí částku 100 milionů Kč, nebo vytvoří více jak 50 nových pracovních míst.

Dokument *Zásady prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 10. 4. 2014* uvádí tyto ceny a možnosti slev:

a) zasít'ovaný pozemek

→ základní kupní cena plně zasít'ovaného pozemku činí **400,- Kč/m²**

¹² Nezasít'ovaný pozemek je pozemek, na kterém (či v jeho okolí) nejsou umístěny žádné inženýrské sítě nebo jsou zde umístěny inženýrské sítě s nedostatečnou kapacitou.

b) částečně zasít'ovaný pozemek

→ základní kupní cena částečně zasít'ovaného pozemku činí **300,- Kč/m²**

c) nezasít'ovaný pozemek

→ základní kupní cena nezasít'ovaného pozemku činí **200,- Kč/m²**

Zastupitelstvo města si vyhrazuje právo na individuální posouzení a udělení výjimky.

Dle vyjádření ing. Petra Matouška, manažera průmyslové zóny, u předchozích pravidel nebylo jasné, zda se pravidla pro stanovení ceny použijí pouze na pozemky města Písku ležící pouze v průmyslové zóně nebo se cena všech pozemků určených k podnikání a náležících do majetku města stanovuje dle těchto pravidel, ať už pozemky tvoří součást průmyslové zóny či leží v jiné části města. Nejedná se tedy o žádnou vyhlášku, která by nařizovala podmínky pro financování soukromých podnikatelských subjektů.

Tato skutečnost vyvrací hypotézu H3: *Písecká samospráva nastavuje podmínky pro financování podnikatelských subjektů podnikajících v průmyslové zóně stejně jako u ostatních podnikatelských subjektů.*

V tabulce 10 nalezneme přehled výdajů za období 1997 – 2005. Toto období jsem vybrala jednak na základě poskytnutých dat od ing. Petra Matouška, manažera průmyslové zóny v Písku, ale hlavně z toho důvodu, že v tomto období zažívala průmyslová zóna největší rozvoj a infrastruktura zóny se skoro celá vytvářela hlavně v tomto období a také sem bylo ze strany města a dotačních titulů (z národních i z EU), investováno nejvíce finančních prostředků.

Tabulka 10: Výdaje průmyslové zóny (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2003	2004	Výhled
Vodovodní přípojka-Schneider Electric	-0,733							
Kanalizace Schneider Electric		-5,004						
Úprava VN – FSD			-0,420					
Zajištění příkonu – FSD			-1,159					
Výkup pozemku - PF ČR				-3,193				
JČE – FSD				-0,061				
Rekonstrukce komunikace - St. Maliny				-8,451				
Vodovod + kanalizace				-8,250				
Vodovod + kanalizace - Heyco Werk					-0,950			
Komunikace - Heyco Werk					-2,609			
Provizorní komunikace - Aisin						-1,200		
Výkup pozemku – Hrubec						-1,100		
Překládka kabelu NN – FSD						-0,060		
Trafostanice – Dobešice							-0,500	
Trafostanice - Velké pole							-0,600	
Technická infrastruktura - Velké pole							-21,387	
Výkup pozemků (1,50 ha)								-3,500
Technická infrastruktura								-12,000
				-53,440				-15,500
Celkem Kč				-68,94				

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů ing. P. Matouška – manažera průmyslové zóny

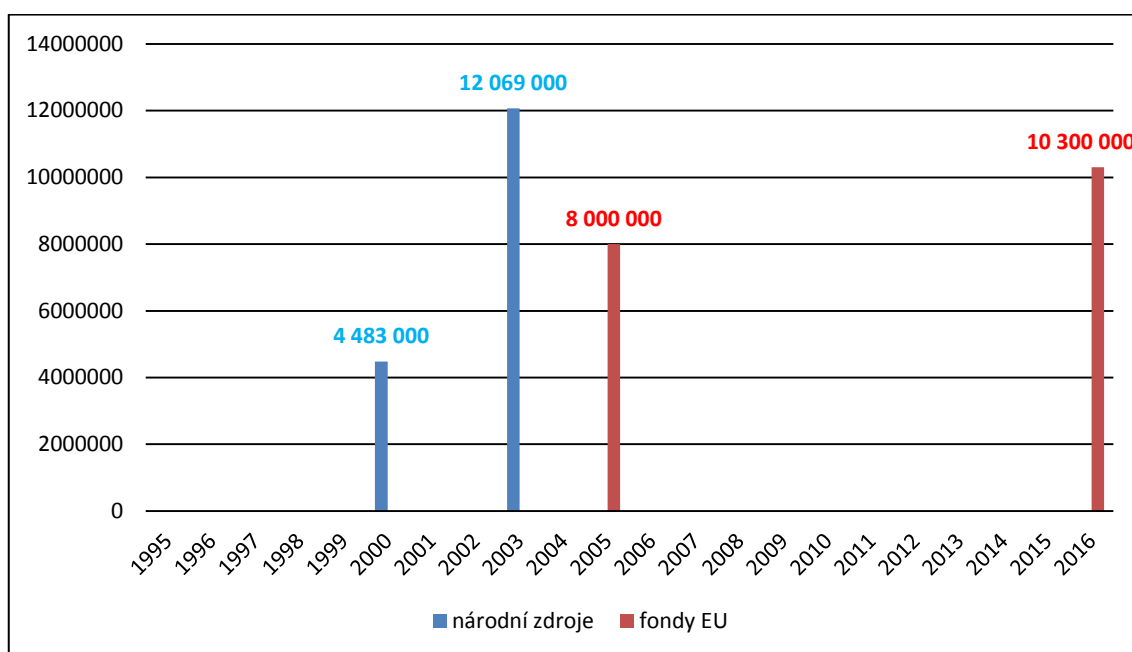
V roce 2000 byla v okolí firmy s.n.o.p provedena výstavba technické infrastruktury (vodovod, kanalizace, plyn, elektrická energie, veřejné osvětlení) a rekonstrukce komunikace Stanislava Maliny. Náklady na výstavbu technické infrastruktury, byly hrazeny z rozpočtu města, ale náklady na rekonstrukci komunikace byly čerpány z národních zdrojů a to prostřednictvím dotace MPO v celkové výši 4 483 000 Kč.

V roce 2003 byla realizována výstavba komunikace včetně technické infrastruktury v okolí firmy Aisin, která spojila silnici Průmyslová se silnicí Čížovská. Celkem bylo vynaloženo 21 356 813,- Kč a poměrná část z této částky ve výši 12 069 000,- Kč byla čerpána z národních zdrojů z dotačního titulu MPO – Programu na podporu průmyslových zón.

V roce 2005 byla realizována stavba cyklostezky v úseku od Purkratic k firmě Schneider Electric, která byla částečně dotována z Operačního programu Průmysl a podnikání (OPPP) a výše podpory z fondů EU činila 8 000 000,- Kč.

Graf 3 nám znázorňuje čerpání dotací z národních a strukturálních fondů za období 1995 až po současnost, které byly v použity v průmyslové zóně Písek.

Graf 3: Výše dotací z národních zdrojů a zdrojů EU

Zdroj: Vlastní zpracování.

V následující tabulce 11 jsou uvedeny příjmy z prodeje pozemků v průmyslové zóně a příjmy z dotačních titulů.

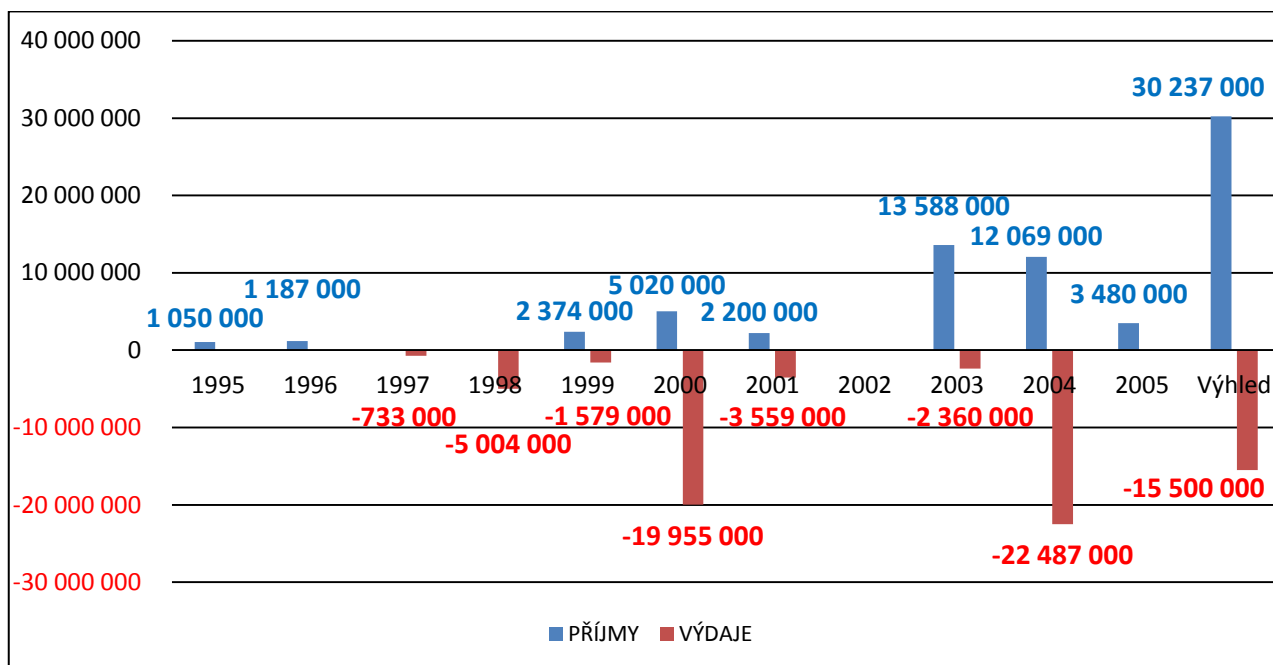
Tabulka 11: Příjmy průmyslové zóny (v mil. Kč)

	1995	1996	1999	2000	2001	2003	2004	2005	Výhled
Prodej pozemku - Schneider Electric	1,050								
Prodej pozemku – Heytec		1,187							
Prodej pozemku – Heytec			0,212						
Prodej pozemku – FSD			0,906						
Prodej pozemku - Schneider Electric			1,256						
Prodej pozemku - Heyco Werk				0,038					
Prodej pozemku – Brotex				0,499					
Dotace z MPO ČR				4,483					
Prodej pozemku - Heyco Werk					2,178				
Prodej pozemku - Heyco Werk					0,022				
Prodej pozemku – Aisin						13,588			
Dotace z MPO ČR							12,069		
Prodej pozemku - s.n.o.p.								1,980	
Prodej pozemku - CSS spedition								1,500	
Prodej pozemků - (15,00 ha)									22,237
Dotace z MPO ČR									8,000
	40,968								30,237
Celkem Kč	71,205								

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů ing. P. Matouška – manažera průmyslové zóny

V následujícím grafu 4 je zachycen souhrnný vývoj příjmů a výdajů průmyslové zóny za období 1995 – 2005.

Graf 4: Celkové příjmy a náklady průmyslové zóny za období 1995- 2005

Zdroj: Vlastní zpracování.

Od roku 2005 v průmyslové zóně neproběhly žádné významnější investice a příliv nových firem byl značně omezen – za období 2006 -2015 se jednalo pouze o tyto 4 firmy: Faurecia a Kunststoff – Frölich (zahájení výroby: 2006), Lovato a Hüwa (zahájení výroby: 2014). V blízké budoucnosti se počítá se stavbou již zmiňované cyklostezky, jejíž náklady budou částečně hrazeny z fondů EU.

Na okraji zóny stále funguje původní zástavba školního statku Střední zemědělské školy v Písku, vedle níž nalezneme ubytovnu pro dělníky a vznikla zde bioplynová stanice Bioenergy s.r.o., která dodává teplo do několika firem v průmyslové zóně.

Podle vyjádření ing. Petra Matouška, manažera průmyslové zóny v Písku, se v blízké budoucnosti rozšíření stávajícího území průmyslové zóny nechystá, ani nejsou v současné době vedena žádná jednání s potencionálními investory. V budoucnu bude kladen důraz hlavně na zvyšování kvality současné infrastruktury průmyslové zóny.

7.4 Vliv průmyslové zóny na zaměstnanost regionu

Jedním bezesporu z nezanedbatelných faktorů ekonomického i regionálního rozvoje je zaměstnanost a atraktivita daného regionu pro jeho obyvatele. Nejedná se zde pouze o výnosy z ekonomické činnosti, ale jedná se hlavně o životní úroveň obyvatel (např. bydlení) v dané oblasti. Je zřejmé, že průmyslová zóna ovlivňuje výši příjmů mnoha domácností a tím zároveň ovlivňuje životní úroveň obyvatel daného regionu.

Po 21 letech od zahájení výroby prvního podniku v průmyslové zóně můžu říci, že průmyslová zóna má kladný vliv nejen na ekonomický rozvoj regionu, ale pozitivně působí i v dalších oblastech rozvoje regionu, čímž přispívá k zvyšování jeho konkurenceschopnosti.

Zajímavý přínos průmyslové zóny je například do terciárního sektoru. V Písku působí firma ALFA, která se zabývá výrobou jednoúčelových strojů a díky firmám v průmyslové zóně obdržela několik zakázek. Dále některé firmy v rámci své reklamy sponzorují sportovní kluby a také přispívají na různé kulturní a sportovní akce pořádané městem Písek. Firmy také využívají služeb lokálních dopravců k přepravě materiálu a zboží. Tyto skutečnosti potvrzují hypotézu H1: *Vznik a rozvoj průmyslové zóny má pozitivní vliv na podnikatelské prostředí regionu Písek.*

Ze strany města je vysokou přidanou hodnotu pro firmy možnost využití služeb Technologického centra v Písku sídlícího od roku 2013 v areálu bývalých Žižkovských kasáren. Další nespornou výhodou pro zaměstnavatele v průmyslové zóně jsou odborné střední školy s elektrotechnickým zaměřením působící v Písku, kdy jejich absolventi mohou nalézt pracovní uplatnění ve firmách v průmyslové zóně. Dále se budu zabývat vlivem průmyslové zóny v Písku na zaměstnanost v daném regionu.

Tabulka 12: Počet vytvořených pracovních míst k 31. 12. 2015

NÁZEV FIRMY	Využívaná plocha zóny nebo objektu (m ²)	Dosud realizována výše investice (mil. Kč)	Počet dosud vytvořených pracovních míst
Schneider Electric , a.s.	13 500	630	452
HEYCO WERK ČR s.r.o.	3 500	90	102
s.n.o.p. cz, a.s.	5 900	229	554
BROTEX Z&J s.r.o.	2 000	13	18
Aisin Europe Manufakturing s.r.o.	21 848	930	620
CSS spedition s.r.o.	2 300	60	32
Kunststoff – Frölich	3 300	82	90
Faurecia Automotive CR s.r.o.	44 600	3200	1529
LOVATO Electric s.r.o.	2 245	250	48
HÜWA CZ a.s.	1 581	160	18
CELKEM	100 774	5644	3463

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů ing. P. Matouška – manažera průmyslové zóny

V tabulce je seznam firem průmyslové zóny rozšířen o firmu SMOM CZ s.r.o, která se sice nenachází v průmyslové zóně, ale v její těsné blízkosti vedle firmy s.n.o.p. Tato firma zahájila výrobu v nově postaveném areálu v roce 2006.

Z tabulky 12 vidíme, že k 31. 12. 2015 bylo v Severní průmyslové zóně v Písku proinvestováno téměř 6 miliard Kč a firmy v zóně vytvořily dohromady 3 463 pracovních míst.

V souvislosti s pozitivním ekonomickým vývojem v ČR, byla v roce 2007 na pozemcích firmy Faurecia Automotive Czech Republic s.r.o. zahájena výroba její dceřiné společnosti Faurecia Components a tím došlo k dalšímu navýšení počtu volných míst v regionu. V té době měla firma své výrobní prostory rozděleny na čtyři samostatné výrobní odvětví a to na: sedačky, výfukové materiály, interiéry a exteriéry. Bohužel v roce 2008 došlo z důvodu ekonomické krize k ukončení výroby plastů a interiéru. Naštěstí, ale byla krátce na to rozšířena výroba výfuků a díky tomu nedošlo k výraznějšímu snížení počtu zaměstnanců firmy. Firma Faurecia byla vlastně jedinou firmou v zóně, která v důsledku ekonomické krize, která zasáhla hlavně automobilový průmysl, byla nucena uzavřít část své výroby.

Je až s podivem, že žádný další podnik působící v průmyslové zóně, z důvodu ekonomické krize, svou činnost neukončil, a to vzhledem ke skutečnosti, že výroba

v průmyslové zóně je z převážné většiny zaměřena na automobilový průmysl. Samozřejmě k určitému útlumu výroby podniků v tomto období docházelo.

I když v období 2009 - 2012 došlo v okrese Písku k většímu nárůstu míry nezaměstnanosti (v roce 2009 vzrostla o 1,9 % oproti roku minulému), tak se v tomto případě jednalo o dopad ekonomické krize, který postihl celou ČR, a míra nezaměstnanosti v ČR se v tomto období zvýšila o 2,6 %.

Pokud budeme porovnávat některé vybrané roční míry nezaměstnanosti okresu Písek z tabulky 4 např. míru nezaměstnanosti z roku 2006 a porovnáme jí s mírou nezaměstnanosti v roce 2007, zjistíme, že došlo k jejímu poklesu o 0,5 % a my z tabulky 8 víme, že v roce 2006 zahájili výrobu firmy Kunststoff – Frölich a Faurecia Automotive CR s.r.o. s celkovým počtem 1 400 pracovních míst.

Musíme si ale uvědomit, že míru nezaměstnanosti ovlivňují i různé další faktory např. sezónní pracovní příležitosti se počátkem jarních a zimních měsíců výrazně podílí na změně zaměstnanosti. V prvním desetiletí 21. století došlo ve městě Písku k útlumu produkce velkých podniků Kovosvitu a Jitexu Písek. Mnozí z propuštěných zaměstnanců našli práci v průmyslové zóně. Můžu tedy říct, že firmy v průmyslové zóně mají pozitivní vliv na míru nezaměstnanosti v regionu Písek.

7.5 Klastry v průmyslové zóně

V průmyslové zóně žádné klastrové aktivity nenalezneme. Je to sice trochu překvapivé, vzhledem k oborovému zaměření průmyslové zóny s převládající automobilovou výrobou, ale již od vzniku průmyslové zóny v Písku v roce 1995 zde žádná klastrová iniciativa nepůsobila.

Jednu z příčin, proč nedošlo ke vzniku klastrů v této oblasti, vidím v různorodosti výrobního zaměření jednotlivých firem. V průmyslové zóně nenalezneme dvě firmy, které by se zabývaly výrobou stejných dílů a součástek.

Předpoklad propojení soukromého sektoru s institutem zabývajícím se výzkumem a inovacemi nabízí Technologické centrum v Písku. Technologické centrum má k dispozici 7 300 m² kancelářských ploch a 300 m² v rámci podnikatelského

inkubátoru¹³. Kromě kancelářských prostor zde nalezneme laboratoře, dílny pro lehkou výrobu nebo speciální prostory s vysokým zabezpečením. Podstatnou součástí centra je jedno z nejmodernějších datových center v Evropě, které je zaměřené především na poskytování moderních ICT služeb a Cloud Computingu¹⁴.

Od akademického roku 2016/2017 začne v prostorách Technologického centra působit Edukační centrum Vysoké školy logistiky z Přerova, tudíž je tady předpoklad spolupráce a propojení výzkumného centra, vysoké školy a firem v průmyslové zóně a to z důvodu nedostatku odborníků strojírenských a technologických oborů. Proto se domnívám, že toto propojení firem s vysokou školou a technologickým centrem by se mohlo stát základem budoucího klastru, popřípadě připojení se ke stávajícím klastrům.

Region Písek se tedy bude muset v blízké budoucnosti, stejně jako v minulosti, bez klastrů, které mají kladný vliv na rozvoj a zvýšení konkurenceschopnosti regionu, obejít.

7.6 Výhody a nevýhody průmyslové zóny

Každá průmyslová zóna má své klady, zápory, možnosti a situace, které jí mohou ohrozit.

Největšími VÝHODAMI Severní průmyslové zóny Čížovská jsou:

- dobré logistické umístění,
- možnost prodeje celistvé velké plochy území,
- dobrá dopravní obslužnost (MHD, železnice, cyklostezky, chodníky, kruhová křižovatka),
- dobrá dostupnost inženýrských sítí.

NEVÝHODY:

- nedostavěná rychlostní silnice R4

¹³ Podnikatelský inkubátor je buď soukromá obchodní společnost anebo instituce zřízená krajem či městem jako přidružené pracoviště vysokých škol a universit, která pomáhá novým a začínajícím společnostem v době, kdy jsou tyto společnosti nejzranitelnější, tedy na začátku jejich podnikání.

¹⁴ Cloud Computing je označení pro specializovanou internetovou službu, které je dostupná z jakéhokoli místa.

- selektivní migrace (ztráta talentů)
- nedostatek absolventů i kvalifikovaných pracovníků v technických oborech
- přeplácení a následná fluktuace kvalifikovaných vedoucích pracovníků jednotlivých firem mezi firmami

PŘÍLEŽITOSTI:

- zkvalitnění stávající infrastruktury,
- výstavba čerpací stanice v těsné blízkosti zóny,
- rozšíření stávajícího území zóny,
- spolupráce se školami – zájem ze strany firem o získání budoucích kvalitních kvalifikovaných pracovních sil,
- možnost využití Technologického centra v Písku.

OHROŽENÍ:

- Příliv většího počtu agenturních pracovníků, kteří nemají sociální vazby k danému prostředí, zvyšuje riziko výskytu trestné činnosti v oblasti.
- Výrobní zaměření zóny není oborově diferenciováno, je převážně zaměřené na automobilový průmysl.
- Nedostatek kvalitních pracovních sil v oboru a jejich poměrně delší čas na zapracování.
- Obavy o odchodu firem z ČR v průběhu, nebo po skončení zvýhodňujících podmínek pro investory.
- Ekonomická krize automobilového průmyslu.
- Zvyšující se podíl zaměstnaných cizinců.
- Zvýšení daňového zatížení firem zvyšující motivaci zahraničních firem k utlumení či přesunu výroby do zemí s nižšími cenami vstupů.

8 Průmyslové zóny v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji působí celkem 18 průmyslových zón, a Severní průmyslová zóna Písek – Čížovská je svou rozlohou 100 ha největší. Průmyslové zóny v Jihočeském kraji nalezneme v okrajových částech těchto měst: Blatná - Sádlov, Chotoviny, České Budějovice, Domoradice, Český Velenice, Kaplice, Písek, Planá nad Lužnicí, Protivín, Sedlice, Soběslav, Strakonice, Střítež – Kaplice, Tábor – Čekanice, Tábor – Vožická, Třeboň, Týn nad Vltavou a Vodňany.

Všechny tyto průmyslové zóny, až na výjimky, jsou charakteristické menší velikostí (mezi 20 ha - 50 ha). Charakteristické jsou také svou roztržitostí plochy na několik na sebe nenavazujících územních částí. Pouze jednu z nich – průmyslovou zónu u Písku, nalezneme na jednolitě souvislém území. Jednotlivé průmyslové zóny se od sebe navzájem někdy více, někdy méně a v některých případech vůbec, odlišují svými funkčními náplněmi (např. lehký průmysl, průmyslové služby, logistika, fotovoltaika, výrobní služby atd.) Vysoký počet průmyslových zón v kraji, který je svým zaměřením krajem více turistickým a zemědělským, nežli průmyslovým, převyšuje jejich poptávku. Tato skutečnost má negativní vliv na jejich obsazenost.

Dále se budeme zabývat průmyslovou zónou ve Vodňanech, která je svou rozlohou 58 m² třetí největší v Jihočeském kraji a od průmyslové zóny v Písku jí dělí 20 km.

8.1 Průmyslová zóna Vodňany

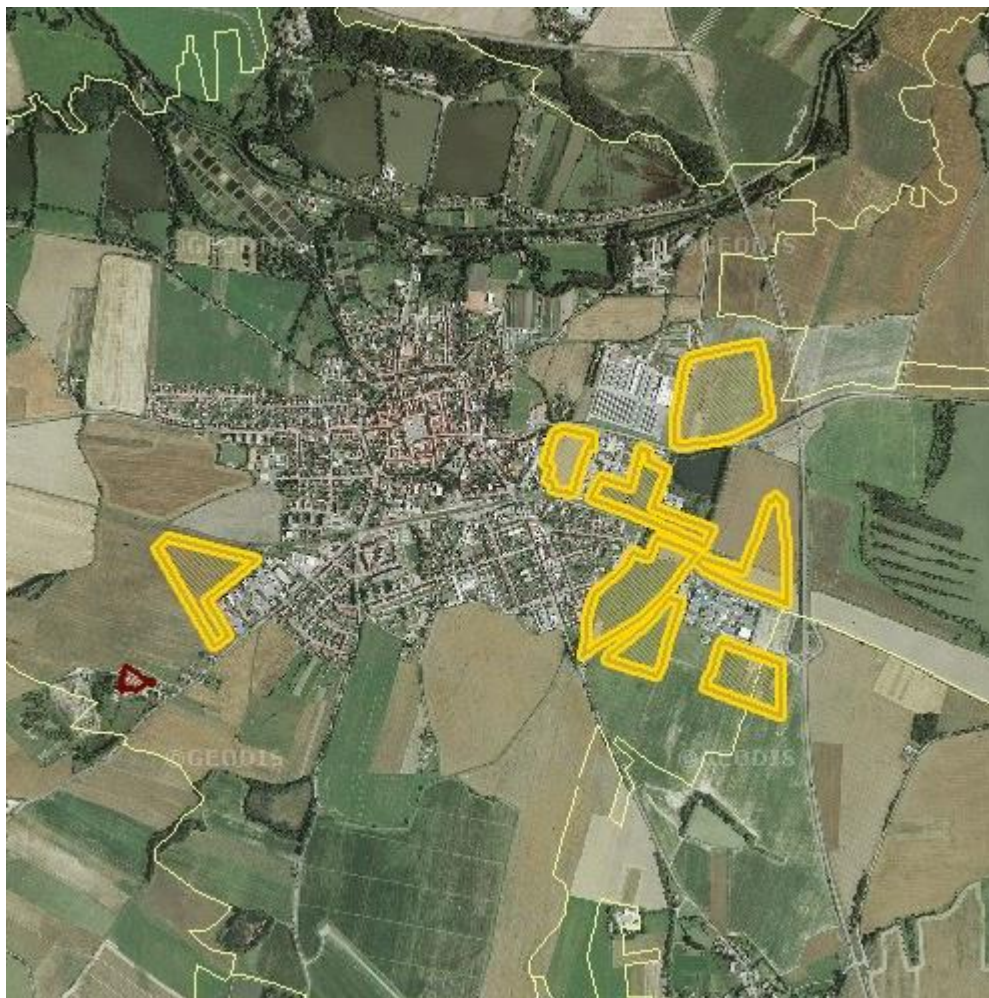
Průmyslová zóna ve Vodňanech má rozlohu 58 m² a z toho je 38 % plochy využíváno a rozloha volné plochy činí 36,4 ha - tj. 62%. (RIS, 2014) K 31. 12. 2014 měl SO ORP Vodňany 11 601 obyvatel a město Vodňany měli k tomuto datu 6 856 obyvatel. (ČSU, 2015c)

VZNIK PRŮMYSLOVÉ ZÓNY

Výstavba průmyslové zóny byla započata v polovině první dekády 21. století. V roce 2007 zde svou výrobu zemědělských strojů zahájila firma Pöttinger, spol. s.r.o., a nabídla na trh práce 130 pracovních míst. V tom samém roce jí následovala firma JAF HOLZ spol. s.r.o., zabývající se prodejem velkoplošných materiálů, řeziva a dýh, která zde otevřela svou filiálku a v současnosti zaměstnává přes 305 pracovníků

v 7 pobočkách. V roce 2014 uvedla firma Pöttinger do provozu dvě nové výrobní haly a tím rozšířila řady svých zaměstnanců o 200 osob. V současné době má firma 400 zaměstnanců.

Mapa 6: Průmyslová zóna Vodňany

Zdroj: RIS. (2014). *Průmyslové zóny: Vodňany*.

DOSTUPNOST PRŮMYSLOVÉ ZÓNY

Silniční doprava: Lokalita zpřístupněna od silnice I/20 prostřednictvím silnice II/141 Prachatic - Volary. Vazba na postupně realizované trasy rychlostní silnice R4 Praha - Příbram – Nová hospoda – státní hranice ČR/SRN; MÚK Nová Hospoda - cca 30 km a dálnici D3 Praha – Tábor – České Budějovice - Rakousko; MÚK České Budějovice - cca 35 km.

Železniční doprava: Regionální železniční trať č. 197 Čičenice - Volary, s návazností na celostátní hlavní trať č. 190 Plzeň - České Budějovice. Nejbližší železniční zastávka jsou Vodňany (do 0,5 km) a Čičenice (2 km). Lokalita je zavlečkována.

Letecká doprava: Veřejné vnitrostátní letiště Strunkovice nad Blanicí - 18 km, Strakonice – 25 km, Planá u Českých Budějovic – 32 km; veřejné mezinárodní letiště České Budějovice-Hosín - 32 km.

Lodní doprava: Vltavská vodní cesta využívaná v úseku Mělník - Praha - Slapy, nejbližší veřejný přístav Radotín - 125 km. Výhledově (po r. 2016) splavnění pro lodě do 300 t Slapy - České Budějovice s koncovým přístavem České Budějovice (32 km).

Vzhledem k poloze rozvojových ploch v prolukách zastavěného území města jsou energetické i vodohospodářské sítě dostupné v blízkosti lokality.

FINANCOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY

Vlastníky průmyslové zóny jsou převážně soukromé osoby, malou část vlastní město Vodňany (2,5 ha) a ostatní právnické osoby. V roce 2006 zde za podpory města a CzechInvestu (čerpání dotace z národních zdrojů) proběhla výstavba technické infrastruktury včetně nového veřejného osvětlení a přístupové cesty pro pěší.

Dle vyjádření ing. Šárky Růžičkové, vedoucí odboru správy majetku a investic ve Vodňanech, v oblasti zóny nepůsobí žádné klastry. V současné době město nevede žádná jednání s novým potencionálním investorem a v blízké budoucnosti se nepočítá ze strany města s žádnými dalšími investicemi do infrastruktury zóny.

POROVNÁNÍ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY VODŇANY S PRŮMYSLOVOU ZÓNOU V PÍSKU

Je velice těžké porovnávat dvě průmyslové zóny a to z důvodů specifických podmínek, geografické rozlohy a ekonomických a společenských faktorů působících v okolí každé z nich. Ale i tak se o komparaci, několika vybraných faktorů průmyslových zón (dále jen PZ), o kterých si myslím, že je lze objektivně porovnat, v následujících řádcích pokusím.

→ Ohledně velikostí území PZ vede jednoznačně PZ v Písku se svými 100 ha v porovnání s 58 m² PZ ve Vodňanech.

- Oproti průmyslové zóně (PZ) v Písku má PZ ve Vodňanech nespornou nevýhodu v necelistvosti ploch zóny.
- Dalším negativem PZ ve Vodňanech oproti PZ v Písku je problémy s roztržitým vlastnictvím pozemků.
- Dopravní obslužnost hodnotím jako velmi dobrou u obou dvou PZ, i když se liší v tom, že PZ ve Vodňanech nemá oproti PZ v Písku vybudovanou cyklostezku, ale vzhledem k tomu, že PZ ve Vodňanech se nachází v prolukách zastavěného města, tak tato skutečnost neměla negativní vliv na mé hodnocení.
- PZ v Písku je umístěna na okrajové části města stranou od zastavěných částí města, kdežto PZ ve Vodňanech se nachází v prolukách zastavěného města. Vzhledem ke kvalitě života obyvatel města má PZ v Písku lepší umístění než-li PZ ve Vodňanech.
- Při financování výstavby infrastruktury obou PZ, postupovali samosprávy obou měst co nejefektivněji a obě dvě města využili finanční podpory z dotačních titulů.
- V obou dvou PZ některé firmy postupem času svou výrobu rozšířili, čímž došlo k navýšení počtu pracovních míst a to mělo za následek pozitivní vliv na míru nezaměstnanosti v daném regionu.

9 Výsledky a diskuze

Město Písek leží v Jihočeském kraji v Táborské pahorkatině na řece Otavě a v současnosti má přibližně 30 000 obyvatel. Na jeho severním okraji nalezneme průmyslovou zónu, která vznikla v roce 1995.

Stanovené hypotézy byly požitý jako vodítko při zpracování této práce. Cílem této práce je analýza podnikatelského sektoru města Písku zaměřeného na přístup města vůči soukromému podnikatelskému sektoru v průmyslové zóně a vyhodnocení přístupu města.

Písecká samospráva v první polovině 90. let 20. století flexibilně reagovala na rozšiřující se základnu soukromého sektoru a na zvyšující se poptávku potencionálních tuzemských i zahraničních investorů, nabídkou pozemků v těsné blízkosti města s dobrou logistickou dostupností a vhodnými pro průmyslovou zástavbu. Velice důležitá pro rozvoj a konkurenceschopnost jakéhokoliv území je dobrá dopravní dostupnost s dostatečně hustou dopravní infrastrukturou, kterou město Písek disponuje, čehož si byli radní města Písku velice dobře vědomi a tuto výhodu dokázali ve spojení s průmyslovou zónou plně využít, čímž přispěli k rozvoji a zvýšení konkurenceschopnosti regionu. Dále díky aktivitám města a CzechInvestu se podařilo do průmyslové zóny „přilákat“ několik významných zahraničních investorů, kteří počtem zaměstnaných osob ovlivňují výši zaměstnanosti v regionu. Průmyslová zóna má kladný vliv nejen na ekonomický rozvoj regionu, ale pozitivně působí i v dalších oblastech rozvoje regionu, čímž přispívá k zvyšování jeho konkurenceschopnosti. Zajímavý přínos průmyslové zóny je například do terciárního sektoru, dále některé firmy v rámci své reklamy sponzorují sportovní kluby a také přispívají na různé kulturní a sportovní akce pořádané městem Písek.

Po výdajové stránce tvořily výdaje města Písku na výstavbu infrastruktury průmyslové zóny v období 1997 – 2004 celkem 53,440 mil. Kč a z toho 31 % tvořily dotace z národních zdrojů. Od roku 2005 až po současnost čerpalo město finanční zdroje na výstavbu průmyslové zóny z rozpočtu města a k tomu čerpalo celkem 18,3 mil. Kč ze strukturálních fondů EU.

Firmy působící v průmyslové zóně pozitivně ovlivňují míru zaměstnanosti v daném regionu. Od roku 1997 až po současnost se průměrná míra nezaměstnanosti v okrese i v regionu Písek udržuje pod průměrnou mírou nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a

celkové průměrné míře nezaměstnanosti v ČR. Můžu říct, že na základě získaných dat o výši průměrné míry nezaměstnanosti a počtu pracovních míst ve firmách a jejich následné komparaci, byl prokázán pozitivní vliv nových pracovních míst na míru nezaměstnanosti v daném regionu. Dále v průběhu let docházelo k ekonomickému rozvoji firem v průmyslové zóně, tedy kromě období ekonomické krize v druhé polovině prvního desetiletí 21. století, kdy došlo k částečnému útlumu výrobních programů firem, kdy jsou s rozvojem také spojeny nové pracovní příležitosti, což mělo za následek navýšení počtu pracovních míst. Dle zjištěných údajů k 31. 12. 2015 byl počet vytvořených míst v průmyslové zóně celkem 3 463, což je o 4,2 % více než-li byl celkový počet pracovních míst při zahájení výroby firem.

Město Písek nastavilo pravidla prodeje městských pozemků, které byly do dnešní doby několikrát pozměněny. V začátcích průmyslové zóny mělo město velký zájem na co nejrychlejším obsazení průmyslové zóny. V té době byly pravidla prodeje pozemků nastaveny tak, aby bylo pro potencionálního investora výhodnější investovat do pozemků v průmyslové zóně, než-li do jiných pozemků v majetku města ležících mimo průmyslovou zónu. I díky tomuto „opatření“ došlo k tomu, že v roce 2001 muselo město z nedostatku volné plochy v průmyslové zóně vyhlásit „stop stav“. A tak ještě v témže roce radní města rozhodli o rozšíření plochy průmyslové zóny a to odkupem okolních pozemků, jejichž majitelem byl stát. Na konci roku 2011 se situace s obsazeností opět opakovala, kdy navýšené území průmyslové zóny bylo z 94% využito. Následující rok se město na základě přetrvávajícího zájmu investorů rozhodlo pro další rozšíření průmyslové zóny. Došlo i na další úpravu pravidel a navýšení cen pozemků v průmyslové zóně. V té době základní cena plně zasíťovaného pozemku činila 650 Kč/m² oproti původním 500 Kč/m². V tomto období projevil zájem o pozemky pouze dvě společnosti. V roce 2014 radní města v reakci na poptávku pozemků v průmyslové zóně píseckou firmou JIRI MODELS, která odmítla akceptovat stávající cenu s poukazem na prodejní podmínky a cenu v minulosti, cenu pozemků snížili a došlo i k úpravě zásad prodeje (např. u základní ceny plně zasíťovaného pozemku z původních 650 Kč/m² na 400 Kč/m²).

Dále můžeme o průmyslové zóně v Písku říci, že jedna z jejích nesporných výhod spočívá v celistvosti území, což nemá žádná jiná průmyslová zóna v celém Jihočeském kraji.

Hypotéza H1 byla přijata.

Důvodem přijetí hypotézy je vliv firem v průmyslové zóně na terciární sektor, a další aktivity firem v rámci regionu (např. využívání služeb lokálních dopravců) a hlavně její vliv na zvyšující se životní úroveň obyvatel, s níž se pojí zvyšující kupní síla a to přivádí nové firmy do dané oblasti.

Hypotéza H2 byla zamítnuta i potvrzena.

Z pohledu určování cen pozemků v průmyslové zóně, které byly v určitém období vyšší než ceny ostatních průmyslových zón v Jihočeském kraji a tím pádem nebyly efektivní, byla hypotéza zamítnuta.

Z pohledu přístupu písecké samosprávy, která velice pružně reagovala na poptávku investorů, nabídkou nových pozemků, které vznikly rozšířením průmyslové zóny, byla hypotéza potvrzena.

Hypotéza H3 byla zamítnuta.

Důvodem zamítnutí je nastavení podmínek a cen prodeje městských pozemků, kde nebylo zcela jasné, zda se pravidla pro stanovení ceny použijí pouze na pozemky města Písku ležící pouze v průmyslové zóně nebo se cena všech pozemků určených k podnikání a náležících do majetku města stanovuje dle těchto pravidel, ať už pozemky tvoří součást průmyslové zóny či leží v jiné části města.

Závěr

Hlavním cílem mé práce je po analýze podnikatelského sektoru města Písku zacílené na přístup města vůči soukromému podnikatelskému sektoru v průmyslové zóně, vyhodnotit přístup města a na základě tohoto hodnocení navrhnout další postup písecké samosprávy vůči soukromému sektoru v průmyslové zóně. Dílčím cílem je po analýze úspěšnosti a efektivnosti města Písku v čerpání finančních prostředků z národních či evropských fondů, návrh dalšího možného čerpání z dostupných evropských fondů. Přidanou hodnotu této práce vidím v informačním charakteru např. pro začínající podnikatele, městský úřad, nebo hospodářskou komoru.

Na základě zjištěných informací hodnotím přístup města vůči soukromému sektoru v průmyslové zóně pozitivně. Město Písek flexibilně reagovalo na rostoucí poptávku po pozemcích v průmyslové zóně, tím že průmyslovou zónu dvakrát po sobě rozšířilo o další pozemky, tak aby nabídka pokryla poptávku. Je jasné, že vzhledem k ekonomickému vývoji v České republice, nelze v současnosti prodávat pozemky v průmyslové zóně za stejných podmínek a za stejných cen jako v jejich počátcích. Ale proč a z jakého důvodu došlo v letech 2011 – 2014 k navýšení ceny více jak o 20% jsem se nedozvěděla. Můj osobní názor je, že město zhodnotilo podmínky, které průmyslová zóna poskytuje (např. zóna je ucelená, výhodné logistické umístění, vybudovaná infrastruktura zóny atd.) jako velmi lukrativní v porovnání s podmínkami ostatních průmyslových zón v Jihočeském kraji a tuto přidanou hodnotu průmyslové zóny promítli do konečné ceny. Potom co, ale zájem o investice do průmyslové zóny z tohoto důvodu opadl, radní města opět cenu změnili.

Městu Písku velice záleží na tom, aby firmy, které v současné době v průmyslové zóně působí, zde zůstaly. Proto se snaží v rámci možností firmám vycházet vstříc. V roce 2014 město zorganizovalo setkání zástupců firem se zástupci škol, kde se probírali možnostmi zaměření studijních programů v technických oborech, tak, aby se co nejvíce přiblížili výrobnímu zaměření firem, kdy by se školy mohli stát „líhni“ potenciálních zaměstnanců firem v průmyslové zóně, neboť v současné době firmy bojují s nedostatkem kvalifikovaných sil hlavně v technických oborech.

Vzhledem k tomu, že situace v průmyslové zóně z pohledu nezaměstnanosti v regionu je na úrovni přirozené míry nezaměstnanosti, doporučuji samosprávě města v případě

poptávky potenciálního významnějšího investora, tuto nabídku zamítnout a zbývající volnou plochu průmyslové zóny nabídnou spíše rozrůstajícím se podnikům v regionu. Z tohoto důvodu doporučuji radním města Písku stávající plochu průmyslové zóny 100m² nerozšiřovat. Dále městu navrhuji, aby i nadále zůstalo „kontaktním místem“ pro zástupce firem v oblasti školství. Další možnost rozvoje města, regionu a průmyslové zóny vidím v podpoře a spolupráci s Technologickým centrem v Písku.

V čerpání finanční pomoci z národních a evropských fondů, spojených s průmyslovou zónou, hodnotím přístup města jako velmi úspěšný, neboť každý podaný projekt dotaci získal a v celkové bilanci za období 1997 -2004 tvořily tyto prostředky 1/3 celkových výdajů. V současné době je infrastruktura v průmyslové zóně již skoro celá hotová, zbývá jen dostavba cyklostezek a chodníků.

Z důvodů současného stavu infrastruktury v průmyslové zóně, jako další možnost čerpání finančních prostředků z národních i evropských fondů v rámci zóny navrhuji tyto finanční prostředky zaměřit na stavbu cyklostezek a chodníků či na případnou rekonstrukci stávající infrastruktury, tak aby se infrastruktura udržovala v co nejvyšší možné kvalitě. Další dotační podporu doporučuji čerpat na zkvalitnění služeb v blízkosti průmyslové zóny, např. vybudováním zázemí pro kamiony, jehož součástí bude parkoviště, budova se sprchami a čerpací stanice.

Severní průmyslová zóna Písek – Čížovská již 21 let významně ovlivňuje míru zaměstnanosti, životní úroveň obyvatelstva, ekonomický rozvoj a konkurenceschopnost regionu, a proto věřím, že samospráva města Písku bude i nadále efektivně přistupovat k soukromému sektoru v rámci průmyslové zóny, tak, aby i v následujících letech měla průmyslová zóna pozitivní vliv na rozvoj a konkurenceschopnost regionu.

I Summary

The aim of my thesis is to analyse business and entrepreneurship sector of the town Písek and positive attitude of the local municipality towards private business sector operating on the largest industrial zone in South Bohemia.

Theoretical part concentrates on description and explanation of the basic terms and relations dealing with the topic of regional development. Afterwards, I focus on description of public and private sectors and possibilities of providing financial subsidies from both national and EU funds.

The first section of practical part concentrates on detailed description of the region Písek from various viewpoints – social, demographic, economic, industry sectors and competitiveness. Furthermore, I describe and analyse business and entrepreneurship conditions within the industrial zone lying on the edge of the northern part of the town Písek focusing on the past, present and future. I also describe clusters and evaluate success rate and effectiveness of the town Písek in obtaining financial subsidies from both national and EU funds. The last part uses the findings to compare the industrial zone in Písek with a similar industrial zone in Vodňany.

Finally, I summarise and evaluate all findings. I outline the possibilities of further development of the industrial zone Písek and ways to obtain financial subsidies for development of business and entrepreneurship sector in the town Písek from accessible European funds.

Key words

region Písek, regional development, subsidies, EU funds, business and entrepreneurship sector, municipality with extended scope of authority, industrial zone, employment.

II Seznam literatury

Armstrong, H., Taylor, J. (2000). *Regional Economics and Policy*. Great Britain, Oxford: Blackwell Publishers Ltd.

Blažek, J., Uhlíř, D. (2002). *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Nakladatelství Karolinum.

Blažek, J., Uhlíř, D. (2011). *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Nakladatelství Karolinum

Faltová Leitmanová, I. & kol. (2012). *Regionální rozvoj – přístupy a nástroje*. Praha: Alfa Nakladatelství.

Goodall, B. (1987). *Dictionary of Human Geography*. London: Penguin Group.

Ježek, J. & kolektiv. (2014). *Regionální rozvoj*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni

Kolektiv autorů. (2008). *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Molle, W. (1990). *The Economics of European Integration: Theory, Practice, Policy*. Dartmouth: Hants.

Rektořík, J., Šelešovský, J. & kolektiv. (2002). *Jak řídit kraj, město, obec: sociální a technická infrastruktura: rukojeť územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita.

Skokan, K. (2004). *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním*. Ostrava: Repronis Ostrava.

Stejskal, J. (2011). *Průmyslové klastry a jejich vznik v regionech*. Praha: Linde Praha

Stejskal, J., Kovárník, J. (2009). *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál.

Pavelková, D. & kolektiv. (2009). *Klastry a jejich vliv na výkonnost firem*. Praha: GRADA Publishing.

Peková, J. (1997). *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: CODEX Bohemia.

Peková, J., Pilný, J., Jetmar M. (2005). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI

Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nation*. New York: The Free Press.

Porter, M. E. (1998). *On competition*. Boston: Harvard business school.

Tauer, V., Zemánková, H., Šubrtová, J. (2009). *Získejte dotace z fondů EU*. Brno: Computer Press

Vanhove, N., Klassen, L. H. (1987). *Regional Polici: A European Approach*. Avenburg, Kong-Singapore-Sydney: Aldershot-Brookfield-Hong.

Veber, J., Srpová, J. & kolektiv. (2005). *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: GRADA Publishing.

Wokoun, R., Malinovský, J. & kolektiv. (2008). *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde Praha.

Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb.

Metodické příručky a dokumenty:

Město Písek. *Podpora podnikání formou prodejů městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 18. 5. 2000.*

Město Písek. *Pravidla prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 4. 9. 2003.*

MMR. (2008). Národní orgán pro koordinaci. *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013.*

Online zdroje:

Blomström, M., Kokko, A. (1997). *Regional Integration and Foreign Direct Investment*. Dostupné z WWW: <http://www.nber.org/papers/w6019.pdf>

- ČSÚ. (2016b). *Města a obce*. Dostupné z WWW:
https://www.czso.cz/csu/xc/mesta_a_obce
- ČSÚ. (2016a). *Charakteristika okresu Písek*. Dostupný z WWW:
https://www.czso.cz/csu/xc/okres_pisek
- ČSÚ. (2015a). *SO ORP Písek*. Dostupné z WWW:
https://www.czso.cz/csu/xc/orp_pisek
- ČSÚ. (2015c). *SO ORP Vodňany*. Dostupné z WWW:
https://www.czso.cz/csu/xc/orp_vodnany
- ČSÚ. (2016c). *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016*. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-pruvodce-obcemi-jihoceskeho-kraje-2016>
- ČSÚ. (2015b). *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2015 – Trh práce*. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/9-trh-prace-u2e56xjj1t>
- ČSÚ. (2016d). *Veřejná databáze*. Dostupný z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__97__19#w=
- Evropská komise. (2015). *Evropa 2020: Cíle strategie Evropa 2020*. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-anutshell/targets/index_cs.htm
- Havlena Matouš. (2010). *Rozpočtové určení daní z pohledu obcí*. Dostupné z WWW: <http://www.havlena.net/ekonomie/rozpocetove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>
- MF. (2016). *Státní rozpočet v kostce – 2016*. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2016-25872>
- MMR. (2016). *Fondy EU v ČR: Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

MMR. (2015). *Fondy EU v ČR: Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost>

MMR. (2012). *Fondy EU v ČR: Programové období 2007-2013*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>

MMR. (2014). *Fondy EU v ČR: Programové období 2014-2020*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

MMR. (2013). *Fondy EU v ČR: Programy pro programové období 2014-2020*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

MMR. (2012). *Fondy EU v ČR: Regionální politika EU 2004-2006*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Regionalni-politika-EU-2004-2006>

MMR. (2013). *Strategie regionálního rozvoje České Republiky na roky 2007 – 2013*. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

MMR. (2013). *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf177bdf-81e7-4a72-8a70-2d189f1165e1/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>

MPO. (2015). *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014*. Dostupné z WWW: <http://www.mpo.cz/dokument164106.html>

Organizace veřejné správy. (n. d.). Dostupné z WWW: http://karinsagel.sweb.cz/Organizace-veřejné-správy/zkouska_OVS_3sem.doc

Písek Oficiální web města. *Pravidla prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 8. 12. 2011*. Dostupný z WWW: http://www.mesto-pisek.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=5579

Písek Oficiální web města. *Zásady prodeje městských pozemků určených územním plánem k podnikatelské činnosti ze dne 10. 4. 2014.* Dostupný z WWW: http://www.mesto-pisek.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=5579

RIS. (2014). *Průmyslové zóny: Vodňany.* Dostupný z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony/detail?Id=458>

Severní průmyslová zóna (2010). Dostupné z WWW: <http://slideplayer.cz/slide/1880691/>

Úřad práce ČR. (2013). *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob.* Dostupný z WWW: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Wikipedie. (2016). *Kraje v Česku.* Dostupné z WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kraje_v_%C4%8Cesku

III Seznam grafů, map, obrázků, tabulek a zkratk

Graf 1: Alokace ESI fondů mezi programy v období 2014-2020.....	62
Graf 2: Průměrná míra nezaměstnanosti v %	68
Graf 3: Výše dotací z národních zdrojů a zdrojů EU.....	87
Graf 4: Celkové příjmy a náklady průmyslové zóny za období 1995- 2005.....	88
Mapa 1: Mapa samosprávných krajů v ČR.....	44
Mapa 2: Administrativní rozdělení okresu Písek.....	69
Mapa 3: Mapa SO ORP Písek.....	70
Mapa 4: Tři etapy vývoje průmyslové zóny v Písku	78
Mapa 5: Cyklistická stezka v průmyslové zóně.....	82
Mapa 6: Průmyslová zóna Vodňany	95
Obrázek 1: Schéma veřejné správy.....	34
Tabulka 1: Veřejná správa	40
Tabulka 2: Tematické operační programy ČR na období 2007 – 2013.....	59
Tabulka 3: Operační programy ČR na období 2014 - 2020	61
Tabulka 4: Průměrná míra nezaměstnanosti v %.....	68
Tabulka 5: Základní charakteristiky ORP Písek k 31. 12. 2015.....	71
Tabulka 6: Podnikatelské subjekty rozdělené podle odvětví hlavní činnosti	73
Tabulka 7: I. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem.....	79
Tabulka 8: II. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem	79
Tabulka 9: II. etapa výstavby průmyslové zóny – seznam firem	80
Tabulka 10: Výdaje průmyslové zóny (v mil. Kč)	86

Tabulka 11: Příjmy průmyslové zóny (v mil. Kč)	87
Tabulka 12: Počet vytvořených pracovních míst k 31. 12. 2015.....	90

Seznam zkratek

CF	Fond soudržnosti
CZ	NACE – Klasifikace ekonomických činností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESI	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	Měna členských zemích EU
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky
MÚK	Mimoúrovňové křížení
NUTS	Územně statistické jednotky
OP	Operační programy
OP PIK	Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Podporované oblasti
PZ	Průmyslová zóna

RIS	Regionální informační servis
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SF	Strukturální fondy